Budapest, 1902. Hetedik évfolyam. 105. szám. Csütörtök, április 17.

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Jószef-körut 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF. Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt). Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Lelkiismeret.

Budapest, április 16.

(v.) Rablélek az, aki irtózik a lelkiismeret szabadságától. Mert a lelki békó nemcsak a szabadságától fosztja meg az embert, hanem a méltóságától is. A szabad lelkiismeret ugyanis a szabadság ősoka; kutforrás, amelyből minden egyéb szabadság folyik. Döntsd meg ezt az okot s megdől minden okozat; tömd be ezt a forrást s elapad e földről minden szabadság. Szánalomra méltóak hát a rablelkek, akik üdvösségüket féltik a lelkiismeret szabadságától. Vannak aztán porkoláblelkek, akiknek az a kenyerük s a szenvedélyük, hogy a vakhit szellemi tömlöcébe tereljék a saját szabadságuktól irtózó rablelkeket. E porkoláblelkeknek kemény leckét adott ma a képviselőházban Wlassics Gyula miniszter. Szembesitette őket a lelkiszabadság megdönthetetlen igazaival és ábrázatukról letépte a szenteskedés álorcáját, hadd lássák mindenek, hogy a sötét és korlátolt maradiság lappang mögötte.

Mint kalászok az arató kaszája alatt, ugy hullottak rendre e beszéd hatása alatt az ultramontán ámitások. Bebizonyitotta Wlassics, hogy aki valamely felekezetből kilép, az még korántsem istentagadó, sőt még csak felekezetnélküli sem, mert a kilépések legnagyobb része a baptista és a nazarénus egyház hiveinek számát gyarapitotta. Sem a nazarénus, sem a baptista nem szolgált rá, hogy hitetlennek tartsák, sőt épp e két felekezetet a vallásos buzgóságnak rendkivüli mértéke s a legmélységesebb hit jellemzi. Az egyházpolitikai reform révén kivivott lelkiismereti szabadság hatása alatt — igaz — erősebben gyarapszik ez a két szekta. De kinek esik kára belőle? Az erkölcsi világrendnek nem, mert épp az követeli, hogy ki-ki a saját lelkiszüksége szerint üdvözüljön. Az áttérő polgároknak sem, mert ők megtalálták azt a felekezeti közösséget, mely istenfélő szivük áhitatát elégiti ki. De maguknak a kilépések által sujtott egyházaknak sem, mert a törvényes kényszer bilincsével láncolni magához olyanokat, akik lelkükben szakadárok s akiket vallásos érzésük másfelé huz, nem lehet sem joga, sem érdeke valamely keresztény egyháznak. Ez pedig nem liberális igazság, hanem az evangélium igazsága. Maga a názáréti mester mondta, hogy csak az kövesse őt, aki hinni tud benne, s ugyancsak ő ostorozta a képmutatókat, akiknek ajka imát rebegett, holott szivükben istenes hit nem honolt. Az a tan, amely az egyházi köteléket békóvá szigoritja s a hitével másfelé sóvárgó lelket e bilincscsel a régi oltárhoz láncolja, valóságos megtagadása a krisztusi tanitásnak. Az evangélium bizony ostorozza a tettetett vagy erőszakolt hitet s a szabad lélek igaz és mélységes hitének igéri az örök üdvösséget. Ebből a szempontból még a felekezetnélküliség sem olyan rettentő dolog, mint amilyennek az ultramontánok mondják. Vannak emberek, akiknek vallási szükségét a felekezetek egyike sem tudja kielégiteni. Vannak bizonyára istentagadók is. Ám melyik egyháznak állhat érdekében, hogy ezt a két kategóriát a maga táborában tartsa? Ha az egyházi érdek az, hogy a hivő stólát és párbért fizessen, akkor, de csakis akkor sérelmes az egyház szempontjából a felekezetnélküliség. Ám az egyházaknak érdekei nem állhatnak ellentétben az erkölcscsel; az erkölcs pedig azt parancsolja, hogy az istenfélők nyájában a máshitüek vagy a hitetlenek meg ne türessenek. Akkor sem, ha maguk hazudják az igazhitüséget. Hát még amikor megunták és gyülölik a képmutatást s lelki vágyuk szárnyán más tájakra kivánnak repülni. Jól mondta Wlassics: a szabadelvü állam szivesen védi és segiti a felekezeteket, de a lelki rabság lealázó nyügét polgárain nem türi.

Hát e hon kulturája vajjon milyen legyen: keresztény-e avagy nemzeti? Zichy János azt mondta a minap, hogy a nemzeti eszme alapján egységes és állandó fejlődést nem biztositathatunk magunknak, térjünk tehát át a keresztény alapra. Ezzel az ámitással is gyökeresen végzett ma Wlassics Gyula. Zichyék ha kereszténységről beszélnek, *katholicizmust* értenek rajta. A katholikus erkölcstan az egyház fejének csalhatatlan tekintélyén épül fel. Vajjon szépszerivel rácsábithatja-e a néppárt a protestáns és görög-keleti egyházat erre a keresztény alapra? És ha nem, mi jogon állitja ezt az alapot a nemzeti egység egyetlen zálogául? Ha a katholicizmus alapján kell a nemzeti szervezkedésnek végbemennie, akkor a pánszláv Strossmayer s a dákóroman Lukaciu megütik a néppárti hazafiság mértékét, mert katholikusok, ellenben Kossuth Lajos és Petőfi Sándor nem, mert protestánsok voltak. Vagy vegyük a szélesebb keresztény alapot, mert hisz a néppárt érthető okból ezt szokta emlegetni. Nos, ha ez az alap a helyes, akkor állami és nemzeti szempontból nem eshetik kifogás alá a pángermán zöldszász, a pánszláv tót, a dákóroman oláh, a magyarfaló horvát, az omladinista vadrác; mert hisz mindezek a kereszténység erkölcsi alapján állanak. Világos ime, hogy a nemzeti egység ezen az alapon nem szervezhető meg. Erre alkalmas alap csak egyetlen egy van: a *nemzeti* eszme alapja. Aki magyarul érez, magyarul gondolkodik, magyarul beszél, magyarul cselekszik; aki szeretettel csügg e haza szabadságán s e nemzet dicsőségén; aki lelkesedést merit évezredes történetünkből, kegyeletének virágaival fonja át a multak oltárát s egész lel-

TÁRCA.

UJ VILÁG.

— Történelmi regény. —

Irta: JÓKAI MÓR.

Natália egészen meg volt zavarodva. Távol esett a lelkétől minden büszkeség, minden rátartó követelés; de ezt mégis különösnek találta, hogy a tiszttartó felesége ugy viseli magát az ő irányában, aki földesurnő, mintha megforditott viszonyban állnának egymáshoz. Nem birta ennek az alapját megtalálni. Ugy vette, mint falusias kedélyességet.

Lyubissza csengetett: belépett a jelre a szobaleány.

— Hozd az ozsonnát.

Sietve hozta a cseléd a tejeskávét, sütéményt, kuglófot, gyümölcsöt ezüst-tálcán.

A szobaleánynak is ki volt festve az arca, de csak pirosra, a képe többi része meg volt hagyva barnának.

— Aztán küldd be hozzám a szakácsnét, — rendelkezék a tiszttartóné. — Megengeded, kedvesem, hogy a vacsoráról intézkedjem?

Hogyne? Igy szokták azt, a szalónban, a vendégek előtt.

A szolgáló odasugott valamit a tiszttartóné fülébe.

— Ah! — kiálta az fel. — Egy pap is jött? Fiatal? Csinos? Hivd ide! Még egy findzsát! Kávézzon velünk.

Natália felvilágositást adott.

— A férjem udvari káplánja: Aramics Cyrill.

— Cyrill? Jaj de kedves név! Én nagyon szeretem a papokat. Itt fog lakni? Legalább lesz kivel tarklizni. Tudsz te kártyázni?

— Nem értek hozzá.

— No majd én megtanitalak rá.

Natália a fejét rázta.

Csakhamar bejött a szakácsné. Tenyerestalpas debella.

Ez is ki volt festve, de csak fehérre. A pirosat majd hozzáadja a konyhatüz.

Ugy látszik, hogy ezen a vidéken általános népszokás az, hogy asszonyok, leányok az arcukat kifessék.

— No, Jutka, mi lesz vacsorára? — Ez volt a napirend első kérdése.

— Hát majd csak lesz valami, hiszen ki van mán adva.

— De azóta uj vendégeink érkeztek.

— Hát 'sz a tensasszonynak való is lesz, meg a tekintetes asszonynak való is.

(Lám, a tapasztalt cseléd már ismeri a titulálást. A tiszttartóné csak „tens" asszony; de a földesuré „tekintetes".)

A pópa belépte nem zavarta meg az értekezést. Helyet mutattak neki a kávézó-asztal mellett s megkérdezték tőle, hogy édesen szereti-e? Szürcsölésközben ő is részt vehetett a konyhai tanácsban. Neki kellett rá megfelelni, hogy mik a kedvenc ételei Natáliának.

A férfiak számára már meg voltak nevezve a fogások. Bableves disznókörömmel, csipedettel; hajdukáposzta; malac-pörkölt uborkasalátával; turós-kapros-lepény, gyönge csöves-kukorica, végül borkorcsolya. De a finomabb ínyek számára csirkebecsináltat kellett készíteni, karfiollal, citromos kókot, töltött galambot és befőttet.

— Szoktál bort inni? — kérdé Lyubissza Natáliától.

— Soha.

— No én nekem van pompás meggyborom. Azt majd megszereted.

A vacsora-kérdés tehát fényesen el volt intézve.

A pópa megitta a kávéját s aztán engedelmet kért, hogy visszamehessen az urakhoz a pipázóba. Helyes dolog ilyenkor a hölgyeket magukra hagyni.

Ebben az évben járta be a lapokat egy furcsa találmány hire.

Egy yankee rájött a sodronynélküli táviratozás titkára.

(Igaz, hogy még akkor se villany, se sodronytáviró nem volt.) Az amerikai ezt a kerti-csigákkal hozta létre. Minthogy két egymáshoz hitvesi viszonyban álló kerti-csigának (Halix) az a szokása, hogy a minő mozdulatot az egyik tesz, azt a párjának, bármily távolban legyen is, utána kell csinálni, ennélfogva két ilyen elválasztott csigával a föld egyik oldaláról a másikra lehet

Lapunk mai száma husz oldal.

kével hozzátapad e hazához: az testvéri szeretettel ölelje magához mindazokat, akiknek lelke rokon az övével. Ez az a bázis, amelyről lesiklik minden meghasonlás és amelyen létrejő a legszebb és a legszilárdabb egység, a hü hazafiak testvéri egysége. Ezen az alapon kell a magyar nemzet művelődésének fejlődnie. Ez az alap az egyetlen, mely dicsőséggel, boldogsággal és hatalommal biztatja a hazát.

A kultuszvita.

Budapest, április 16.

Az ülés kezdetén *Melczer* Vilmos, a legtapintatosabb szász képviselő, egy kis nemzetiségi disputának nyitotta meg zsilipjét, mikor azt az egyéni véleményét jelezte, hogy *Werner* Gyula talán a békét akarta szolgálni a nemzetiségi iskolák kipécézésével, de akaratlanul is gáncsot vetett azok munkájának, akik a nemzetiségi kérdés békés megoldásán fáradoznak. Erre az egyéni véleményre később reflektált *Werner* Gyula, kinek ujabb adataira a kultuszminiszter sietett megjegyezni, hogy kötelességének fogja ismerni a nemzetiségi iskolák tankönyveinek revizió alá vonását. De a nemzetiségi vita itt sem végződött, mert *Bartal* Aurél szóba hozta a tót agitátorok dolgát és felolvasott egyes passzusokat abból a naptárból, melyet a Szent Adalbert-Egyesület adott ki s melyet Kollár Márton tót nemzetiségi képviselő szerkesztett. Erre a beszédre viszont *Kollár* Márton sietett válaszolni s elég drasztikusan *a nyakát ajánlotta fel,* ha a Szent Adalbert-Egyesület kiadványaiban egyetlen panszláv mondatot találnak. Még azt is mondta, hogy a tótok már csak azért se gravitálhatnak Oroszország felé, mert az orosz a katholikus tótokat kiforgatná hitükből. *Bartal* Aurél mindjárt szolgált mutatványokkal, de Kollár nem adta át a nyakát, hanem azt mondta, hogy az inkriminált cikk az ő — távollétében került a naptárba. Hát éppen ez az. Az izgató urak bámulatosan értenek hozzá, hogy mikor legyenek távol!

A mai ülés eseménye azonban nem ez a sokszövetü nemzetiségi disputa volt, hanem *Wlassics* Gyula kultuszminiszter hatalmas beszéde, melylyel — be sem várva a vita berekesztését — igazságot szolgáltatott minden irányban. Ez a mai beszéd külső hatásra is zajosabb, belső tartalomra pedig még becsesebb volt, mint a miniszter vitanyitó felszólalása. Minden egyes passzusa hangos lelkesedésre ragadta a szabadelvü tábort, de akárhányszor csatlakozott a lelkesedőkhöz a szabadelvübb érzésü ellenzék is. De a miniszter is a pártok fölé emelkedve beszélt a magyar kultura ügyéről. Az ország szine előtt köszönte meg Csernoch Jánosnak, hogy pálcát tört azok fölött, akik protestáns tanulókat katholikus istentiszteletre kényszeritenek. Halljak meg, akiket illet, Csernoch szavát! És igazságot szolgáltatott a miniszter a müemlékek fölött őrködő országos bizottságnak is. Meghajtotta lobogóját Szivák Imre előtt, akinek beszéde cselekedet volt, de hivatkozott arra is, hogy például a Biró-féle gyüjtemény kincset ér s irigyli azt tőlünk még Anglia is. És ahogyan továbbad a miniszter a tanitók nyugdijügyéről, a felekezetnélküliség eltörlésére vonatkozó inditványról, a szegedi zászló-ügyről s egyéb nagyobb s kisebb kérdésekről nyilatkozott, az mind rendkivül tetszett a magyar parlamentnek. A legnagyobb fontosságot kell tulajdonitani a miniszter kijelentésének, hogy a bevett felekezetek állami támogatását most már külön törvényben hajlandó szabályozni. Ez a protestáns szélbaliaknak is nagyon tetszett. De legszebb és legemelkedettebb volt a hatalmas beszéd befejező passzusa, mely gróf Zichy Jánossal szemben a szabadelvü haladást s a nemzeti eszmét fogta védelembe, még pedig olyan lendületesen, annyi igazsággal, hogy utána csak ugy rengett a t. Ház a tapstól és éljenzéstől.

Ha még megemlitjük, hogy *Major* Ferenc és *Nessi* Pál is beszélt, a beszámoló teljes. Mert ami azontul történt, már nem tartozott a kultuszvitához. Két órakor ugyanis meghallgatott a törvényhozás két interpellációt s azután az elnök kisorsolta azt a zsüriit, melynek Lendl Adolf összeférhetetlenségi ügyében kellett az országos ülés után döntenie. Ez a zsüri letette az esküt s aztán elkövetkezett az oszlás. A t. Ház hazaszéledt, a zsüri pedig felvonult a maga helyiségébe, hogy tárgyaljon és itéljen.

A képviselőház ülése április 16-án.

— Kezdete délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Gróf *Apponyi* Albert.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, *Lukács* László, *Wlassics* Gyula.

Elnök: Bemutatja Rosenberg Gyula megbizólevelét. Ezzel kapcsolatban bemutatja Rosenberg Gyula levelét, melyben bejelenti, hogy az Adria magyar királyi tengerhajózási részvénytársaságnál viselt igazgatói és igazgatótagsági, valamint a Danubius Schoeniehen-Hartmann gép- és hajógyár részvénytársaságnál viselt igazgatótagsági állásáról lemondott.

A vallás- és közoktatásügyi tárca.

Melczer Vilmos utal arra, hogy az 1868-iki nemzetiségi törvény nem zárja ki a különböző nyelvü tanitást. Válaszol azután Wernernek, aki megtámadta a szászokat. Alaptalanoknak és indokolatlanoknak minősiti vádjait. Werner beszéde nem alkalmas a felekezeti és nemzetiségi béke elérésére, ellenkezőleg, viszályt idéz elő. Az 1848: XX. t.-c. kérdésében kijelenti, hogy azt az álláspontot foglalja el, amelyet a miniszter nyilvánitott.

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter: Válaszol a vita során eddig felhozottakra. Szóvá teszi a tárca dotációjának elégtelenségét, az ellenőrző organizmusok hiányait s utal e részben legutóbbi rendeleteire, amelyekben a tanfelügyelőknek jegyzőkönyv-mintákat állittatott ki; kifejti, hogy uj gimnáziumok felállitása némely helyen szükséges, de az sok előzetes tanulmányt igényel. A tulterhelést illetőleg hangsulyozva, hogy a tanterv tekintetében arról szó nem lehet, de igenis gyakori az a tanárok helytelen tanitási módszere miatt. Nem helyesli a nyelvoktatásban a grammatizálást, de a nyelvek tanitását feltétlen szükségnek tartja.

Majd áttér a miniszter a temesvári és szegedi esetekre s e részben a következőket mondja:

T. Ház! Ismét Csernoch képviselő urra kell hivatkoznom. Meglehet, hogy ártok neki a választókerületében, ha megdicsérem, de azért még sem mulaszthatom el, hogy beszédének egy részét itt az ország szine előtt a legmelegebben meg ne dicsérjem. Üdvözlöm őt beszédének ama részéért, melyben olyan okosan, olyan türelmesen int mindenkit attól, álljon el az olyanféle törekvésektől, hogy a más vallásu ifjakat kényszeritsék katholikus istentiszteletre, mert az ő teljes elitélésével találkozik. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Ez egy igazi békés, helyes, türelmes hang, amelynek éppen ilyen főpap részéről való kifejezését és itt a Házban örömmel konstatálom. (Élénk helyeslés a jobb- és baloldalon.) Nem restellem kimondani azt sem, hogy annak a *temesvári állami képezdének igazgatója,* aki arra akarta kényszeriteni a protestáns ifjakat, hogy résztvegyenek a katholikus istentiszteletben, tanulni jőhet Csernoch t. képviselő urhoz. (Élénk helyeslés a jobb- és a szélsőbaloldalon.) És itt t. Ház, minthogy a lapokban felmerült, szóba kell hoznom a *szegedi zászlódesetet is.* Ugy olvastam a lapokban, hogy ott zászlószentelés lesz, hogy a katholikus vallás szertartásai szerint egy zászlót szentelnek fel, amely az állami intézetnek intézeti zászlaja lesz. A dolog nem igy van és igy nem is lehet. A zászló lehet *templomi zászló* a katholikus ifjak számára, de intézeti zászló, amely világi ünnepélyeken is használtatnék, *nem lehet.* (Helyeslés jobbfelől.) Természetes, hogy a katholikus ifjak, ha processzióra, vagy más vallástiszteletre mennek, azt a templomi zászlót helyesen és jól használhatják, de állami intézet zászlója egy vallásfelekezet ritusa szerint beszentelt zászló egyáltalában nem lehet. (Élénk helyeslés a jobb- és szélsőbaloldalon.) Ezt is vegyék tudomásul mindazok, akik Szegeden ezt az ünnepélyt rendezik. (Élénk helyeslés a jobb- és szélsőbaloldalon.)

A népiskolai tantervet illetőleg megjegyzi a miniszter, hogy az uj tanterv már elkészült. Azután szól Révai Mór beszédének kapcsán a szakoktatásról, majd a jogi oktatás rendezéséről, a kulturális decentralizációról. Hangsulyozza, hogy uj tanitói nyugdijtörvényt fog előterjeszteni, de teljes lehetetlenség, hogy már 30 évi szolgálat után nyugdijat kapjanak a tanitók. Kifejti, hogy a müemlékek összeirása meg-

---

izenetet küldeni, egy üvegtáblán gyorsirói jegyekkel.

Hát a csigatelegráfot elhinni erős dolog; hanem azt el lehet hinni, hogy ugyanabban a pillanatban, amelyben Hruszkay ur azt a kérdést intézte Lippay Tihamérhoz, hogy mennyi pénz lehet a feleségének a hozománya, ugyanabban a pereben ugyanezt a kérdést kockáztatta meg Lyubissza asszony Natáliához, a nélkül, hogy a csigák mesés szimpátiája kötelezné őket ugyanazt gondolni és kifejezni.

Csak az oka a tudakozódásnak volt különböző.

A tisztartó azért volt erre kiváncsi, hogy lesz-e fedezet az uj földesur által projektált gazdasági plánumokra? Lyubisszának azonban más kiindulási pontja volt.

— Azt mondom, kedvesem, — szólt, közelhajolva Natáliához, — hogy a hozományodat, ami készpénz, ki ne add a kezedből, soha semmi esetre az uradra rá ne bizd; mert az csak addig fog szeretni, amig a pénzedet a kezébe kapta. Azzal egyszerre vége lesz.

Natália egészen felháborodva tiltakozott e gyanusitás ellen.

— Ah, az én férjem nem olyan ember!

— A férjek mind egyformák. Abban, hogy szép vagy, fiatal vagy, el ne bizd magadat. Nincs szép asszony a világon, nincs hü férj a világon. Ismerem én az uradat kivül-belül. Ez csak az igazi. No de ne szólj szám, nem fáj fejem. Tudom én, hogy mire képesek a huszárkapitányok. A jó hirnek szárnyai vannak. Tudok én már mindent. Azt a monostori szüretelést ágyuszó mellett, az ezredesné szép szemei miatt, amiért Elemért majd főbelőtték, meg is teszik, ha te Klapka lábaihoz nem borulsz. Te! Igazán olyan szép ember az a Klapka?

Natália csak ámult és bámult.

— Jól van no, folytatá Lyubissza. Az ilyesmin nem kell fennakadni. Ha a kedves uram rangjához illő dámának kurizál. Az nem árt meg neki. Arra az egyik szemünket behunyjuk; a másikkal nagyot kacsintunk. Ha te ugy, én is ugy.

— De kérlek! Itt mi egészen egymásra vagyunk utalva.

— Az ám, most. Amig az urasági kastélyban olyan felfordult világ van; amig a nagy ijedtség tart, urak, urfiak bujdosóban vannak. De legyen csak ujra berendezve a kastélyotok, térjenek haza a régi cimborák, majd megindul ujra a hajdani dinomdánom. Kivált ha megtudják, hogy szép asszony van a háznál. Olyan az, mintha a daraszak megérzik a méz-szagot. Ugy nem ostromolták Komárom várát, mint ahogy téged fognak ostromolni.

Natália sértve érezte magát.

— De kérlek! Félreismersz.

Lyubissza nagyot nevetett.

— Ismerem én jól a magam fajtáját. Mind Éva leányai vagyunk. Egyikünk már ugy született, nem tehet róla, hogy ha tüzzel járnak körülötte, lángra lobban. Másikat megejti a kisértés. Az ördög szép ember. Minden szép ember ördög. Meg másikat ráveszi a bosszuállás, a megtorlás, szemet-szemért! Meg a sok példa. Látja, hogy igy tesznek valamennyien. Minek jónak lenni? Nem hiszik el. Nem fizetik vissza. A ki üt, kinoz, megcsal, azé a hatalom. Aztán mit vesztenek vele?

Natáliában fölébredt az ellenmondási vágy.

— Nekem ellenkező elveim vannak.

— Bohóság! Hiszen tréfa az egész. Ki venné komolyan a játékot? Sohasem játszottál még Vielliebchent?

— Mi az?

— Hát mikor lakoma végével a csemegére kerül a sor, a között van feltöretlen mandula, amit urak és hölgyek megropogtatnak. Akad közte olyan is, akiben dupla mandula van. Ha hölgy talált rá, férfinek, ha férfi hölgynek, választása szerint, mondja azt: „Vielliebchen" s megosztja vele a mandulát, amiért Vielliebchen tartozik megszólitónak zálogot adni s azt *ajándékkal* beváltani. Lehet ajándék ilyen vagy amolyan. Olcsó vagy drága, — vagy ingyen. Páros manduláért.

Ezt ő csak dupla mandulának veszi!

Natália nem felelt semmit.

Lyubissza még nem volt készen a thémával.

— Különböző az asszonyi természet. Némelyik szeret dicsekedni a hóditásaival, másik meg szeret titkolózni. Egyik azt hiszi, hogy az dicsőség, másik azt hiszi, hogy az szégyen. Egyik csak azért kacérkodik, hogy valakit féltékenynyé tegyen, visszahóditson; másik csak azért hizelkedik, hogy a féltékenységet elaltassa. Aztán vannak madonna-arcok, akik érzéseiket elrejtik.

Ezt Natália magára vehette.

(*Folytatása következik.*)

történt s tudományos feldolgozása is megkezdődött. A Pacca-törvényhez hasonló törvényhozási intézkedés kérdését meg fogja fontolni. A természetrajzi gyüjteményekről szólva, elismeréssel nyilatkozik a miniszter a Biró-féle uj-duineai gyüjteményről, amely párját ritkítja.

Az *1848 : XX. törvénycikk* végrehajtásáról és a *felekezetnélküliségről* szóló határozati javaslatok kapcsán a következőket mondja:

Marjay azt mondta, hogy a miniszter reánk citált itt, mintha a *szekularizációt* akarnók ezzel a mozgalommal. Eszem ágában sem volt ilyet reácitálni. Sőt ellenkezőleg. Kijelentettem, midőn e tárgyban nyilatkoztam, hogy az állam végrehajtja az 1848 : XX. t.-c.-t annak szellemében, ugy külön törvényekkel, mint egyes cimeken a költségvetésben. És kijelentettem azt is, hogy foglalkozunk a legnagyobb bajjal, ami itt most mutatkozik, t. i. az egyház hiveinek megterhelési viszonyaival; a kormány komolyan foglalkozni fog ezzel a kérdéssel, sőt megtoldom azzal is, hogy nem zárkózik el a kormány annak komoly megfontolásától sem, hogy a budgetbe évenkint felvétetni szokott dotációt nem volna-e helyesebb, célszerübb egy törvénynyel fixirozni. (Élénk helyeslés és tetszés a szélsőbaloldalon.) Azt gondolom, t. Ház, ezzel a kormány ebben a komoly kérdésben oly állást foglal el, amely megnyugtató lesz az egész országra nézve. (Élénk helyeslés és tetszés jobbról és a szélsőbaloldalon.) A kormány iparkodni fog mindezekben a kérdésekben eljárni, ugy, hogy a határozati javaslat alig szükséges.

Thaly Kálmán: Záros határidő!

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter: Én legalább a magam részéről kérem, ne méltóztassék a határozati javaslatot elfogadni. (Helyeslés jobbról és a középen.)

Endrey Gyula: Nincs ok a visszautasításra:

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter: Nem is utasitom vissza az eszmét. Ugy, amint mondtam, csak a határozati javaslatot nem fogadom el.

Áttérek a másik határozati javaslatra, amelyet Molnár János t. képviselő ur nyujtott be. aki a felekezetinélküliséget akarja eliminálni a törvénytárból. Egy különben teljesen higgadt és nyugodt beszédben, ami nem mindig szokott rámlleni beszédeire (Derültség.) ajánlotta határozati javasiatát a Háznak elfogadásra. A statisztikához fordult és elmondta azt, hogy mi a száma azoknak, akik a felekezetekből kiléptek. Én is a statisztikához fordulok. Azt akarom konstatálni, amit, gondolom, már egy közbeszólással is konstatáltam, hogy az, aki kilép, nem mindig vallástalan, mert a kilépettek közül nagyon sok olyan van, aki nagyon vallásos, szinte fanatikusan vallásos. Mindenkor meggyőződőm erről, amikor az oly küldöttségekkel közvetlenül érintkezem, mint aminők a nazarénusok és baptisták deputációi. Mondom tehát, a statisztikához fordulok. 1901-ben 301 római katholikus lépett ki a katholikus egyházból. Minthogy a statisztika a kilépés valószinü okát is gyüjti, erről is megemlékezhetem. A 301 római katholikus közül a nazarénus szektához 147, a baptistákhoz 38 csatlakozott. A nazarénus és baptista szektához való áttérések közül 15 esetben az egyházi adóval kapcsolatos volt az áttérés oka, azonkivül szorosan az egyházi adók miatt 55-en léptek ki, ismeretlen okból 46. Ezek közt tehát sokan vannak, akik valamely valláshoz tartoznak.

A görög-katholikusok közül 75-en léptek ki; baptista lett 48; itt egyházi adók miatt kilépett 1, a lelkészszel való viszálykodások miatt 23. A görögkeletiek közül kilépett 782. Hiszen ismerjük ezt a mozgalmat. A nazarénusokhoz csatlakozott 404, egyházi adókkal vegyes okokból 87, baptistákhoz csatlakozott 132, egyházi adók miatt 107, ugy, hogy a 782 esetből ismeretlen okból csak 52 lépett ki. Az ágostai hitvallásu evangélikus felekezetből 253 lépett ki; nazarénus lett 50, baptista 43, egyházi adó miatt 114, ismeretlen okból csak 32 lépett ki. Az evangélikus református felekezetből 250 lépett ki; nazarénus lett 94, baptista 17, egyházi adóval kapcsolatos okból 4 lett nazarénus, 19 baptista, tisztán egyházi adó miatt kilépett 97, ismeretlen okból 19. Az ev. ref. felekezetnél, ahol igen nagy volt az ily kilépések száma kezdetben, konstatálhatom, hogy ez a szám évről-évre csökken. 1897-ben volt 1887. 1898-ban 817, 1899-ben 452, 1900-ban 290 és 1901-ben 250. Ez tehát mutatja, hogy kezdetben a nagy kilépéseket itt is az okozta, hogy nagyon sok nazarénus és baptista volt, akik lelkük szerint nem tartoztak az evangélikus egyházhoz. Valahányszor a felekezeten kivülieknek volt szó. én mindig tiltakoztam azon felfogás és interpretáció ellen, mintha a magyar állam az egyházpolitikai törvényhozásban a felekezetenkivüliséget protegálni akarta volna, sőt ellenkezőleg korlátozó rendszabályokat állitott fel ez a törvényhozás, melyeket méltóztatnak ismerni. Mi védjük és támogatjuk a bevett vallásokat, de nem védjük a felekezetnélküliséget, mert lehetővé akarjuk tenni azt, hogy a lelkiismeret szabadságának ez a követelménye alkotmányunkban benne legyen (Helyeslés jobbfelől.) és a lelkiismereti szabságnak ezt a követelményét nézetem szerint alkotmányunkból kivenni teljes lehetetlennek tartom. Épp ezért kérem ezen határozati javaslatnak *mellőzését*. (Helyeslés jobbfelől.) Méltóztassék elhinni, nem nagy nyereség oly embereket visszatartani a hitben, akik lelkük világával el vannak szakadva, hisz azok inkább rombolást, bomlást visznek bele, a vallástalanságot pedig terjesztik. E helyett jobb, ha kilépnek. (Helyeslés jobbfelől.)

Végül gróf *Zichy* János felszólalásával foglalkozik. Azt mondja gróf Zichy, hogy a magyar kulturát csak egy alapra lehet tektetni s ez a keresztény erkölcsi világnézet. Az egész mai kulturát a keresztény civilizáció elvei, uralkodó eszméi, világnézletei járják át. Nemcsak az ő nézete ez, hanem a legradikálisabb államfilozófusok nézete is. (Egy hang a néppárton: Hát akkor miért térünk el tőle?) Gróf Zichy a katholikus vallás tanait igen jól ismeri. Ismeri a vallás tanitását az erkölcsről és ismeri az erkölcstant is. Akármelyik katholikus erkölcstant veszszük is azonban kezünkbe, a következő tételeket találjuk benne. A hittan és az erkölcstan szorosan össze vannak forrva. Ez az egyik tétel. Az erkölcstan a hittanban gyökerezik; a hitnek az erkölcstan adja meg értékét. Ez a második tétel. Az erkölcstannak a hittan adja meg a tekintélyt és a legfőbb inditó okot az erkölcsi jó cselekvésre. Ez a harmadik tétel. Egy további tétel: az erkölcstan az életben gyakorlatilag alkalmazott hit. Továbbá az erkölcstan definiciója a katholikus tan szerint: az erkölcstan az egyháztól tanitott, az isteni kinyilatkoztatás alapján való rendszeres tárgyalása mindazon kötelességeknek és tennivalóknak, amelyeket az embernek hármas, Istenhez, önmagához és embertársaihoz való viszonyából folyólag szem előtt kell tartani, hogy természetfölötti célját elérhesse, továbbá: a keresztény erkölcstan forrásai ugyanazok, mint a hittané: a szentirás és a szent hagyomány és pedig mindkettő az egyház csalhatatlan tekintélye alapján magyarázva.

Csak azt kérdezi gróf Zichy Jánostól: Az egyház csalhatatlan tekintélye alapján magyarázza-e az erkölcstant a többi keresztény felekezet is? Ugy-e bár nem? Ha tehát a katholikus keresztény erkölcstanról beszél, akkor az ő hite szerint nem szabad alatta mást érteni, mint a katholikus erkölcstant. Ezt követeli a katholikus tan, ezt követelik az erkölcsnek a hithez való viszonyának egész felfogása és tézisei a katholikus tan szerint. Ha pedig a többi felekezeteket is érti alatta, akkor önmagát tagadja meg. Nem ingatag alap tehát az, amely azt a magyar kulturát, az egyetemes, a keresztény civilizációtól átjárt kulturát nemzeti alapon akarja felépiteni, amely ebben a sokhitü országban azt egy szorosabb, összetartóbb alapra helyezi, ahol mindnyájan találkozunk, a nemzeti érzések, a nemzeti tradiciók és a nemzeti ideálok sziklaalapjára. (Élénk tetszés és helyeslés jobbról és a középen.) Ez az a széles alap, amelyen minden vallásfelekezet találkozhatik és a saját hitéből meritett erkölcseivel hozzájárulhat ennek a keresztény civilizációtól átjárt kulturának nemesitéséhez, amely megtermékenyiti azt az egyedi, faji, nemzeti kulturát, amely csak igy tud elhelyezkedni az egyetemes kultura közösségébe. Tehát nem tér el attól az alaptól, amelyen eddig állott. (Tetszés és helyeslés jobbfelől.) Nem járunk rossz utakon, mikor a kulturáról, ezt a nézetet és fogalmat hirdetjük. (Élénk tetszés és helyeslés jobbról és a középen.) A liberalizmust az istentagadással is azonositja gróf Zichy, sőt azt mondja, hogy egy logikus liberálisnak istentagadónak, vagy legalább is agnosztikusnak kell lenni. Ezt az agnosztikus szót az angol Huxley hozta forgalomba, értvén ez alatt azokat, akik nem tagadják ugyan az isten létét, de tagadják az isteni kinyilatkoztatást és az isten létének bizonyithatóságát. De szóló semmivel sem bizonyitotta azt, hogy annak, aki liberális, istentagadónak vagy agnosztikusnak kell lennie. Sok logikus ember és hiteért mindenkor a legnagyobb készséggel harcolni kész katholikus ül a liberális párton. (Tetszés jobbról és a középen.) tehát igen helytelen dolog, hogy ha azután a nagy közvélemény elé ugy állitják oda mindazokat, akik a liberalizmus alapján vannak, hogy ha logikusak akarnak lenni, akkor vagy Istentagadóknak vagy agnosztikusoknak kell lenniök. Gróf Zichy azt mondja, hogy a liberalizmus szempontjából szükségünk volna egy általános, ugynevezett volapük vallásra is. Abszolute nincs arra szükség; egyre azonban van szükség: a türelemre. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Arra, hogy mindenki a maga hite szerint imádhassa Istenét és az állam a felekezetek fölött álljon (Helyeslés a jobboldalon.) és ne engedjük azt, hogy bármely vallás dogmáit a másikra ráerőszakolják. (Élénk helyeslés a jobb- és a szélsőbaloldalon.) Erre van szükség, de nem a volapük vallásra. Sok helyütt elnyomták a liberálizmust sok időn, emberöltőn keresztül és azokat a bajokat, amelyekkel a társadalomnak ma küzdeni kell, ha nem nagyobb mérvben, de olyan mérvben bizonyára feltaláljuk ott is, hol a liberálizmust, mint uralkodó kormányzati rendszert, elnyomták.

Gróf Zichy azt is mondja, hogy nálunk az iskola oka minden bajnak és nagy központi hatalma van a kormánynak. Erre nézve csak annyit jegyez meg, hogy mindenütt több joggal lehet beszélni az állami omnipotencia tulterjedéséről, mint éppen a közoktatásügy terén. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) 13, vagy 14 ezer iskola közül, amit a másik oldaláról megint némi joggal vetnek szemére, alig van 1800 állami iskola. 150 felekezeti és egyéb középiskolával szemben van 50 igazi állami iskola. Igen gyakran hall az állami omnipotenciáról, a centrális állami hatalomról s azt is, hogy mi felekezetek

---

Vőfogás.

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Irta: ifjabb *Bokor József*.

Tulajdonképpen tavaly nyáron kezdődött ez a história, amikor azon az emlékezetes kiránduláson voltunk a Zugligetben. Nem, mégsem ott kezdem. Valamelyes lelkifurdalást érzek s először is ezt kell némiképpen lecsillapitanom s ezt csak akkor tehetem meg, hogy ha vallomást teszek, vallomást, amely meglehet, hogy némi árnyékot fog vetni ugynevezett „atyai karakteremre“, de mindenesetre igazolni fogja tettemet. „A cél szentesiti az eszközt“ ...

S mi volt az a cél? ... Leányomnak főkötő alá juttatása.

Lányos apák — okulástokra irom le ezt a kis történetet. Tanuljatok!

— — — — — — — — — — — — — — —

— Tudod-e fiam, hogy ma Margitnak születésnapja van?

— Igazán? Ezzel a sokatmondó szóval zsebembe nyulok, mert amikor feleségem születésnapokat emleget, rendszerint azért teszi, hogy eszembe juttassa az ő legfőbb boldogságát „másoknak örömet szerezni“ holmi apró-cseprő meglepetésekkel. En ugyan ilyenkor rendszerint emlékébe szoktam hozni, hogy ez a „másoknak“ való „öröm“ „nékem“ éppenséggel nem szerez valami földöntuli kéjt.

Ezuttal azonban korántsem jutott eszembe kifogásolni feleségem kalendáriumszerü pontosságát, hiszen Margit lányomról volt szó, aki alig két hónappal ezelőtt fényes eredménynyel végezte a Zöldfa-utcai gimnázium V. osztályát.

Annyival inkább meglepett tehát, amikor feleségem a tárca után nyuló kezemet megragadva igy szólt:

— Hagyd csak! Az apró-cseprő ajándékoknak vége! Margit ma töltötte be tizenhatodik évét ...

— Nos? ... És? ...

Nem mertem hangot adni gondolatomnak, amely abból állt, hogy most már holmi ékszerre, vagy tudj' Isten micsoda ajándékokra kerül a sor?

— És? — vágott az asszony szavamba — Margit nagy leány. Itt az ideje, hogy jövőjéről gondoskodjunk.

— De, lelkem, hiszen azért járja a gimnáziumot, hogy ...

— Azzal végeztünk! Nem akarom, hogy ott sorvadjon, hogy elveszitse ifjuságát. A nő feladata az, hogy anya legyen!

— Tessék?

— Férjhez fogjuk adni!

— ? —

Ez a kérdőjel azt a megrökönyödést jelenti, ami engem elfogott feleségem kijelentésére! Férjhez adni egy szegény leányt? Ma? Hát szülnek még az anyák a XX. században férjeket?

— De hát kihez?

— Az már teljesen a te dolgod! Légy ügyes! A föladat különben is nem lesz nehéz! Hála isten, Margit ha nem is valami rendkivüli szépség, de van benne valami, ami ...

Félbeszakitotta magát. Nyilván arra várt, hogy ifjukori emlékeim mélyéből fölkutassam azt a „valamit“, amit annak idején én „ő benne“ fölfedezni véltem. Csakhogy én hallgattam, mint egy partravetett csuka. Ő is. S ezzel az ügy be lett „vezetve“, azaz jobban mondva Margit lett bevezetve.

Attól a naptól nem maradt el az oldalam mellől. Ott lehetett bennünket látni a déli korzón, a premiéreken, hangversenyeken, sőt annyira vetemedtem, hogy még a hivatalomból is haza-hazatelefonáltam érette, holmi apró ürügy alatt.

Ámde dacára annak, hogy már közel voltam a végkimerüléshez, az eredmény nem mutatkozott.

Pedig ami engem illet, én magam voltam a megtestesült cukor.

Ha egy fiatalember — véletlenül bár — Margitra mosolygott, nyomban hozzáugrottam, karonfogtam s meghivtam ebédre.

Arcomon örökös derü játszadozott, ugyanynyira, hogy estenkint, lefekvés előtt, formálisan birköznom kellett nevető-idegeimmel, amig rendbe tudtam magamat szedni annyira, hogy visszanyertem emberformámat.

Minden hasztalan volt. Házunkban örökös perpatvar, feleségem részéről kifogyhatatlan szcénák sorozata napirenden volt.

Egy ilyen heves szóváltás után feleségem a kibékülés reményében azt ajánlotta, hogy „ránduljunk ki.“ Nem ellenkeztem. Bántam is én! Fejem csak ugy zugott a bosszúságtól.

A villamoson Margit és az asszony egy kettős ülésü padhoz jutottak, mig én, hogy az asszony csipős megjegyzéseit ne kelljen egész uton hallgatnom, künn maradtam a perronon. Természetesen összevesztem a kalauzzal. Valakin csak ki kell tölteni az embernek a mérgit! ... Ahogy javában fenyegetőzöm, hogy „no majd megtáncoltatom én magát, meg az egész direkciójukat“, véletlenül betekintek a kocsiba, hogy van-e hatása eréles föllépésemnek, akkor látom, hogy az én Margit lányom ugyancsak mosolyog, piros mint a (dehogy is rózsa) — paprika, az anyja meg teljes közmömbösséggel bámul ki az ablakon.

— Még megérem, hogy ez a kölyök én fölöttem mulat!

Haragosan egy lépést teszek a kocsi belseje felé s akkor látom, hogy Margittal szemben egy uriember ül, akinek az arca egy árnyalattal — még pirosabb, mint az övé.

Amint a fiatal embert megpillantom, ösztönszerüleg végigömlött arcomon a kötelességszerü mosolygás. Már-már módot keresek a megismerkedésre, amikor fölébredt bennem a dac.

fogjunk össze az állam ellen. (Mozgás a baloldalon és felkiáltások: Nem! Nem! Jó értelemben mondja. Tegnap is Bizony Akos az állami omnipotencia tulhatalmáról szólt. A közoktatás terén sokkal nagyobb és erősebb állami hatalomra van szükség, mint amily hatalommal ma rendelkelkezünk. (Élénk helyeslés a jobb és szélsőbaloldalon.) Mindig hallunk a magyar nemzeti állam kiépitéséről, de hogy ezen magyar államnak meg legyenek a maga eszközei is ennez, ezzel szemben rögtön az állami omnipotencia divatos jelszavával jönnek. Ajanlja a tételt elfogadásra. (Élénk helyeslés, éljenzés és taps a jobboldalon. Szónokot számosan üdvözlik.)

Bizony Akos kijelenti, hogy ő ném támadta az állam omnipotenciáját; ellenkezőleg a nemzetiségi iskolákra vonatkozólag sürgette az állami beavatkozást.

Major Ferenc azt mondja, hogy nem elég a kultura, nemzetinek is kell annak lennie. Majd hosszasabban foglalkozik a költségvetéssel, amelyet nem fogad el.

Bartal Auréi: (Nagy zaj a néppárton Felkiáltások a néppárton: *Stomfa?*) Az 1848. évi XX. törvénycikkel foglalkozik s e tekintetben megnyugszik a miniszter nyilatkozataiban. Attérve a pánszláv üzelmekre, kiemeli, hogy az az elleni küzdelemben a hazafias papság kivette a maga részét. Sajnos azonban, hogy a papok között is találkoznak hazafiatlan elemek.

Az iskolában megtürik, sőt tanitják is a magyar nyelvet, ne hogy a törvénynyel egyenes konfliktusba keveredjenek, sőt még a Szózatot is elszavaltatják a tanulókkal a vizsgáló tanfelügyelő előtt, de az iskolán kivül gondoskodnak arról, ne hogy a magyar nyelvnek csak némileg való elsajátításával is a magyar nemzeti érzés a tót nemzetiségi érzés fölé emelkedjék. (Zaj a jobboldalon.)

Vészi József: Ruzsiák majd mindjárt eltagadja, hogy igy van!

Bartal Auréi: Az egyházi hatóság a kánoni vétséget bünteti és ha az ügvészség hozzá ér és néha elitélnek egy papot vagy tanitót, az visszatér mint mártir és annál nagyobb hévvel, annál nagyobb eredménnyel folytatja üzelmeit.

Hogy egy-két ilyen érzelmü ember egy egész vidéket mikép képes inficiálni, e tekintetben hivatkozom Pozsony vármegyének példájára. (Halljuk! Halljuk!) Habár ezen vármegye lakosságának nagy része tót ajku, az mindig jó, igaz magyar érzelmü volt és egyes ismert alakoktól eltekintve, mi ebben a megyében a panszlávizmusról nem tudtunk semmit; de az utóbbi időben sajnosan tapasztaltam, hogy a különféle alakokban fellépő agitátoroknak sikerült hazaellenes eszméiket beojtani a népbe és ma szégyenkezve kell bevallanom, hogy Pozsony vármegye hegyentuli és nagyszombati járásának Nyitra vármegyével ütköző részeiben a panszlávy eszméknek hódol a nép nagy része.

Hogy ez nem falrafestett rémkép, azt láttuk a nagyszombati választókerületben a legutóbbi választás alkalmával, amikor a kerületnek hazafias és igen nagy számban tősgyökeres magyar papjai és tanitói nem voltak képesek a különben papjához ragaszkodó vallásos tót népet, még a par excellence katholikus keresztény néppárt zászlaja mellett sem megtartani, elpártolt zászlajától, elfordultak papjuktól és csatlakoztak a tót nemzetiségi jelölt pártjához.

Hogy ez az ur, aki éppen katholikus pap, mi módon tett szert oly nagy népszerüségre és miképp készitette elő a talajt arra a győzelemre, amelyet a járás hazafias papsága és tanitósága felett aratott, arra nézve legyen elég arra rámutatnom, hogy ő csendes lalusi magányában tót irodalmi munkálkodással foglalkozik, és különösen népies irányu irodalmi termékekkel árasztja el a vidéket. (Felkiáltások: Ki az!) Hogy milyen szellemü e téren való munkálkodása, annak lényes bizonyitékát szolgáltatja egyik kezembe került müve. (Halljuk! Halljuk!) Ennek cime, magyarra forditva Szent-Adalbert naptár a magyarországi tótok számára, kiadja a Szent Adalbert-Egyesület. Szerkesztette 1901. évre Kollár Márton nádosi plébános, most pedig Misik István szepesi püspökmegyei áldozár. Nyomatott Nagyszombatban. E naptár 165. lapján az 1900/1. évre irt szemlében szószerint ez fordul elő: „Nekünk tótoknak elég szomoru év jutott osztályrészül. Amidőn Piltor a budapesti törvényszék által elitéltetett, Turócz-Szent-Mártonba visszajövetelekor több barátja várta. Rossz emberek azt mondták, hogy ez demnstráció. A mieinket a törvényszékhez kergették, mig a Kuria 1900. augusztus 30-ikán kimondta itéletét, amely örök emlékül itt álljon." El lett itélve . . . és itt felvannak sorolva az elitélt tüntetők. Ezen közlemény világosan rávall a naptár egész tendenciájára, melyet az esztergomi érsekség védnöksége alatt álló Szent Adalbert Egyesület ad ki, pedig ennek az egyesületnek bevallott célja a itélet lejesztése, vallásos tárgyu könyvek terjesztése, elnöke pedig Kollár Márton, nádosi plébános és országgyülési képviselő. (Élénk mozgás.)

Hogy mily kevés körültekintéssel járnak el az egyes plébánosi és káplani állások betöltésénél a nemzetiségi vidékeken, hivatkozhatom több megyémbeli plébánosra, akik keservesen panaszkodtak, hogy évek hosszu során át a magyarság érdekében kifejtett tevékenységük gyümölcsét miképp teszi tönkre egy-egy melléje rendelt pánszláv érzelmü káplán.

A magyar nemzet erdeke követeli, hogy a felekezetekkel egyetértőleg intézkedések tétessenek arra, hogy az ilyen nemzetellenes érzelmü papok és tanitók stallumot ne kaphassanak, vagy ha már benne vannak, onnét eltávolithatók legyenek. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.)

A felekezeti tanitókra nézve az 1893: XXVI. törvénycikk megadja a jogot a miniszternek arra, hogy a fegyelmi eljárást elrendelhesse a nemzetellenes irányu felekezeti tanitókkal szemben is, de csak abban az esetben, hogyha az illetők állami segélyben részesülnek.

T. Ház! Ezen intézkedés ki volna terjesztendő az összes tanitókra mert ma a nemzetellenes érzületü iskolaszéki elnök nem engedi meg, hogy a hitfelekezet az állami segélyt igénybe vegye, hogy ezáltal az állam beavatkozását lehetetlenné téve, az iskolákban is szabadon üzhesse hazaellenes üzelmeit. (Ugy van! jobbfelől.)

Elnök az ülést felfüggeszti.

(Szünet után.)

Werner Gyula: Személyes kérdésben kérem igen rövid időre a t. Ház figyelmét. (Halljuk! Halljuk!)

Legutóbb tartott beszédemre vonatkozólag Melczer Vilmos képviselő ur itt egy nyilatkozatot tett — rövidet, méltóságosat és az ő szempontjából nagyon ügyeset. (Halljuk! Halljuk! jobbfelől.)

A t. képviselő ur nem tulajdonitott az én beszédemnek, az én beszédem tartalmának semmi politikai jelentőséget, mert szerinte, én nem bizonyitottam be semmit. En egyes tankönyvekből kiszakitottam idézeteket, én a földrajzoktatás, a magyar nyelv oktatásának csekély mértékét megróttam, anélkül, hogy bizonyitottam volna.

Hát t. Ház, végre is, itt nem lehet felolvasásokat rendezni és egész tankönyveket felolvasni, de az idézetek, amelyeket felolvastam, a hazafiui érzésekbe ütköző fellogásnak, vagy ha enyhitésnek veszik, hát azt mondtuk, az óvatosság selyempapirosába göngyölt hazafiatlan fellogásnak benyomását tették az egész Házra pártkülönbség nélkül. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Az a kérdés tehát, hogy azon idézetek igazak-e vagy nem, hogy azon tankönyveket, amelyekből azon idézeteket vettem, tanitják-e a szász iskolákban, vagy nem? (Helyeslés.) Hogy a t. képviselő ur és társai, akik itt a szász politikát vagy a szász kerületeket képviselik, helyeslik-e ezen idézetek tartalmát, igen, vagy nem? (Helyeslés.) Hogy ezen idézetek igazak és hogy erről a t. Ház meggyőződést szerezhessen, a Ház asztalára fogom letenni a vonatkozó tankönyveket. (Helyeslés.) Hogyha igazak és a t. képviselő ur és társai azt helyeslik, hogy ezen tankönyvekből tanitsák meg a szász ifjuságot a magyar nemzet tiszteletére és szeretetére, az az ő dolguk. (Zajos ellenmondások a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Ami dolgunk is!) De én a magam részéről kijelentem, (Halljuk! Halljuk!) hogy ezen tankönyvek ellen a harcot be nem azüntetem, (Helyeslés a jobboldalon.) folytatni fogom itt e Házban és a Házon kivül is, addig, amig azok ezen iskolákból el nem tünnek. (Helyeslés a jobboldalon.) Megteszem ezt annál inkább, mert ezen szász iskolák egynémelyikében, még pedig jelentékeny százalékkal magyar ifjak is tanulnak és én ezeket a szerencsétlen magyar ifjakat nem akarom kitenni annak, hogy továbbra is kénytelenek legyenek türni ezen tankönyvek és a tanári előadások révén legszentebb nemzeti érzelmeiknek kigunyolását és arculcsapását. (Élénk helyeslés és tetszés.) Hát kérem a román gimnáziumokban, például Brassóban mit tesznek lefordítják román nyelvre valamelyik magyar irónak a történeti tankönyvét és azt adják elő, nem tudom, ezt, megteszik-e a szász iskolákban is s végre a t. képviselő ur engem azzal vádol, hogy én beszédeimmel viszályt szitok a magyar nemzet és a nemzetiségek között. Hát én ezt a vádat határozottan visszautasitom, mert én nem azt kivánom, hogy önök nyelvüket megtagadják, vagy nemzetiségüket ne óvják és védjék hiszen a magyar törvények erre önöknek jogot adnak, én csak azt kivánom, hogy a mint a bánáti és szepesi németek megmutatták, önök tanulják meg német nyelven terjeszteni és fejleszteni a magyar érzést. (Helyeslés.) És végre még egyet. Csanády Sándor még ott, amikor a szélső baloldalon ült, elmondotta az ő kedves magyaros leikü beszédeit. Tisza Kálmánnal politikailag szembeszállván, egyszer a következő dolog történt meg vele: (Halljuk! Halljuk!) A beszédet Tisza Kálmán ellen intézte. Amint elkezdte beszédét, az ingerkedő kedvében levő szabadelvüpárt, valahányszor a Tisza Kalmán nevét kiejtette, mindannyiszor zajos éljenzésben tört ki. Ezt cselekedte nyolcszor, tizszer, végre az öreg ur megunta a mulatságot és harsány hangon odakiáltotta: Eljen, de javuljon! En is azt mondom a szászoknak és azt kivánom, mert értékes és müvelt elemei ők az államnak, tessék erejüket fejleszteni, nyelvüket óvni és ápolni, nemzetiségüket megtartani, szóval éljenek itt a hazában, de egy kicsit javuljanak meg. (Általános, élénk helyeslés és tetszés.)

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter: (Halljuk! Halljuk!) Előbbeni beszédemben csak általánosságban szóltam ezekről a kérdésekről és mondottam azt, hogy a kormánynak minden ren-

---

— Nem! Csak azért sem!... Ott az anyja. Ha jobban érti, hát lássuk, mit tud. Folytonosan ügyetlenségemért korhol, s ime most észre sem veszi, hogy micsoda pompás alkalom van előtte. Hisz a fiatalok majd elnyelik egymást tekintetökkel. Bezzeg, ha én ülnék a helyén, már régen beszélgetést kezdtem volna az urfival. Ő meg csak bámulja az utcát, mintha — — — Ugy kell neki! Nem fogok beléavatkozni! Micsoda pompás tromf lesz ez az én kezemben.

Mire a Zugligetbe érkeztünk, mérgem elpárolgott. Az a tudat, hogy lesz mivel visszavágnom az asszonynak, hogyha szemrehányásait megismételné, pompás kedvre hangolt.

Feleségem meg Margit is csak ugy ragyogtak. Bezzeg nem nevetnétek, ha tudnátok, hogy micsoda pompás alkalmat szalasztottatok el!

— — — — — — — — — — — —

A fiatalember egész délután nyomunkat követte. Ozsonnánál a szomszédasztalhoz ült. A cigány tányérjára tizkoronás bankót vetett. Az a tiz korona mégis szöget ütött a fejembe . . . Engedelmet kérek, ma már nem minden bolond dobálódzik tiz koronával. Hátha mégis jó lenne letenni föltett szándékomról és — — — nem! Legyünk férfiak! A már ismét előre tolakodó mosolyt leküzdve, rettentő szigoru arcot vágtam. A cigány, visszatérve a bandához, egyszerre csak rázenditette, hogy: „Minek is van szerelem a világon?"

— Értelek ipse! Én is igy kezdtem! Én is éppen ugy nyujtózkodtam annak idején. Te is ugy pirultál, mint a lányod, te is ugy rejtetted szalvéta mögé az arcodat, miközben bekented magadat a „körözött liptóival."

Ha valaha, ugy most volna itt az alkalom! De nem! Kegyetlen leszek!

Fizetek! . . . Menjünk!

Mialatt fizettem, sanda szemmel figyeltem az én fiatalemberemet.

— Nini! Mi az? Hirlapot vesz elő. Margitnak mutogatja! Hohó! Margit észrevezzi! . . .

Három krigli! Két pohár! . . .

Billent a fejével! . . . No hiszen az én eszemen tul nem jártok! Micsoda? Ötven krajcár a liptói? Ugy látszik, maga ebből akar magának palotát épiteni . . . Jól van, jól! — Mehetünk.

— — — — — — — — — — — —

Másnap én, aki sohasem olvasok ujságot, a kiadóhivatal előtt lestem az első példányra. Ott volt! Benne volt!

„Zugligeti bájos ismeretlent, aki szigoru atyja Argusz-pillantásait kikerülve mosolyogva fogadta, mikor e lapra figyelmeztettem, kéri bámulója (aki mellesleg megjegyezve bácskai földbirtokos), tudassa véle lakása cimét, hogy legalább messziről imádhassa. — Választ, „Minek is van szerelem a világon" cimmel!"

Futottam haza. Amint feleségemhez benyitok, kezében látom az emlitett ujságot.

Millió gondolat töltötte meg egyszerre a fejemet. Egyet kiragadva közülök — igy szólok a feleségemhez:

— Asszony! . . .

— Nos? — kérdé ő minden izgatottság nélkül.

— Te? Talán tudtad? . . .

— Hogyne tudnám! De azért még sem tudom! Erted? Te se tudod! Erted? Azzal rontottad el oddig is a dolgokat, hogy beleavatkoztál. Maradj tovább is az, ami tegnap voltál! Kegyetlen apa! Erted? Az efféle dolognak titokban kell szövődnie, megérnie. Erted? Mert a lány csak addig érdekes, amig meghóditása akadályokkal jár! Csak az a gyümölcs édes, amelyet elcsenünk s nem az, amit tányéron hoznak elénk! Erted?

Hogy értettem-e? Micsoda igazságokat vagdosott fejemhez ez az asszony! Hogy koppintott az orromra azzal az általam „tromfnak" vélt kártyával!

Hiába, tiz férfiban nincsen összevéve annyi rafinéria, mint egy asszonyban.

Mindezeket azonban korántsem mondtam el neki. Mindössze azt kérdeztem:

— Hát most mit tegyek?

— Semmit! Maradj tigrisszivü, kegyetlen apa. A többit bizd reám.

Az a többi pedig az volt, hogy másnap az ujságban „Minek is van szerelem a világon" jelige alatt ott pompázott teljes lakcimünk, még a telefonszám is.

Tőlem telhetőleg most már azon igyekeztem, hogy teljesen számüzzem arcomról azt a bizonyos „bátoritó mosolyt". Nagy munka volt! A szokás természetté válik! Órákat töltöttem a tükör előtt, olyan arcokat vágva, hogy ha véletlenül valamely titkos rendőr meglátott volna, kihallgatás nélkül zár alá tétet!

Aznap délelőtt ón is, meg a feleségem is a függönyök mögé rejtőzve lestük a jövendőbelinket! Margitot elküldtük egyik barátnőjéhez.

— Hah! Megvan! Ott sétál!

— Behivom!

— Soha! Ellenkezőleg, mutasd magadat az ablaknál. De légy szigoru!

Valóságos emberevő-arcot öltöttem fel, amikor szétvonva a függönyt megmutattam magamat. Sőt azt hiszem, hogy kissé tán a fogaimat is csikorgattam, mert a számban lévő szivar kihullott az utcára.

Ő odaugrik, fölemeli s udvarias bókolások közepette nyujtja felém. En zavaromban nem tudtam, mit tegyek (nem volt mögöttem az asszony) de nehogy ismét valami bakot lőjjek, amivel esetleg elronthatnám a már ilyen pompásan indult dolgot, rávigyorogtam, sőt azt hiszem, valami oroszlánszerü bődülést is hallathattam, mert jövendő vőm ugy elrohant az ablak alól, mintha legalább is nyakon öntöttem volna, miközben ijedtében foga közé szoritotta szivarom csutkáját.

Teljesen meg voltam magammal elégedve. Már tökéletesebb „rettenetes" nem is lehettem volna. Visszafordulok, hogy feleségem elismerését fogadjam. Amikor az asszony hirtelen azt

delkezésére álló eszközzel kötelessége őrködni a felett, hogy az iskolákban a magyar állam, a magyar alkotmány és a magyar törvények ellenében semmiféle módon, tehát tankönyvekkel se követtessék el valamely bün. Nehogy ugy méltóztassanak ama kijelentéseimet venni, mint ha azt a szép, magas szinvonalon, hazafias szivből fakadt beszédet, melyet Werner Gyula igen tisztelt barátom tegnapelőtt a Ház általános helyesléseközött elmondott, a legnagyobb figyelembe ne részesiteném, kijelentem, hogy ami azzal az iránynyal, hogy iparkodjunk kiküszöböltetni minden olyan nem magyarnyelvü iskolából, amely különböző a magyar állam szelleménél ellentétben álló könyveket használ, teljesen nem rokonszenvezek. (Halljuk! Halljuk!) Természetes, a törvény meghatározza azt, hogy mely könyvek azok, amelyek elkobozhatók. (Mozgás a bal- és szélsőbaloldalon. Helyeslés jobbfelől.) Ha jól emlékszem, már két éve irtam az erdélyi szász konzisztóriumnak arra nézve, hogy a magyar történelem, nyelv és irodalom tanításának mértékével és eredményével nem vagyok megelégedve és e tekintetben intézkedtem, hogy ugy a miniszteri biztos mint az érettségi vizsgálatra kiküldött biztosok és a szakfelügyelettel megbizott közoktatásügyi tanácsi biztosok is figyeljenek, hogy lehetőleg a legnagyobb diligenciával ellenőrizzék ott a szellemet, a magyar történelem- és irodalomban előforduló eredményt és legyen róla meggyőződve a t. Ház, hogy első kötelességemnek fogom tartani azt is, hogy mindezen tankönyveket ujra és ujra gondosan átvizsgáltassam (Élénk helyeslés és tetszés jobbfelől. Mozgás a bal- és szélsőbaloldalon.) és minden rendelkezésre álló eszközzel oda fogok hatni, hogy oly tankönyveket használjanak, amelyek a magyar szellemnek és egyáltalában a hazafiságnak minden tekintetben megfeleljenek. (Élénk helyeslés.)

T. Ház! En a nemzetiségi iskolák számára tankönyveket iratok; tankönyveket iratok a román, a szerb és a többi iskolák számára. (Egy hang a szélsőbaloldalon: De nem használják!) Azt akarom éppen konstatálni, hogy sajnálom, hogy ezekből a tankönyvekből a szász iskolák egyáltalában nem recipiálnak ugy, mint a szerb, román stb. iskolák. (Nagy zaj és felkiáltások balról: Hol a hatalom! Hol a kormány! Ezekkel szemben kell éreztetni a magyar állam hatalmát!) Bocsánatot kérek, nekem annál, amit a törvény előir, meg kell maradnom. (Ugy van! Ugy van! jobbról. Zaj balról.) En nem oktrojálhatok tankönyvet; ha a tankönyvválasztás az autonom felekezeti iskolák joga, hanem igenis mindent el kell követni arra nézve, hogy oly tankönyveket használjanak, amelyek megfelelnek a törvénynek és a jogosult kivánalomnak. De hogy én törvényt sértsek, arra nem vállalkozom. (Helyeslés jobbról. Zaj és felkiáltások a bal- és szélsőbalon: Hát most lehet és előbb nem lehetett?)

Elnök: Kérem, ne tessék minduntalan félbeszakitani. (Halljuk! Halljuk!)

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter: Revizió alá fogom ujra vétetni a tankönyveket, mint már kijelentettem és ha találok olyant, amelyet a rendelkezésem alatt álló törvény hatalmi eszközökkel elkoboztathatók, ugy ezt teljesiteni fogom és a legerélyesebb rendszabályoktól sem idegenkedem, de talán nem is lesz erre szükség, hanem egyszerü figyelmeztetésem elég lesz. Mert mint az előbb is mondtam, én nem értem, hogy midőn a magas állam annyi lojalitással viseltetik a nemzetiségek iránt, a minővel sehol a világon nem viseltetnek, bizvást elvárhatjuk a hasonló lojalitást. De ha ilyesmit nem talál meg, ha kell, kényszereszközöket is alkalmazni fogunk, hogy egyszer végre-valahára szakitsanak azzal az egygyel, hogy a magyar állameszmét bármely tekintetben is megsértsék.

Ezt kötelességem volt kijelenteni. (Élénk helyeslés, éljenzés és taps a jobb- és baloldalon.)

Nessy Pál követeli a tanitók nyugdijazásának harmincévi szolgálati időhöz való kötését, a katholikus autonomiát és az 1848. évi XX. törvénycikk végrehajtását.

Kollár Márton azon kezdi, hogy az országnak dicsőségére válik, ha tót népe nem buta, hanem müvelt lesz. Azért, hogy valaki a tót nép felvilágositásán fáradozik, még nem bélyegezhető meg hazaárulással. Ót is pánszlávizmussal vádolják, — Bartal képviselő is megtette ezt, — tessék bebizonyitani! Ő a világot nem Budapestről, vagy a Hortobágyról nézi, hanem a Sion hegyéről.

Bartal Aurél nem vádolta Kollárt, csak az általa szerkesztett naptárból idézett mutatványokat.

Kollár Márton kijelenti, hogy a szóban forgó naptárt nem ő szerkesztette: megengedi, hogy a naptárban kifogásolható pontok akadnak, de az egész hazafias célokat szolgál.

Elnök a tanácskozás folytatását holnapra tüzi ki.

(Interpellációk.)

Pozsgay Miklós a következő interpellációt intézi a belügyminiszterhez:

Van-e tudomása a t. belügyminiszternek arról, hogy Bogyiszló pestmegyei községben az adóügyi jegyző, már több, mint 1 féléve fel van hivatalától függesztve és ügye még mindig nem nyert befejezést?

Ezen nagy lassuság a községre iszonyu károsodással jár, mert a helyettest és a felfüggesztett jegyzőt is kell fizetnie.

Továbbá van-e tudomása arról, hogy a jegyző hanyagsága következtében és a vármegye laza ellenőrzése következtében előállott azon lehetetlen helyzet, hogy az évekkel ezelőtt volt községi pénztárnok számadásai csak most vizsgáltatnak meg, a pénztárnok fenyegetésére, kinek javára a számadásokban 4046 koronányi többletet találtak, mely összeget annak idején a pénztárnok a jegyző biztatására adta kö csön, hogy majd megtériti a község.

Tiszteltetni kérdem tehát, ha mindezekről volna tudomása, szándékozik-e ezen a bajon sürgősen segiteni.

Kovács Pál a kereskedelemügyi minisztert interpellálja:

1. Van-e tudomása a miniszter urnak több budapesti napilapnak folyó hó 15-iki számában „Zülik a betegsegélyezés" cim alatt megjelent közlemény tartalmáról s az abban foglalt sulyos vádakról?

2. Ha van róla tudomása, hajlandó-e törvényes felügyeleti joga és kötelességéből kifolyólag sürgősen erélyes és szakértő kormánybiztost kiküldeni, aki a felsorolt konkrét eseteket és az egész intézmény ügymenetét minden ágazatában szigorunan megvizsgálja és a fennforgó visszaélések megtorlását azonnal kezdeményezze, vagy teljhatalmulag elintézze?

3. Hajlandó-e a t. miniszter ur az 1891: XIV. törvénycikket az eddig szerzett gyakorlati tapasztalatok és a szükséges hathatósabb állami felügyelet figyelembevételével sürgősen revideálni és ehhez képest a szükséges törvényjavaslatot mielőbb benyujtani?

Elnök az összeférhetetlenségi zsüri kisorsolása előtt félórára felfüggeszti az ülést.

Az összeférhetetlenségi zsüri kisorsolása után az ülés bevégződött.

BELFÖLD.

Miniszteri tanács. Ma délután miniszteri tanács volt, amelyen folyóügyeket intéztek el.

Gróf Széchenyi Gyula a királynál. *Bécsből* táviratozzák a *Bud. Tud.*-nak: A király ma délelőtt hosszabb kihallgatáson fogadta gróf *Széchenyi* Gyulát, a személye körüli minisztert.

Miskolcz — municipium. *Miskolcz* közönségének régi óhajtása, hogy a gyorsan fejlődő és egyre nagyobb jelentőségre emelkedő város önálló törvényhatósági jogot kapjon. Hogy ez a kivánság teljesen jogosult, ahhoz szó sem férhet. Széles vidéknek hatalmas arányokban növekvő, virágzó emporiuma ez a szép és rokonszenves város. Intelligenciára egyike a legelső vidéki magyar városoknak, gazdasági és társadalmi élete egyaránt elevenen pezsgő. Rendelkezik tehát mindazokkal a szellemi, anyagi és morális erőkkel, amelyek szükségesek arra, hogy mint önálló municipium teljesithesse hivatását. A régi óhajtás most konkrét alakban került a kormány elé. Miskolcz város két képviselője, *Soltész Nagy* Kálmán és *Bizony* Ákos, a képviselőház tegnapi ülése alatt tisztelegtek *Széll* Kálmán miniszterelnöknél ez ügyben, mint belügyminiszternél. *Beksics* Gusztávot is felkérték csatlakozásra és kérelmöknek a kormányelnök előtt való támogatására, annál is inkább, mivel Beksics Gusztáv évtizedeken át való politikai és publicisztikai működésében a városok erőteljes fejlődése mellett küzdött mindenkor. A küldöttséget *Széll* Kálmán miniszterelnök a legnagyobb előzékenységgel fogadta s megigérte, hogy *a kérelmet a legjobb akarattal és a legkomolyabban fogja tanulmányozni.*

Érdekes visszaemlékezésképpen elmondta a miniszterelnök, hogy ő Miskolcz városa iránt való nagy rokonszenvének már huszonöt esztendő előtt határozott tanujelét adta. Egy negyedszázaddal ezelőtt, pénzügyminisztersége ideje alatt, ő volt az, aki olyan tranzakciót csinált, amelynél fogva lehetővé vált, hogy Miskolcz város, amely akkor a diósgyőri kincstári uradalomnak urbéres községe volt, a fejlődés terére lépjen, amelyen ma, nagy örömére, odáig jutott, hogy ime önálló törvényhatósággá való fejlődését is kérelmezheti!

A kézdivásárhelyi választás. Ma volt a képviselővá választás a kézdivásárhelyi kerületben, amelynek mandátuma tudvalévleg a szabadelvüpárti *Benke* Gyula lemondásával üresedett meg. A függetlenségi és 48-as párt jelöltje, *Ráth* Endre, Kossuth Ferenc titkára választatott meg 271 szóval. A szabadelvüpárti *Szentkereszty* Béla báró 20 szavazattal maradt kisebbségben.

Bánffy a hármasszövetségről.

Budapest, április 16.

A *Magyar Közélet*, ez a fiatal folyóirat nagyon érdekes számmal köszönt be. Báró *Bánffy* Dezső irt bele cikket a hármasszövetségről. A cikk nemcsak annál a pikantériánál fogva, amelyet irójának egyénisége ád neki, hanem önmagában is alkalmas arra, hogy széles körökben komoly figyelmet keltsen. Alaptétele az, hogy a hármasszövetségben monarkhiánknak csak akkor van értéke, ha gátat bir vetni a létalapját fenyegető széthuzó törekvéseknek; ez a gát pedig csakis az egységes, erős Magyarország. Magyarországnak viszont csak ugy lehet politikai jelentősége, ha nemzeti és magyar. A hármasszövetség érdekében és a monarkhia nemzetközi pozicziója érdekében van tehát szükség Magyarországon egy erős soviniszta politikára.

Ez az alaptétel szerintünk is teljesen helytáll, minden konkluziójával együtt, kivéve egyet, amelyet a volt miniszterelnök a sorok közt sejtet: azt, hogy az ő politikája volt az a soviniszta politika, amely a monarkhia jelentőségét a hármasszövetségben és Magyarország jelentőségét a monarkhiában biztositotta. Ez a politika, igaz, sovinistának vallotta magát tele torokkal; kötekedett a nemzetiségekkel — mivel természete volt a kötekedés, — de jelentős, emlékezetes cselekedetére csak egyre emlékszünk a gemzetiségi vonalon. Ez az egy cselekedete az volt, hogy a memorandum-pernek a Wekerle-kormány idején elitélt hősei részére királyi kegyelmet eszközölt ki. Hogy ennek a cselekedetének mi akart lenni a jelentősége az erélyes nemzeti politika szempontjából, azt nem tudjuk. Hogy mi lett az eredménye, azt láttuk. Egyébként báró *Bánffy*

---

sugja: — Gyorsan, gyorsan, bocsásd le a függönyt . . . Nézd! . . .

Margitka közeledett a sarkon. Jövendőbelink megpillantja . . . Uccu! utána! Menten el fogja érni. Margit hallja maga mögött a lépések zaját, megfordul. Elpirul. En a feleségemmel lélegzetünket visszafojtva lessük a fejleményeket.

— Margit ijedtében elejtette a napernyőjét — mondom én.

— Dehogy is ijedtében — mondja ő. — Azt én már jobban tudom.

A fiatal ember odaugrik, fölemeli, átnyujtja. Margit elfogadja. Bókolnak. Elválnak. Azaz csak Margit, mert jövendőbelink ott marad mozdulatlan, mint a jó öreg Loth apánk.

— El az ablaktól — sürget az asszony — Margit már itt van.

Valóban már be is lépett. Neki volt tüzesedve. Mi természetesen nem szóltunk egy szót sem a látottakról. Ő még kevésbé.

— — — — — — — — — — — — — —

Másnap csupa szenvedélytől izzó apróhirdetés . . . Látni akarja. Beszélni vele. Az egész napot a ház előtt fogja tölteni.

— Vidd Margitkát sétálni. Szegény gyermek egy kissé sápadt . . .

Értettem . . . karonfogtam, vittem.

Persze hogy ott volt, de mikor meglátott Margit oldala mellett, olyan szemeket meresztett, amelyekből tisztán kiolvastam, hogy ebben a pillanatban legszivesebben látna engemet a poklok mélységes fenekén . . . Hopp! . . . Pompás ötlet. Adjunk neki alkalmat!

— Várj csak, leányom. Bemegyek ide szivart venni. Nézegesd addig az anzikszokat.

Nagyon természetes, hogy amint én a trafikba léptem, az én emberem Margit mellett termett. Az üzlet ajtaja nyitva volt s igy mindent hallottam, miközben a szivarok közül válogattam.

— Kisasszony, bocsásson meg! Nem birok uralkodni szenvedélyemen.

— De kérem . . .

— Hallgasson meg és ne tartson amolyan naplopónak, aki a védtelen nők helyzetét fölhasználva . . .

— Csalódik kérem, a papa itt van az üzletben . . . és . . .

— Oh tudom, ismerem és végtelen becsülöm.

— Hogyan, ön ismeri?

— Ha ismerem-e? Az a végtelen szigor, amelylyel magát őrzi, csak azt bizonyitja, hogy minő végtelen boldog lesz az az ember, aki szerencsés lesz ezt a kis kezecskét elnyerhetni.

Hogy Margit mit felelt, erre, nem tudom, mert ebben a pillanatban a trafikos kisasszony sikitott egyet:

— De uram, mit müvel ön? Ime már harmadik szivaromat morzsolja porrá! . . .

Igaza volt, de megnyugtattam azzal, hogy mindent meg fogok fizetni s hogy több költséget ne okozzak magamnak, meg akartam fogni a kezét. Ekkor a lányom futott be s karomba csimpaszkodva nyafogta:

— Papa, egy ur . . .

Rohantam ki. Azt hiszem, hogy a legöregebb Meduzák is elszégyelték volna magukat az én rettenetes arcom előtt.

Ő nem futott el.

— Uram, ön bántalmazni merte a lányomat?

— Oh nem, papa, sőt . . .

— Tudja-e uram, hogy — én . . .

— Tudom, hogy ön egy rendkivül szigoru apa és éppen mert tudom — van szerencsém megkérni a kisasszony kezét. Csipkés Jancsi vagyok. Van nyolcezer forint évi jövedelmem.

— — — — — — — — — — — — — —

Vége van. Abban a pillanatban levetettem irtózatos képemet és fölvettem a másikat. Csipkés ma nálunk ebédel.

Lányos-apák, tanuljatok!

Dezső fenntartott a miniszterelnökségben egy nemzetiségi ügyosztályt, amely teljesen tehetetlennek és fölöslegesnek bizonyult. Még csak annyi haszna sem volt, hogy megnézte volna jól, kik azok, akiket a megüresedett nemzetiségi főpapi állásokra a királynak megerősítés végett fölterjesztettek.

A Bánffy alaptétele tehát helyes. De a konkluziójának ez a sejtetett része épp oly kevéssé igaz, amily kevéssé lehet a kötekedés, erőszakoskodás politikáját erős nemzeti politikának nevezni. Az erőnek nincs szüksége a kötekedésre, a nemzeti politikának nincs szüksége az erőszakra, amint azt bebizonyitotta az a három esztendő, amely azóta telt el, hogy az előkelő cikkiró visszavonult a politikától.

Az igen érdekes cikk lényeges részeit különben a következőkben ismertetjük:

A hármasszövetség megujitása céljából Bülow, Prinetti és Goluchowski közt folytatott tárgyalások eredményeként biztosan lehet reményleni a szövetség megujitását. A szövetségre szüksége van egész Európának. De értéke s a tőle remélt eredmény csak akkor lesz jelentékeny, ha a szövetségbe lépett három nagyhatalom belső alakulása és fejlődése kellő biztositékot nyujt arra, hogy adandó alkalommal, a szükséges pillanatban az erő és annak érvényesithetése teljes sulyával lesz képes a kitüzött cél érdekében közre is működni.

A cikkiró azonban a szövetség kérdését és annak értékét tisztán magyar szempontból kivánja tárgyalni. A hármasszövetségre nézve — ugymond — *az osztrák-magyar monarkhia értékkel csak akkor birhat, ha gátat tud vetni azon széthuzó törekvéseknek, melyek napontu gyengitik s létalapját ingatják meg.* Itt, általánosságban tekintve a dolgokat, ugy, miként a viszonyok ma Ausztriában alakulnak, — ahol a széthuzó nemzetiségi harcok az állami egységet támadják meg és autonomikus jelszavak alatt federalisztikus alakulás felé törekednek; ahol némely elemek kifelé gravitáló, sőt elszakadással fenyegető törekvései napról-napra erősebben nyilvánulnak: — szinte azt lehetne mondani, hogy az osztrák-magyar monarkhia a hármasszövetségnek nem erőt, hanem csak gyengeséget hozhat. Magyarország volna csakis azon rész, mely a hármasszövetség erejét fokozhatná; illetőleg az osztrák-magyar monarkhia részvéte a hármasszövetségben — ezt ma már bátran kimondhatjuk. — csak akkor bir értékkel, ha Magyarország egységes nemzeti jellegét nemcsak megtartani, de öntudatos, céltudatos, határozott politikával fejleszteni is tudja.

Nem kétséges, hogy az 1867 : XII. törvény alkotói a két állam között létrehozott dualizmus alapgondolataként a németek hegemóniáját Ausztriában és a teljes magyar jelleget Magyarországon kontemplálták. Kétségtelen az is, hogy Ausztriának széttagoltsága és nemzetiségi területekre osztottsága következtében a németek hegemóniájának biztositása Ausztriában nehezen volt elérhető; de kétségtelen az is, hogy Ausztria államférfiai, mondhatni, szinte öntudatos tervszerüséggel dolgoztak azon, hogy a német befolyás és felsőbbség leszoritásával Ausztria egységes fejlődése necsak meggátoltassék, de ezzel szemben éppen a széthuzás magvai hintetvén el, ma már a németség szükséges vezérszerepe teljesen lehetetlenné is lett téve. Kétségtelen továbbá az is, hogy Magyarország államférfiai több körültekintéssel ugyan, de nem mindig kellő céltudattal és erélylyel a magyar állam egységes nemzeti jellegének fenntartására és biztositására törekedtek. Nem kellő céltudatossággal, mert 35 éves alkotmányos életünk alatt alkotott törvényeink sorozata mutatja, hogy ha *szóban* az egységes nemzetiségi jellegre való törekvést hirdettük is, az *alkalmazásban* sokszor a helyesen alkotott törvények végrehajtásánál, — vagy a cél felismerésének hiánya, vagy talán, mondhatjuk: a kellő bátorság hiánya — csökkentette a kilátásba vett eredményt.

Pedig *a magyar politikának a nemzetiségekkel szemben a legerélyesebbnek kell lennie.* Ha akár a törvényalkotás, akár a törvény alkalmazása terén a legerélyesebben nem járunk el, ugy az 1867-ben megalkotott alapon nyugvó problémát: — hogy tud-e és képes-e a magyar állam igazi nemzeti állammá alakulni? — nem oldjuk meg. Ha nem oldjuk meg, nem tudunk állandóan, mint állam, fönnmaradni és nem tudjuk kielégiteni azon reményeket sem, melyeket a hármasszövetség joggal vár és követel tőlünk.

Kétségtelen, hogy Magyarországnak csak ugy lehet politikai jelentősége, ha nemzeti és magyar; de viszont: — csak akkor lehet magyar és egységes, ha magyar nemzeti állammá lesz. *Ha nem tud nemzetivé lenni, ugy csak szláv és román alakulásnak nyujthat anyagot, sőt területi integritását sem biztosithatja örök időkre.*

Ugy, a hogy a viszonyok állanak és különösen tekintettel az osztrák, nemcsak zilált, de reménytelen helyzetre, *Magyarországnak nemzeti állammá való alakulása a dinasztiának is feltétlen érdeke.* és csakis egy legszélsőbb soviniszikus alapon nyugvó és fejlődő Magyarország képes az Ausztriában jelentkező federalisztikus és nemzetiségi ábrándoktól mételyezett széthuzó irányzatnak Magyarországra való átterjedésével szemben gátat vetni. Ezért a magyar nemzeti állam fejlesztése, külpolitikai szempontból, magának a hármasszövetségnek is fontos érdeke.

Ugy, ahogy a viszonyok ma állanak, dinasztiánknak politikailag csak egy egységes állama van és ez a magyar. Ha már az osztrák viszonyok alakulása következtében Ausztriában nemzeti eszméről, nemzeti alakulásról szó nem lehet, éppen a monarkhia és a dinasztia imminens érdeke az, hogy a nemzeti magyar állam, melynek érdeke mindenütt párhuzamosan halad a monarkhia érdekével, melynek *magyar vagy magyarrá teendő* polgárai sehol sem birhatnak rokon elemekkel, tovább fejlődhessék és alakulhasson.

De ha a dinasztia érdeke, a monarkhia érdeke, a magyar állam érdeke egységesen csak az lehet, hogy a magyar állam egységesen nemzeti legyen, ez advan meg a nagyhatalmi álláshoz szükséges erőt és tekintélyt: ugy a német birodalom érdeke is csak egy egységes, erős, magyar nemzeti állam fejlődésének örömmel való szemlélése és elősegitése lehet. Tehát a hármasszövetség érdekeire való tekintettel, ha annak békés irányzatu, komoly és őszinte céljai vannak, a hivatalos Németország nem nézheti nyugodtan az ujabb időben az eddiginél sokkal erősebben és határozottabb tervszerüséggel dolgozó pángermán mozgalmak megindultát Magyarországon. Nem lehet a hivatalos Németország érdekében megengedni, hogy illetéktelen tényezők, akár az *Alldeutscher Verband* zászlója alatt, akár az erdélyi szászok siránkozó panaszai következtében, gyöngitsék azon, Magyarországon csak egyedül helyes és jogosult politikát, mely az egységes nemzeti állam megalkotását tüzte ki.

A hármasszövetségnek nem egy poliglott Magyarország, hanem csak egy egységes magyar, nemzeti Magyarország lehet értékes.

Darányi Ignác székfoglalója.

— A *Budapesti Napló* tudósitójától. —

Budapest, április 16.

A dunamelléki református egyházkerület mai gyülésén iktatták be *Darányi* Ignác földmivelésügyi minisztert e kerület főgondnoki méltóságába, amelyet elődjének, *Szilágyi* Dezsőnek szabadelvü szelleme és a hozzáfüződő nemes tradiciók tesznek még diszesebbé. Az uj főgondnok nagyszabásu beszéddel foglalta el uj méltóságát, amelynek főképp a nemzeti érzést és a vallásfelekezeti mozgalmakat érdekiő részeit lelkesedéssel fogják üdvözölni mindenütt, ahol a társadalmi összhang nagy erejét és a felekezeti béke áldásait megbecsülni tudják.

A beiktató-gyülés a kálvin-téri templomban ma délelőtt folyt le. A beiktatón ott voltak az egyház vezéremberei: *Szász* Károly, *Kun* Bertalan, *Antal* Gábor, *Kiss* Ákos püspökök, *Cseh* Ervin miniszter, *Hegedüs* Sándor, *Degenfeld*, József és Lajos grófok, gróf *Teleki* József, gróf *Keglevich* Sándor, *Szilassy* Aladár, *Vécsey* Tamás egyetemi rektor, *Szilády* Áron egyházkerületi főjegyző és még igen sokan.

Zsoltárének után *Koncz* esperes imádságot mondott, azután *Szilassy* Aladár üdvözölte a megjelenteket, *Szilády* Áron pedig az igazolt képviselők névsorát mutatta be. Ezután felolvasták az ágostai hitvallásu evangélikus egyháznak *Szilágyi* Dezső elhunyta alkalmából küldött részvéttáviratát. *Szilády* Áron bejelentette, hogy a főgondnoki állásra *Darányi* Ignácot választották meg, a kiért *Baksay* Sándor vezetésével küldöttség ment. *Darányi*, akit *Szász* Károly püspök üdvözölt, letette a hivatalos esküt, mire *Szilády* Áron köszöntötte őt egyházi méltóságában.

Darányi Ignác erre elmondotta székfoglaló beszédét.

Megköszönte a bizalmat és kijelentette, hogy nyiltságot ad, őszinteséget kér mindenkitől és ennek fejében nyiltságot és őszinteséget igér. Megemlékezett ezután elődeiről, gróf *Lónyay* Menyhértről, gróf *Tisza* Lajosról és főképpen *Szilágyi* Dezsőről, akinek helyét, ugymond, pótolhatni nem fogja. Elparentálta kegyeletes szavakkal *Tisza* Kálmán egyetemes főgondnokot, azután igy folytatta beszédét:

Főtiszteletü egyházkerületi közgyülés! Egyházunkat külveszély nem fenyegeti. Nem fenyegetheti veszély, mert a magyar nemzet, amely egy ezredéven át e földön megállott, sokkal erősebb politikai érzékkel bir, semhogy valaha megfeledkeznék arról, hogy egyházunk erős nemzeti jellegénél és nemzeti érzésénél fogva és azon kitartás és szivósságnál fogva, mely évszázados küzdelmek hagyományaképpen apáról fiura szállott a magyar faj fennmaradásának és vezető szerepének egyik nem kicsinylendő tényezőjét képezi. Veszély egyházunkat csak akkor fenyegethetné, ha megfogyatkoznék az a szellem, amely egyházunkat eddig fenntartotta és amelynek köszönhetjük, hogy az jó és rossz napokban egyformán megállott.

Hallani olykor oly kivánságokat, hogy az egyéni szabadság és szabad rendelkezési jog megszoritása mellett állitsunk fel korlátokat, amelyek egyházunk fejlődését biztositsák. E kérdésre most bővebben kiterjeszkedni nem kivánok, de annyit hangsulyozni kötelességemnek tartok, hogy a mi egyházunk nem hasonlitható olyan növényhez, amely üvegházi védelmet igényel, az mélyen gyökeredzik a haza talajában, annak törzse nem egy vihart látott, annak fennmaradását első sorban nem mesterséges eszközökben, hanem saját benső erejében és annak kifejtésében kell hogy keresse. És még akkor is, ha látszólagos érdeke mást igényelne, akkor is mindenkor kell, hogy hü maradjon azon nagy elvekhez, amelyeknek egyházunk eredetét köszönheti.

Munkálkodásunkat igénybe fogja venni a *zsinat* előkészitése. A zsinat kétségkivül foglalkozni fog az 1848 : XX. törvénycikk végrehajtásának kérdésével is. En azt hiszem, alig lesz közöttünk valaki, aki az 1848 : XX. törvénycikknek betü szerinti végrehajtását kivánja. Azt hiszem, nem igényelhetünk egyebet, mint hogy az a szellem érvényesüljön, amely abban lefektetve van amely szellem a jogegyenlőséget és az egyenlő elbánást jelenti. Eddig sem zárkózott el az állam ezen törvénynek fokozatos, az állam erejéhez mért végrehajtása elől. Erős meggyőződésem, hogy ezentul sem fog elzárkózni. A legfontosabb feladat, ami reánk vár, azt hiszem, adóztatási ügyünk igazságos és arányos rendezése. Kalapot kell emelni azon egyszerü munkás előtt, aki nem egy helyt 50 koronára terjedő egyházi adóját pontosan fizeti. De azt is el kell ismerni, hogy ez tarthatatlan állapot. Egy helyes kulcs kidolgozása által iparkodnunk kell, amennyit birunk, egyházi terhet magunknak viselni, amit aztán nem birunk el, ott, azt hiszem, az állam fokozatosan és pénzügyi helyzetéhez képest, de nem fog elzárkózni az elől, hogy meghatározott terv és rendszer szerint segitségünkre legyen. Fontos teendők a lelkészi gondozás és a beimisszió ügyének biztos alapokra való fektetése is. En azt hiszem, hogy az egyház erejét és jövőjét nem annyira a kifelé való akcióban, mint a belül való épitésben és erősbitésben kell keresni. Nagy sulyt helyezek lelkészképzésünk emelésére. Az egyház jövője biztositásának egyik feltétele, hogy minél jelesebb, benső hivatással biró ifjakat nyerjünk a papnövendéki pályára s azokat minél teljesebb szellemi, erkölcsi és társadalmi nevelésben részesitsük. Azt hiszem, a teologiai internátus fejlesztése is gondjaink közé kell, hogy tartozzék, de különös gondot kell forditanunk a tanitóképzésre és egyéb különböző fokozatu iskoláinkra is. Alig van igazabb mondás, mint hogy az iskolák az egyház veteményes kertjei. Ezt az igazságot egy percre sem szabad soha feledtenünk. Ezen egyházkerületben nagy hiányt fog pótolni a felsőbb nőnevelés ügyének rendezése. En azt hiszem égető szükség, hogy a központban egy egy magasabb igényeket is kielégitő felsőbb leánynevelő-intézet állittassék fel. Megadta arra az első lökést a nagynevü emberbarátnak, Baár Jánosnak a budapesti egyházközségnél tett alapitványa. Azt hiszem, helyén lesz e részben a budapesti egyházközséggel karöltve és egyetértőleg eljárnunk. Annál inkább remélem ezen kérdésnek együttes megoldását, mert a budapesti egyházközség főgondnoki állásában nagymélóságu Hegedüs Sándor egyházkerületi főjegyző ur személyében oly férfiut van szerencsénk tisztelni és nagyrabecsülni, ki mindent lelkesen karol fel, ami csak egyházi ügyeinket előbbre viheti.

Főtiszteletü egyházkerület! Nem kivánok részletezésbe menni, csak egynéhány legfőbb szempontot voltam bátor kijelölni. Kérem e nagy kérdések megoldására a főtiszteletü egyházkerület lelkes támogatását.

Biztositom a főtiszteletü egyházkerületet, hogy az egyházkerület jogai, egyházi törvényeink által biztositott önállóságának és hatáskörének sértetlen fenntartása felett erélyesen fogok őrködni. Biztositom arról is, hogy törekvésem az lesz, hogy a preszbiteriális rendszerünknek a legtágabb rétegekre alapitott szervezete szerint az egyházkerület akarata nyilvánitásában minden még a legkisebb és a leggyengébb egyházközség is a maga akaratát megtalálja. Általában eléggé nem hangsulyozhatom, hogy a főtiszteletü egyházkerületnek minden egyházközség ügyét szeretettel kell felkarolnia; de talán legtöbb szeretettel kell felkarolnunk a leggyengébbek ügyét, a határszéleu fekvő kis egyházakat, amelyek ott mintegy szigeteket képezve nemcsak egyházunk, hanem hazánknak is őrállomásait képezik. Tudom, hogy egyházaink és tanitóink ott nehéz viszonyok közt élnek, de buzditsa az a tudat őket, hogy bármennyire távol legyenek, szivünkhöz mindannyian közel állanak és hogy egyházunkat szolgálva erős nemzeti missziót is teljesitenek.

Főtiszteletü egyházkerületi közgyülés! Világszerte látjuk feltünni *a felekezeti tulvitt érzékenység jelenségeit.* A tulvitt érzékenység pedig sohasem az erő, az mindig a betegségnek a jele. Azt hiszem, nekünk kötelességünk mindent előmozditani, ami a vallásosságot és hitéletet emeli és fejleszti, de egyszersmind épp oly erélyylel és következetességgel mindent kerülni és hátráltatni, ami a felekezeti szükkeblüséget és gyülöléget mozditja elő. Ezen fogalmak közel látszanak állani egymáshoz, pedig valósággal felette távol vannak egymástól. Nem is egy forrásból veszik eredetüket; az egyiknek eredete a benső meggyőződés, a másiké az emberi szenvedély, már pedig ez utóbbi forrás nem szokott mindig tiszta lenni. Az egyik éltet és életet fakaszt, a másik azt is kiöli, ami él. *A Megváltó nem azt mondta, hogy „szeresd hitsorsosodat, mint tenmagadat", hanem azt mondta, hogy: „szeresd felebarátodat, mint*

tenmagadat." Felállította a Megváltó a szeretet törvényét az *egész* emberiség részére, hogy a szeretet melegét mindenki érezze, aki csak a földön Isten képére született. Azért is e törvény világtörténeti hatásában messze tulha adta a kereszténység határait. Ez legyen a mi legfőbb törvényünk is egymás között és más felekezetekkel szemben is.

Nincs ország, melynek a *kölcsönös türelemre* annyira szüksége volna mint Magyarországnak. Bárhova tekintsünk a földtekén protestánsokat majdnem mindenütt fogunk találni, de magyarokat, vagy fajrokonokat ezen a földön kivül nem találunk sehol. Azért is ugy szolgáljuk egyházunkat, amint azt dicső elődeink szolgálták, akképp, hogy egyházunk hü szolgálata által a haza is mindenkor szolgálva legyen.

Ez lesz az én vezércsillagom. Ennek a jegyében foglalom el a dunamelléki ev. ref. egyházkerület főgondnoki székét.

A beköszöntő beszédet nagy éljenzéssel fogadták. Miután még *Kun* Bertalan tiszáninneni, *Kiss* Áron tiszántuli és *Antal* Gábor dunántuli püspökök üdvözölték az uj főgondnokot, az ünnepség véget ért.

A második összeférhetetlenség.

Budapest, április 16.

A képviselőház összeférhetetlenségi zsürije ma másodszor ítélkezett és második ítélete is marasztaló volt. Ma *Lendl* Adolf ellen mondotta ki az összeférhetetlenséget, azon a cimen, hogy állami intézetek részére iskolai szereket szállit, továbbá, hogy két szaklapja révén is állandó szerződéses viszonyban van a kormánynyal.

Az ítélkezés lefolyása a következő volt:

A képviselőház mai ülésének végén kisorsolták azt a zsürit, amely *Lendl* Adolf temesrékási képviselő inkompatibilitási ügyében ítélkezni volt hivatva.

Az ügy, amelyben a zsüri ítélkezett, az összeférhetetlenségi állandó bizottság előadójának: *Heincz* Hugónak ismertetése szerint a következő:

Dr. Lendl Adolfnak preparáló- és tanszerkészitőintézete van, amely iparszerüleg foglalkozik tanszerek készitésével és eladásával. Lendl azzal védekezett hogy ő egy évtized óta törekszik a magyar iskolákat oly hazai tanszerekkel ellátni, miket eddig a külföldről kellett beszerezni. Vállalatához tartoznak az általa szerkesztett „Természet" és „Halászat" cimü szaklapok. Ezeknek kiadását illetőleg Lendl és a földmivelési miniszter között egy szerződés áll fenn, amely szerint Lendl köteles 800 cimre a lapokat ingyen küldeni. Ennek fejében kap 4200 korona állami segélyt, amely 1901. szept. 1-től 1902. aug. 31-ig terjed. Az iskoláktól beérkezett kimutatások szerint Lendl 110 iskolától évente átlag 19.238 korona értékben kapott megrendelést. A képviselő saját bejelentése szerint, a földmivelésügyi kormány közel 30.000, a közoktatásügyi kormány pedig mintegy 40.000 korona értékü megrendelést tett nála a párisi kiállitás alkalmával. Lendl azt állitja, hogy ő folyó évi február hóban beszüntette az állami intézetek részére a szállitást és hogy megválasztatása óta csak 9667 korona értékben adott el állami intézeteknek. Állitja továbbá, hogy a lapjai szubvencióján kivül más szerződése az állammal nincs. Maga a földmivelésügyi miniszter is megerősiti, hogy az 1901. évi XXIV. t.-c. 5. §-ába ütköző szerződés nem létezik a földmivelésügyi minisztérium és Lendl között.

Az összeférhetetlenségi állandó bizottság most már a zsüri elé terjeszti Lendlnek azt a kérdését, hogy mint képviselő állhat-e ezentul is oly üzleti viszonyban az állami intézetekkel tanszereinek eladása dolgában, mint amilyen viszonyban állt képviselővé lett megválasztatása előtt?

Az előadó véleménye szerint a zsürinek nem az a feladata, hogy erre a kérdésre választ adjon, hanem csak azt mondhatja ki, van-e összeférhetetlenség, vagy nincs; felvilágositással nem szolgálhat.

Az ügy tárgyalása ma is nagy közönséget vonzott a képviselőház I. emeleti tanácskozótermébe, melyet ez alkalomra is megfelelően rendeztek be.

A zsüri, melynek rendes tagjai: *Ernst* János, *Fabinyi* Teofil, *Farkas* József, *Issekutz* Győző, *Kabos* Ferenc, *Mandel* Pál, *Neiszidler* Károly, báró *Podmaniczky* Frigyes, *Rabár* Endre, *Scitovszky* János, *Szluha* István és gróf *Vass* Béla, póttagjai: *Kossuth* Ferenc, *Kubik* Béla és *Mihályi* Péter voltak, háromnegyed 3 órakor ült össze.

A zsüri-korelnök, *Fabiny* Teofil volt igazságügyminiszter, néhány bevezető szóval nyitotta meg az ülést. Elnökké *Fabiny* Teofil, jegyzővé *Issekutz* Győző választatott.

Az érdekelt fél, dr. *Lendl* Adolf személyesen jelent meg és a bizottság egyetlen tagja ellen sem emelt érdekeltségi kifogást.

Heincz Hugó, mint az állandó összeférhetetlenségi bizottság előadója, a bevezető sorokban ismertetett tényállást adja elő, még megjegyezve, hogy Lendl Adolf önmaga ellen tett ügyében feljelentést a Ház elnökéhez. Bemutatja továbbá Lendl Adolf tanszerkészitő-mütermének dijjegyzékét és katalogusát, melyekből kitünik, hogy Lendl tudományos alapon készíti az általa forgalomba bocsátott tanszereket; felolvasta azt a szerződést, amely a földmivelésügyi minisztérium és Lendl között megkötetett és melynek értelmében Lendl a *Halászat* cimü lapért évi 4200 korona szubvenciót kap és még 45 koronát számonként, ha a lap a kikötött terjedelemnél nagyobb terjedelemben jelenne meg. A földmivelésügyi minisztérium közli a képviselőházzal, hogy a „Halászat"-nak nyujtott segélyezés előfizetés jellegével bir. Lendl a „Halászat" keletkezésére nézve közölte az állandó összeférhetetlenségi bizottsággal, hogy az állami segélyezést a minisztérium a halászati ügyek propagálására adja.

Némi vita után, mely az eljárás kérdésében támadt, az *elnök* felszólitja Lendl Adolfot, kiván-e nyilatkozni.

Lendl Adolf szót kér. A magyar irodalomból hiányzott egy folyóirat mely a természettudományok megkedveltetését tüzte volna ki magának cé ul. Ezért alapitotta öt év előtt folyóiratát, melynek üdvös hatását észrevették a földmivelésügyi miniszteriumban is, mely felszólitotta a „Halászat" kiadására. Erre saját erejéből nem volt képes és ezért támogatta őt a földmivelésügyi minisztérium. A lap hatása abban is nyilvánult, hogy most már évente közel ötven uradalom kéri a minisztériumtól rendszeres halászatok berendezését, mig előbb legfeljebb 4—5 uradalom jelentkezett. Sokaknak, igy tanitóknak, iskoláknak ingyen küldi a lapot, melynek fenntartása anyagi áldozattal jár. Kijelenti azután, ha a zsüri ugy vélné, akkor ő már a legközelebb esedékes szubvenciórészletet nem venné föl, de a lapot ennek dacára fönntartaná. Ami a preparáló-intézetét illeti, kijelenti, hogy az állami iskolák számára eszközölt szállitások legcsekélyebb hányadát képezik forgalmának. A külföld valósággal ostromolja őt megrendelésekkel; de ő becsületbeli kötelességének tartotta, hogy a magyar iskoláknak is szállitson preparatumaiból.

Rabár Endre kérdi, hogy az iskolák a minisztériumtól függetlenül eszközlik-e megrendeléseiket Lendl intézeteinél?

Heincz Hugó: A törvény értelmében egészen mindegy, hogy a kormány közvetlenül, vagy annak valamely intézete eszközli-e a megrendelést.

Kabós Ferenc: Meg lehetne-e állapitani, mennyi az az összeg, amely előleges megrendelésekre esik?

Lendl Adolf: Ezt pozitive nem lehet megállapitani. Elmondja annak módját, miként történnek ily megrendelések.

Elnök most már fölteszi a kérdést, *forog-e fönn összeférhetetlenség Lendl Adolf képviselőre nézve* és erre nézve elrendeli a szavazást. Szavazás előtt azonban 10 percre felfüggeszti az ülést.

Szünet után a zsüri tagjait a szavazólapok beadására hivja fel.

A szavazatokból kitünt, hogy *nyolcan igennel, négyen nemmel szavaztak és igy az összeférhetetlenség fennforgását kimondották.*

Ezután 12 szavazattal egyhangulag kimondották, hogy rosszhiszeműség *nem forog fenn.*

Lendl képviselő ennek következtében köteles nyolc napon belül vagy lemondani lapjának kiadási jogáról és állami megrendeléseket többé nem effektuálhat, vagy lemond a mandátumról.

Ugy értesülünk, hogy *Lendl* Adolf a mandátumát megtartja és lemond vállalatainak állami összeköttetéseiről.

KÜLFÖLD.

Svájc konfliktusa Olaszországgal. Bernből táviratozzák, hogy tegnap este jelent meg a szövetségtanácsnak a szövetséggyüléshez intézett jelentése *az Olaszországgal való diplomáciai érintkezés megszakitásáról.* A jelentés a jegyzékek szövegének közlése után igy folytatja:

A dolgok ilyen állása mellett le kellett mondanunk arról, hogy *Silvestrelli*vel tovább folytassuk a tárgyalást és *egyenesen az olasz külügyminiszterhez fordultunk.* Svájc római követét egy március 27-ikéről kelt táviratban felszólitottuk, hogy *Prinetti*vel barátságos érintkezésbe lépjen és vegye rá őt, kogy a kölcsönös jó viszony érdekében *hivja vissza Silvestrellit* és küldjön helyébe más követet. *Prinetti ezt a kivánságot visszautasitotta*, sőt csak némileg kielégitő magyarázatra sem volt hajlandó. Ellenkezőleg *a leglényegesebb dolgokban ragaszkodott a Silvestrelli által elfoglalt álláspontho*z, ugy hogy kénytelenek voltunk *Silvestrellivel a hivatalos érintkezést megszakitani.* Erről az elhatározásunkról római követünk április 7-iki feleletében értesitette *Prinettit*, aki április 7-ikén azzal felelt, hogy Svájc római követe nem lehet más helyzetben, mint aminőt a svájci szövetségtanácsban a berni királyi olasz követ részére teremtett és ezért *kénytelen Carlinnal a diplomáciai érintkezést megszakitani.* Őszintén sajnáljuk, hogy szomszédunkkal, akihez régi barátság és közös érdekek fűznek, a diplomáciai érintkezés megszakadt, de mi nem kerestük a szakitást és nem is okoztuk.

A belgiumi munkásforradalom. Mig az általános sztrájk egész Belgiumban egyre szélesebb vidékekre terjed, a kormány nemhogy utat keresne a differenciák megoldására, hanem merev ellentétbe helyezkedik a haladás követelményeivel. A tegnapi minisztertanács *az egyenlő szavazati jog föltétlen elvetését határozta el.* Az egész liberális sajtó a királyt arra inti, hogy *bocsássa el a miniszteriumot* és oszlassa fel a parlamentet. A király döntése a képviselőházi vita után várható.

Brüsszelben tegnap este csönd volt, ami annak köszönhető, hogy *Van der Velde* szocialista képviselő és pártvezér minden befolyását érvényesitette a nyugalom fönntartására. *A sztrájkolók száma körülbelül 150.000.* Monsban az összes bányákban és ipartelepeken szünetel a munka. Bercheutén és más városokban *véres összeütközés* volt. Marchillesben a gyógyszerész háza előtt *bomba robbant föl:* a robbanás csak anyagi kárt okozott. Liègeben és környékén *több dinamitmerénylet történt*, de emberéletben sehol sem esett kár.

Éjjel még a következő távirati tudósitásokat kaptuk:

Brüsszel, április 16.

A sztrájkolók száma a nagyipar főbb területein hozzávetőleg a következő: Charleroi 50.000 ember, Bassin du Centre 25.000—30.000 ember, Borinage 25.000 ember, Liége 30.000 ember, Verviéres 8000 ember.

Antwerpen, április 16.

A gyémántköszörüsök holnap megkezdik a sztrájkot.

Brüsszel, április 16.

A sztrájkolók száma most már *a százezret is jóval meghaladja.* A klerikálisok a legridegebben visszautasitanak minden egyezkedést s igy valószinü, hogy a kamara pénteken *vissza fogja utasitani az egyenlő szavazójogról szóló inditványt.* Ebben az esetben *a forradalom feltartóztathatatlan.*

Brüsszel, április 16.

A képviselőház ma kezdte tárgyalni az alkotmány revizijóáról szóló javaslatot. Erre az alkalomra a rend biztositása végett még szigorubb intézkedéseket tettek, mint az előző napon. Brüsszelben és külvárosaiban, ugyszintén Charleroiban a mult éjszaka nyugodtan telt el. Ma reggel csaknem általános volt a sztrájk.

Brüsszel, április 16.

Ma délelőtt a miniszterelnök elnöklete alatt minisztertanács volt, amelyben a betegeskedő közmunkaügyi miniszter kivételével a kormány összes tagjai résztvettek. A tanácskozás az alkotmányrevizióról folyt.

Firmilian megerősitése. Konstantinápolyból táviratozzák: A bolgár exarka memorandumot adott át a kultuszminiszternek, amelyben ünnepiesen *tiltakozik Firmilian megerősitése ellen* és kijelenti, hogy az esetben, ha *Firmiliant* üszkübi metropolitává fölszentelik, lemond, de előbb zsinatot és világi tanácsot alakit, amit török részről eddig megakadályoztak. Ugyanilyen nyilatkozatot tett az exarka a Yildiz-palotában és a nagyvezér előtt. Arra a hirre, hogy az exarka le akar mondani, a szófiai szinódus táviratilag megkérte az exarkát, hogy álljon el lemondásától, mert ez veszélyeztetné a nemzeti célokat. *Cankov, Karavelov, Gesov, Radoszlavov, Petkov* és *Petrov* táviratilag helyeselték az exarka elhatározását és felszólitották, hogy tovább is bátran cselekedjék és számitson támogatásukra. A holnapi minisztertanács foglalkozni fog ezzel a kérdéssel. Azt hiszik, hogy a porta ezekre a tiltakozásokra és az uralkodó hangulatra való tekintettel, *bele fog egyezni Firmilian fölszentelésének elhalasztásába.* Az exarkátus köreiben remélik, hogy a Bulgáriában uralkodó hangulatra való tekintettel, Oroszország is bele fog egyezni az elhalasztásba. A bolgár exarka ebben az ügyben száznál több bolgár népgyülésről kapott üdvözlő és buzditó táviratokat.

Béke vagy háboru?

— A délafrikai tárgyalások. —

Budapest, április 16.

Sok nehézségbe ütközik a délafrikai békeszerződés előfeltételeinek megállapitása. Eddig négy kérdésről vitatkoztak a boer vezérek *Kitchener*rel és *Milner*rel, de csak egy pontban jutottak megállapodásra. A többi három pontban merev ellentétbe helyezkedik az angol kormány a boerokkal. De, ugy látszik, a boer vezérek még sem tartják lehetetlennek a további tárgyalást, mert még folyvást együtt vannak Pretóriában, ahol családjaikat is meglátogathatják. *Delarey* tegnap kereste fel öreg anyját.

A boerok állitólag kijelentették, hogy *belenyugszanak a függetlenség elvesztésébe s az általános lefegyverzésbe*, de ennek viszonzásául a következő követelésekkel állnak elő:

1. A lerombolt helyek fölépitése.
2. Amnesztia azoknak a boeroknak és fokföldi fölkelőknek, akikre a szeptemberi proklamáció szerint életfogytig tartó számüzetés vár.
3. Anglia vállalja el a két köztársaság minden adósságát.
4. Állapitsanak meg közeli határidőt, amikor az uj gyarmatok autonom intézményeket fognak kapni.

A második pontra nézve a boerok hajlanak arra, hogy a fokföldi fölkelők ne kapjanak amnesztiát. Az angol minisztérium elhatározta, hogy az első pont kivételével *valamennyi követelést elutasitja, ugyszintén a rögtönös fegyverszünet követelését is.*

Éjjel még a következő távirati tudositásokat kaptuk:

Köln, április 16.

A *Kölnische Zeitung* londoni levelezője jó forrásból közli, hogy a béketárgyalások legnagyobb akadálya az amnesztia és Kitchener proklamációjának a számkivetésről szóló rendelkezése. A transvaali vezérek sokkal engedékenyebbek, mint Steyn és De Wet. Az angol kormány állitólag csak katonai egyezményt hajlandó kötni a fegyverletételt illetőleg. Mindenesetre még e héten létre fog jönni a megegyezés, vagy pedig abbahagyják a tárgyalásokat.

London, április 16.

Lord *Salisbury* miniszterelnököt a király a mai minisztertanács után a Buckingham-palotában kihallgatáson fogadta.

Az ausztriai helyzet.

Budapest, április 16.

Ismét akut a válság Ausztriában. Mint bécsi tudósitónk értesit, a képviselőház folyosóján ma azt beszélték, hogy a *német néppárt* már holnap *elkeseredett obstrukciót* fog kezdeni és sürgősségi inditványokkal fogja megakadályozni a költségvetés tárgyalását. A parlamenti helyzet igy *szerfölött válságosra* fordult. Erre való tekintettel *Koerber* miniszterelnök a holnapi ülés előtt érintkezésbe fog lépni a német néppárt elnökségével és reméllik még, hogy sikerülni fog szándékától eltériteni a német néppártot.

(Viharos delegátus-jelölés.)

A csehországi német képviselők pártkülönbség nélkül ma délelőtt konferenciát tartottak, melyben kijelölték *az osztrák delegációba választandó képviselőket*. A tanácskozáson több izben heves összetüzés támadt az egyes pártok között.

Berger képviselő azt ajánlotta, hogy a német haladók, a néppártiak, a nagynémetek és az alkotmányos nagybirtokosok egy-egy tagot jelöljenek a delegációba.

Wolf ezzel szemben arra utalt, hogy a nagynémetek tavaly két taggal voltak képviselve a delegációban. Az idén is szükséges, hogy a nagynémet egyesület egy tagot, az ő saját csoportja pedig szintén egy tagot jelöljön a delegációba.

A nagynémetek nagyon felháborodtak *Wolf* kivánságán.

Schalk igy adott kifejezést véleményének:

— Hagyja abba *gyerekes ostobaságait!*

Wolf: Schalk, *ne legyen olyan szemtelen!*

Schalk: Hogy mer ilyen *becstelen ember* még beszélni! Ilyen fickótól nem lehet elégtételt kérni.

Wolf: Schalk ur, *fogja be a száját*, mert különben *beverem azt a macskafejét.*

A szóváltás még jó ideig tartott, miközben a többi német képviselő nyugodtan hallgatta a csetepatét. Végül a konferencia ugy határozott, hogy a nagynémetek csak egy delegátust jelölnek, *Wolf csoportja pedig nem lesz a delegációban képviselve.*

A nagynémetek a gyülés után a legnagyobb felháborodással beszéltek *Wolf* viselkedéséről és azzal fenyegetődztek, hogy a nemrég lezajlott Seidl-ügyre vonatkozólag ujabb leleplezésekkel fognak előállani, melyek *Wolf*ot végképpen lehetetlenné tennék.

Wolf képviselő elégtételt kért *Schalk* képviselőtől. Schalk az ügyet becsületbiróság elé terjeszti.

(A képviselőház ülése.)

Bécs, április 16.

A beérkezett irományok között van Breiter interpellációja egy állitólag tervezett szeszkartel tárgyában; Berger interpellációja Busch Vilmos Páduai Szent Antal cimü könyvének Ausztriából való kitiltása tárgyában.

A vasutügyi miniszter és a pénzügyminiszter több interpellációra válaszol. Azután a ház áttér a napirendre, vagyis a pénzügyminisztérium költségvetésének tárgyalására.

Jaworski Vazul a nagy adóteher ellen panaszkodik, amely különösen Galiciára nehezedik és az uj adótörvény reformját sürgeti. Humánusabb intézkedéseket kiván az adók kivetésénél és behajtásánál. A ruthének nem fogják megszavazni a költségvetést, mert a legnagyobb bizalmatlansággal viseltetnek a kormány iránt, amely jogaikkal nem törődik.

Luksch szintén megtámadja a kormányt, különösen a földmivelésügyi minisztert, amiért ellensége a parasztoknak. Azt mondja, hogy a csatornák épitésére, amely még kérdéses, százmilliókat szavaztak meg, holott a kormány még a vámok révén befolyó két milliót sem akarja feláldozni. Azután a gazda- és parasztosztály hanyatlását vázolja, ami szerinte a nagy adóteher következménye és azt mondja, hogy a földadót meg kellene szüntetni és ha ezt nem lehet törvényes uton elérni, ki fogják erőszakolni.

Wittek vasutügyi miniszter válaszolt azután Wolfnak a bécsi villamos-vasuton történő szerencsétlenségre vonatkozó interpellációjára, s utána még *Luksch* szólalt fel, mire az ülés 2 órakor véget ért.

(Kvótaküldöttség és delegáció.)

A délutáni 5 órára kitüzött ülésre maradt a *kvótaküldöttség* és a *delegáció* tagjainak a megvá asztása. *Derschatta* és *Pacak* a választás elhalasztása mellett szólaltak föl és ily inditványt tettek, de az inditványt 191 szóval 62 ellenében elvetették. Az alsó-ausztriai delegátusok megválasztása közben *Prade* tiltakozott az ellen, hogy *Heilinger*, aki nevének felirásánál nem volt a teremben, később ennek dacára beadta szavazólapját. Kijelentette, hogy ily körülmények közt egyáltalában nem akar résztvenni a szavazásban és heves tiltakozás közt *széttépi szavazólapját.*

Szipjágin miniszter meggyilkolása.

Budapest, április 16.

Rémülettel állja körül a hivatalos Oroszország *Szipjágin* miniszter holttestét, az udvar, a miniszterek, a méltóságok ijedten kérdik maguktól, mikor furódik a láthatatlan kéz gyilkos golyója az orosz kormányzati rend többi képviselőibe. Azt mindenki tudja egész Oroszországban, hogy a merénylő diák golyója nemcsak a kegyetlen és sötétlelkü miniszternek szólt, hanem az egész reakcionárius kormányzati rendszernek, amelynek feje *Pobjedonoscsev* s amely hatása alatt tart a koronától kezdve a kisebb hatalmasságokig mindenkit. *Szipjágin* volt a sötét reakcionárius szövetség egyik legfanatikusabb tagja, a szabadság, emberi jogok és felvilágosodás leghevesebb ellensége. Gyülölete főképp az egyetemi hallgatók és a sajtó ellen fordult. Öt évig volt miniszter s ez alatt az idő alatt féktelen hadjáratot viselt a szabad haladás e két faktora ellen. Ő volt az, aki a sajtócenzura enyhitésére irányuló kezdeményezéseket megakasztotta. E miatt heves konfliktusai voltak *Cakovkój* főcenzorral, akit nemes ambició hajtott a sajtó lehető fölszabaditására. *Szipjágin* nem vetette meg a legkisebb eszközöket sem a neki nem tetsző lapok megrendszabályozására. Felfüggesztette megjelenésüket, eltiltotta hirdetések közlésétől, az egyes elárusitástól stb. Kormányzata alatt három elsőrangu, nagy lapot szüntetett be. A nyilvános könyvtárakból kidobatta az összes szociálpolitikai müveket, a gimnáziumokból az orosz klasszikusokat. De különösen az egyetemeken szeretett razziát tartani. Azok a diákzarvargások, amelyek oly sürün ismétlődnek egy idő óta Oroszországban, mind *Szipjágin* sötétlelkü rendszabályai ellen irányultak. De ugyancsak ő volt az, aki aztán ugy járt el a diákokkal, mint egy föllázadt rabszolgahaddal. *Dragomirov* tábornoknak ő adta ki a legdrákóibb rendeleteket s aztán elég gyáván *Dragomirovra* háritotta a cárnál a felelősséget. E miatt nemrégiben megingott az állása s már arról volt szó, hogy a liberálisabb lelkü *Vjatópolszk-Mirszki* kerül helyébe. De *Pobjedonoscsev* reakcionárius szövetkezete meg tudta tartani a belügyminisztérium élén.

*

A cárt rendkivül megrémitette a gyilkosság. Hir szerint *Muravjev* igazságügyminiszter, akinek fölajánlották a belügyi tárcát, *visszautasitotta*, mert attól fél, hogy miként *Szipjágin*, ő is merénylet nek lesz áldozata. A miniszertanács azt a javaslatot tette a cárnak, hogy *az összes egyetemi hallgatókat és hallgatónőket távolitsa el Pétervárról*. A téli palotában rendkivüli biztossági intézkedéseket tesznek. Egy katonai teknikai bizottság megvizsgálta az összes helyiségeket, még a padlást és a pincét is, de sehol sem talált gyanus dolgot.

A *Trepov* és *Szipjágin* ellen való merényletet oly emberek követték el, akik az egyetemi hallgatók titkos központi bizottságának fölszólitására önként jelentkeztek. Ugyanis az orosz egyetemi hallgatók titkos központi bizottsága fölhivást adott ki, amelyben az összes orosz értelmiséget fölszólitja, hogy az egyetemi hallgatók pártjára álljon a szabadságért folytatott küzdelemben. Az orosz egyetemi hallgatók, igy mondják fölhivásukban, nem küzdenek csupán az akadémiai jogokért, hanem az orosz nép jogáért. Az egyetemi hallgatók hajlandók minden áldozatot meghozni és semmitől sem fognak visszariadni, hogy a reakciót megtörjék. Erre a felhivásra jelentkezett *Szipjágin* gyilkosa is.

A merénylet régóta elő volt készitve. A miniszter néhány hét előtt a következő táviratot kapta:

Mielőbbi viszontlátásra, Bogolyepov.

Minthogy Oroszországban nagyon sok embert hivnak *Bogolyepov*nak, a távirat nem keltett megütközést s a táviró-hivatal el is küldte *Szipjagin*nak, aki ettől fogva mindig félt, hogy merényletet fognak elkövetni ellene. *Bogolyepov* volt ugyanis a neve a kultuszminiszternek, akit a mult évben egy egyetemi polgár agyonlőtt.

Hogy az ujabban sürün ismétlődő merényletekkel szemben minő rendszabályok foganatositandók, arra nézve az orosz kormánykörökben megoszoltak a vélemények. Némelyek *a legenergikusabb megtorlást* követelik, mig ellenben mások *engedékenységet ajánlanak*. Mindenki meg van győződve, hogy *a mostani rendszerrel szakitani kell*, ami annál is könnyebb, mert maga a cár sem barátja. A cár néhány nap előtt ezt mondta:

— *Nem vagyok megelégedve kormányrendszeremmel, változtatni kell rajta, mert nem akarok ázsiai szatrapa lenni.*

Éjjel még a következő távirati tudósitásokat kaptuk:

Pétervár, április 16.

A belügyminiszter gyilkosa egy Malysev nevü diák a kievi egyetemről, akit a legutóbbi zavarok alatt kizártak és büntetésképp besoroztak a hadseregbe, akinek azonban Miklós cár nemsokára kegyelmet adott. A merénylő öt lövést tett. Egy lövés a miniszter altestébe furódott, egy másik a máján ment keresztül, egy lövés megsebesitette a miniszter inasát, aki a merénylőre ugrott, hogy kicsavarja kezéből a fegyvert. A többi lövés a falba ment. A miniszter utolsó szavai voltak:

— *Miért gyilkolnak meg engem? Nem tudok róla, hogy valakinek rosszat tettem volna.*

Pétervár, április 16.

A *merényletről* ujabban a következő részletek derültek ki:

A gyilkos teljesen szabályszerü századosi uniformist viselt a szárnysegéd szolgálati jelvényével. Csakis igy volt lehetséges, hogy minden akadály nélkül juthatott be a miniszterhez és egy összehajtott okmány fölé nyujtott át neki. Mikor Szipjágin átvette az iratot, Balsanev közelebb lépett hozzá és fojtott hangon igy szólt:

— *Utött az utolsó órád, elérkezett a leszámolás ideje!*

S azzal gyors egymásutában ötször lőtt a miniszterre. Négy golyó talált, a második az áldozatnak a tüdejét járta át és Szipjágin összerogyott. Többé nem is tért eszméletre.

Balsanev vérfagyasztó hidegvérüséggel követte el a gyilkosságot. Mikor vallatták, kitérően felelt:

— Azt a módot választottam, amelynek *Mac Kinley* is áldozata lett. Ezt tartottam a *legbiztosabbnak*. A magam életével nem törődöm.

Berlin, április 16.

Az orosz kormány a legszigorubban őrködik a felett, hogy a merényletről a külföldre egyáltalán semmi hir se juthasson. Még a magántáviratokat is visszatartja a cenzura. Holnap fogják a Newski Sándor-kolostorban beszentelni a meggyilkolt miniszter holttestét. Szipjágin nős ember volt, felesége Gyadecki hercegnő, gyermeke nem volt.

Az idevaló politikai körökben megoszlanak a vélemények abban a tekintetben, hogy vajjon az orosz kormány a tett propagandájával szemben a legszigorubb megtorláshoz fog-e nyulni, avagy engedékenységgel iparkodik-e lecsillapitani a kedélyeket.

Krakó, április 16.

Pétervári hirek szerint az orosz bürokratizmus elvesztette a fejét. Szipjágin meggyilkolása nagy rémületet keltett. Az orosz diákok titkos szövetsége halálmegvetéssel müködik. Kétségtelen, hogy Szipjágint éppen ugy, mint Trepovot a diákok központi bizottsága itélte halálra és hogy nem egyedül Szipjágint szemelték ki áldozatul.

A *cár* a téli palotában tartózkodik és környezetének bizonyosan gondja van rá, hogy ne ugy tüntesse fel a gyilkosságot, mintha az a kormányrendszer ellen szőtt összeesküvés müve volna.

Péterváron megkezdődött a legvadabb hajsza a forradalmi mozgalom vezérei ellen.

Pétervár, április 16.

Szipjágin belügyminisztert holnap temetik a Nevszki Sándor-kolostor temetőjébe.

Pétervár, április 16.

Vilmos császár táviratilag utasította gróf *Alvenslebent* nagykövetet, hogy *Miklós* cár és az orosz kormány előtt részvétét és legmélyebb felháborodását fejezze ki *Szipjágin* belügyminiszter meggyilkolása alkalmából.

HIREK.

Budapest, április 16.

— **BUDAPESTI NAPLÓ. Április 15-én uj előfizetés nyilt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése czen a napon lejárt, méltóztassanak a megujításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.**

— **Személyi hir.** Őrgróf *Cusani Confalonieri*, olasz királyi főkonzul, tegnap este rövid időre Rómába utazott. Távolléte alatt gróf *Della Valle*. olasz királyi alkonzul, vezeti a főkonzulátus ügyeit.

— **Vilma királynő beteg.** *Amsterdám*ból táviratozzák, hogy a hivatalos lap ma a következő orvosi jelentést adta ki:

> A királynő néhány nap óta gyöngélkedik és ágyban fekszik. Betegségének oka: általános betegség-érzet és magas hőmérséklet.

— **Apponyi Jászberényben.** *Jászberény*ből irják: Gróf *Apponyi* Albert a mult év őszén elhalasztott jászberényi látogatását május 25-ikén fogja megtenni nejével, született *Mensdorff-Pouilly* grófnővel együtt. A jászberényi szabadelvüpárt *Bathó* János pártelnök elnöklete alatt értekezletet tartott, melyen a fogadás előkészületeiről tanácskoztak.

— **Horánszky Nándor állapota.** *Horánszky* Nándor kereskedelmi miniszter állapota, mint részvéttel értesülünk, ma komoly fordulatot vett. Betegsége hurutos-, nem croupos-tüdőgyuladás. Ma reggel még aránylag jó volt a beteg állapota, a lobos felület csak tenyérnyi volt, hőmérséke pedig csak 37·8 fok; de estefelé a lobos felület nagyobb lett, a láz emelkedett és elérte a 39·6 fokot, érverése pedig 106 volt. Orvosai, dr. *Müller* Kálmán tanár és dr. *Dirner* Lajos reménylik, hogy a miniszter erős természete le fogja győzni a nehéz betegséget, amire reményt nyujt az, hogy a tüdőgyuladás nem croupos, hanem hurutos. A tüdőgyuladásnál a hetedik, vagy a kilencedik napon áll be a válság; és minthogy a beteg miniszter pénteken lett rosszul, már holnap, vagy szombaton lesz a kritikus nap. Remélhető, hogy ha a szivműködésben nem áll be rendellenesség, a veszedelem mielőbb el fog mulni. Este a szabadelvüpártkörben mély megdöbbenéssel vettek tudomást az egybegyültek a miniszter állapotának rosszabbodásáról és természetesen a legelénkebben nyilvánult az az óhajtás, hogy az érdemes államférfiu mennél előbb nyerje vissza egészségét és munkaerejét, hogy visszatérhessen hivatása és barátai körébe.

— **Ovácio Krüger mellett.** Utrechtben a német és holland diákok a *Haramják* szinrehozatala alkalmából *Krüger* villája elé vonultak és hazafias dalokat énekelve, tüntettek Krüger mellett. Az ősz elnök szájában pipával, megjelent az ablakban és megköszönte az óvációt.

— **Kitüntetett biró.** *Kis-Jenőről* irják: *Juhász* Istvánt, Székudvar község 41 éven át volt biráját a király ezüst érdemkeresztel tüntette ki. Az érdemkeresztet *Csukay* Gyula főszolgabiró ma tüzte a kitüntetett mellére nagy ünnepség között. Az ünnepelt tiszteletére gróf *Wenckheim* Frigyes ebédet adott.

— **Érettségi vizsgálatok.** A IX. kerületi felső kereskedelmi iskolában az idei érettségi vizsgálatok május havában kezdődnek. Az irásbeli vizsgálatok május 20-tól 27-ig, a szóbeliek junius 9-től 14-ig tartanak.

— **Loubet barátja, a király.** Az Elysée palota portása tegnapelőtt reggel ugy kilencedfél óratájban nyugodtan olvasgatta kedvenc lapját, amikor kopogtatnak ajtaján. A portás ajtót nyit, s maga előtt lát egy nagyon elegánsan öltözött, redingoteos, keztyüs, cilinderes fiatalembert. Noha a legszebb idő volt, a nap pompásan ragyogott, az elegáns ifju nagy esernyőt tartott a feje fölött.

— Én Lajos Fülöp király vagyok — mondja az elképedt portásnak. — Reggelizni jöttem Loubet barátommal. Nagyon derék fiu ez a Loubet, nagyon szeretem. És ami fő, nem pozőr. Jelentse neki, hogy itt vagyok.

A portás rögtön észrevette, hogy a szegény cilinderes fiunak meghibbant az elméje, előhivta hát az őrtálló katonát, aki az őrségre vitte Loubet barátját. Az őrségről aztán a bolondok házába vitték.

— **Natália menyasszony.** Ma már Párisból is megerősitik azt a hirt, hogy Natália, a szerbek volt királynője, Biarritzban jegyet váltott egy előkelő francia gavallérral. Igaz, hogy a belgrádi konakban csökönyösen tagadják e hir igazságát, de Natáliának a katholikus hitre való áttérését mással, mint e hirrel megindokolni nem lehet. Párisban egyébként ma már azt is tudják, hogy a szép exkirályné már a közeli napokban Rómába készül zarándokutra és kihallgatásra fog jelentkezni a pápánál. Mialatt a királyné igy a vallási kérdéseit rendezi, azalatt *Murussi*, román herceg, aki közeli rokona Natáliának, Belgrádban időzik s azon fáradozik, hogy a királynő vagyoni ügyeit rendezze.

— **Darányi a Magas-Tátra idegenforgalmáról.** Ismeretes, hogy *Hohenlohe* herceg tátrai birtokain a német merev, exkluziv birtokjogot akarta életbeléptetni, tekintet nélkül a hazai turisztika országos érdekeire és a közönségnek évszázados gyakorlaton alapuló jogaira. *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszternek mindenre kiterjedő figyelme és előrelátó gondossága azonban módját találta annak, hogy a hazai turistavilágnak s a turisták szabad közlekedésének érdekei, az azokhoz füzödő közgazdasági, közegészségi és közmüvelődési kivánalmak és előnyök még ily merev iránynyal szemben is megóvassanak. Mint ugyanis jó forrásból értesülünk, Darányi miniszternek minden külön ellenszolgáltatás nélkül sikerült kieszközölnie, hogy *Hohenlohe* Keresztély herceg arra kötelezte magát, hogy a birtokain átvonuló összes turista-utak a közönség által a szabad közlekedés elvének megóvásával minden korlátozás nélkül használtassanak, és arra is, hogy legkésőbb tiz év alatt összes gazdasági és erdészeti tisztjei s egyéb ilyen alkalmazottai csupa magyar emberek, illetőleg magyar állampolgárok lesznek.

— **A fecskék.** Mialatt költőink javában éneklik tavaszi verseiket, melyekhez nem az időjárásból, hanem a naptárból meritik ihletüket, a fecskék nem vesznek részt a tavaszi élet dicsőitésében. Gyümölcsoltó Boldogasszony napján kell szabályszerint megérkezniök a melegebb vidékekről, de az idén meghosszabbitották délvidéki tartózkodásuk idejét s nem jöttek még vissza hozzánk. Amit az emberek nem akarnak elhinni a tudósoknak, azt ugylátszik a fecskék maguk is észrevették, hogy tudniillik az évszakok némileg eltolódtak s hogy a tavasz most már később kezdődik. Május többé nem lesz a szerelmesek hónapja s viszont juniusban még senki sem fog falura kivánkozni. A fecskék komoly és praktikus nép, semmi impresszió nem szédíti meg őket, szokásaikat, ha a körülmények kivánják, gyorsan megváltoztatják s tekintélyeket nem ismernek el. Még a naptár sem tekintély ő előttük s nincs köztük olyan konzervativ elme, mely megesküdnék arra, amit az emberek oly nagyon bálványoznak: az évszázados gyakorlatot. Ebben a fecske-késlekedésben nagy politikai elv van elbujtatva. Egy egész törvényhozó testület gondolkodóba eshetik e jelenség fölött.

— **A letépett magyar zászló.** A Magyar Távirati Irodának jelentik *Zágrábból*, hogy ott mit sem tudnak arról, hogy *Daruváron* az április 11-iki nemzeti ünnepen letépték volna a magyar zászlót. *Daruvárról* azonban azt jelentik, hogy ott a Délivasut állomásán a vasut-igazgatóság rendeletére április 11-én kitüzték a magyar zászlót, de este tizenegy óra tájon ismeretlen tettesek eltávolitották. A vizsgálatot megindították.

— **Jubiláló állomásfőnök.** Az eszéki vasuti tisztviselők 12-ikén ünnepelték seevarti lovag *Senautka* Alajos államvasuti főellenőr, eszék-lelsővárosi állomásfőnök vasutasságának harmincéves jubileumát. Az állomás összes személyzete az ünnepelt tiszteletére bankettet rendezett. *Szabados* János ellenőr szép beszédben méltatta az ünnepelt érdemeit. A beszéd alatt lehullott a lepel az állomás személyzetét ábrázoló csoportképről. Az ünnepelt a figyelmes megemlékezést szép szavakban köszönte meg és szeretettel éltette tiszteiőit. A vacsora során beszéltek még *Schubert* mérnök, *Molnár* György, *Szóró* hivatalnokok; *Fyás* és *Erdőczky* kalauzok adtak kifejezést a vonatkisérő személyzet nevében főnökük irant érzett ragaszkodásuknak. A távirati üdvözletek felolvasása után táncra perdült az ünneplők sokasága.

— **Jótékonycélu előadás.** A fővárosban alakult *Leány-Egyesület* javára, amely csak rövid fennállása óta oly szép és áldásos tevékenységet fejt ki, e hó 22-ikén, kedden diszelőadás lesz a Várszinházban. A *Niobe* kerül szinre, a cimszerepben *Láncsy* Ilkával, akinek ez egyik kitünő alakitása. Az előadás egész jövedelme a Leány-Egyesületé. A rendező-bizottság, amelynek élén madarasi *Beck* Ilona és *Vészi* Margit buzgólkodik, a jótékonycélra szivesen fogad felülfizetéseket. Jegyek a rendező-bizottság elnökénél, *Vészi* Margit kisasszonynál (VIII. József-körut 18.) kaphatók.

— **Jótékony adományok.** *Szegő* Albert és *Lang* Miklós a nagybajomi izraelita tanulók mükedvelői előadásának jövedelmeképpen 3 koronát küldött az ingyentej javára. — A szives adományt rendeltetési helyére juttatjuk. *Szana* Zsigmond, a temesvári gyujtógyár igazgatója felajánlotta, hogy *ingyen kenyér gyujtókat* hoz forgalomba és a gyujtók árából 5%-ot az ingyen kenyér javára fordit.

— **Gróf Pálffy Andor halála.** A magyar testőrség elhunyt kapitányát, gróf *Pálffy* Andor lovassági tábornokot ma tették ravatalra *Bécs*ben a magyar testőrség palotájában. A temetés holnap lesz a boldogult zászlósur katonai rangját megillető diszszel. Beszentelés után a holttestet Pozsonyba szállitják s ott pénteken délután helyezik örök nyugalomra a Szent-András-temetőben. A gyászoló özvegyet a közélet sok kitünősége kereste föl részvéttáviratlal. Az első kondoleálók közt volt a *király*, akinek nevében *Paar* főhadsegéd ezt a levelet intézte az özvegyhez:

> Mélyen tisztelt grófné! Ő felségét mélyen meghatotta, gróf *Pálffy* Andor ő exczellenciája, lovassági tábornok, a magyar testőrség kapitánya, az ön férje halálának gyászhire és megbizott engem, fejezzem ki legbensőbb részvétét önnek grófnő és leányának. Ő felsége mélyen érzi a grófnővel együtt a megpróbáltatás sulyát, megemlékezett a legmelegebb hála kifejezéseivel is a megboldogult kipróbált, hü odaadásáról és jó szolgálatairól. Nyujtson némi vigaszt a grófnőnek az a meggyőződés, hogy ő felsége és mindazok, akik ismerték a megboldogultat, hiven meg fogják őrizni a nemes férfiu emlékét. Biztositva önt a magam őszinte részvétéről is, vagyok mély tisztelettel őszinte és alázatos hive
>
> *Paar Ede*
> lovassági tábornok.

Vilmos német császár a következő táviratban fejezte ki részvétét:

> Fogadja szivből jövő részvétemet az önt ért sulyos veszteség alkalmából. Az ön férjével császári urának hü és kipróbált szolgája költözött el, akinek értékét sok esztendő óta én is meg tudtam becsülni. Ismertem őt már abban az időben, amikor még mint gyermek a megboldogult trónörökössel együtt játszottam.
>
> *Vilmos.*

Kondoleáltak még *Gizella* bajor hercegnő és férje *Lipót* herceg, továbbá az összes főhercegek és főhercegnők. *Lónyay* Stefánia grófné, akinek a megboldogult főur éveken keresztül főudvarmestere volt, pompás koszorut küldött a ravatalra.

— **1,200.000 koronás pályadij.** Aki egy millió kétszázezer koronát óhajt, könnyen megkaphatja, mindössze az kivántatik tőle, hogy eszeljen ki egy jó repülőgépet. A pályázatot egy hirneves angol főur, sir Hiram Maxim hirdeti, ő fizeti ki a pályadijat, ő állapitotta meg a feltételeket. Ezek szerint léggömbbel ellátott készülékek nem pályázhatnak, sem olyan tervek, amelyeknek a katonaság nem tudná hasznát venni. Maxim maga is sokat foglalkozott a röpülés problemájával s meg van róla győződve, hogy csak a papirsárkány tökéletesitésével tudunk majd röpülni. Maxim már félmillió koronát költött a maga röpülő-gépére; mérnöke, Mr. Pilcher már röpült is rajta, de egy kisérlet alkalmával lezuhant és meghalt. Erre Maxim abbahagyta a kisérletezést. Nagy dijára csak olyan tervekkel lehet pályázni, amelyekre valamely állam már szabadalmat adott s jó röpülőgép hiján olyan pályázónak is kiadják a dijat, akinek sikerül a maiaknál jóval könnyebb motort föltalálni, mert ettől függ a röpülőgépek jövője.

— **Baleset egy szinházban.** A *weimari* udvari szinházban tegnap előadás közben baleset érte *Zeller* tenoristát. Wagner Rikárd operája, a *Rienzi* került szinre s Zeller énekelte Rienzi di Colát, a római agitátort. Az egyik jelenésben Rienzi lóháton, nehéz fegyverzetben jelenik meg a szinpadon. A tenorista ebben a jelenésben elvesztette az egyensult s leszédült a lóról, még pedig oly szerencsétlenül, hogy az álláig nyuló mellvért majdnem megfojtotta. A szinpadi személyzet hirtelen letépte ugyan róla a fegyverzetet, de Zeller az esés tői oly rosszul lett, hogy nem tudott tovább énekelni s igy abba kellett hagyni az előadást. A baleset izgalmából a közönség is kivette a részét.

— **Főhadnagy és önkéntes.** Zágrábban egy Pampichler nevezetü főhadnagy a lovaglóiskolában ostorával megvert egy Krausz Richárd nevü önkéntest. Az önkéntes provokáltatta a tisztet, az azonban kijelentette, hogy mint főlebbvaló nem tartozik semmi elégtétellel. Az önkéntes erre nagybátyja, dr. Schwartz Lajos tartománygyülési képviselő utján följelentette az esetet a zágrábi hadtestparancsnokságnak s ilyenformán igyekszik elégtételt szerezni a sérelemért.

— **Egy üveggyár pusztulása.** *Charleroi*ból jelentik, hogy a courcellesi üveggyárban az éjjel villámütés következtében tüz támadt, amely még délelőtt is tartott. A raktárak egész tartalmukkal elégtek. Husz waggon üveg volt bennük, amelyet Oroszországba akartak szállitani.

— **Párbajozó szerkesztők.** *Veszprém*ből táviratozzák: *Szerény* Aladár és *Várkonyi* Dezső veszprémi lapszerkesztők ma délután a veszprémi városi erdőben pisztolypárbajt vivtak. A felek kétszeri golyóváltás után sebesülés és kibékülés nélkül távoztak a harctérről.

— **A kenyeres-bolt mérlege.** Ezen a mai napon becsukták a kenyérosztó boltot. Ingyenkenyeret majd csak a tél kezdetén adnak ismét az éhezőknek. Ha figyelemmel átolvassuk a kenyeres-bolt mérlegét, érezzük a kérdés jelentőségét: hogy ki ad a nyáron át kenyeret a szegényeknek? A kérdés különösen azokra tartozik, akik az ingyenkenyér költségeihez módjuk szerint még nem járultak hozzá. Az éhezők panasza és kétségbeejtő nyomorusága aligha nyugtalanitja őket, mivel némelyhelyütt a bőség süketté teszi a füleket és hályogossá a szemeket. Amig pedig ez igy van, a tömegnyomort nem lehet megszüntetni. A társadalom egyetemes készsége segithet csak a tömegnyomoron. Aki fölöslegéből nem ad a szegényeknek, az utját állja minden jótékony akció sikerének. Szomoru dolog, hogy e régi igazságok aktuálisak a kenyeres-bolt mérlege alkalmából. Fölemelő tudat, hogy az emberbaráti céloknak vannak lelkes munkásai, a nemes ügynek önzetlenül buzgólkodó, derék harcosai, de lehetetlen nem látni azokat, akik a szivjóság munkájában nem vesznek részt. Pedig mihelyt beállanának a szükmarkuak is a jó emberek csapatába, ezer és ezer lélek szenvedését szüntetnék meg. Mert óriási a szenvedők serege. Hogy mennyi az éhező ebben a nagy városban, megdöbbentő képet ad erről az ingyenkenyér statisztikája. November óta a mai napig a fővárosban 2,072.602 adag kenyeret osztottak ki a szegényeknek. A legerősebb hónap február volt, mikor összesen 588.784 adagot osztottak ki. A legerősebb nap O-Budán február 12-ike volt, ezen a napon 5460 adag került kiosztásra; a Podmaniczky-utcai boltban február 20-án 12.600 adag kenyeret osztottak ki. Március hónapban alaposan megcsappant a forgalom. Kiosztásra került O-Budán 109.716 adag, a Podmaniczky-utcai boltban 364.150 adag, összesen 473.866 adag kenyér. Az egész kenyérkiosztás 40.000 koronába került, amely pénz az utolsó fillérig kenyérré vált, mert kezelési költség semmi sem volt. Adakozás utján befolyt összesen 15.000 korona. Az erről szóló részletes számadást a VI. kerületi előljárósághoz terjesztették be az intézmény fenntartói. A nagy differenciát, amely az adományok és a kenyérre forditott összeg közt van, megmagyarázza egyrészt az, hogy az idén a társadalom jótékonyságát több irányban vették igénybe, de másrészt maga a társadalom is kimerült és kevesebb anyagi erővel rendelkezett az általános sulyos viszonyok következtében. De megmagyarázza főképp az a körülmény, hogy ez az intézmény sohasem kért adományokat az emberbarátoktól, szivesen fogadta azonban és fogadja ezután is az önkéntes támogatást, amelyet az éhezők és szenvedők iránt könyörületes jó emberek felajánlottak. Az ingyenkenyér intézményének buzgó vezetői elismerést és dicséretet nem várnak senkitől sem. Az ő munkásságuknak az lesz a legszebb és legméltóbb elismerése, ha a társadalom fokozottabb mértékben támogatja az emberbaráti szeretet szent ügyét. A szeretet e munkájában buzgó lelkesedéssel vettek részt a *Budapesti Napló* olvasói, akiknek a kegyességéről örömmel emlékezünk meg ez alkalommal, mikor a nagy számok hangos szóval hirdetik, hogy sok az éhező, jó emberek adakozzatok! A fillérből puha kenyér lesz és minden karaj kenyér szenvedést és nyomoruságot enyhit.

— **Öngyilkos tanító.** *Szabadkáról* táviratozzák, hogy *Pintér* Gyula ó-kanizsai tanító főbelőtte magát. A Tisza partján megtalálták a kalapját egy névjegygyel, amelyre ezt irta: *Itt estem bele a Tiszába.* Holttestét még nem találták meg. Pintér az iparfestület pénztárnoka volt és azt beszélik, hogy a pénztárban 400 korona hiányt fedeztek fel. Előző este az öngyilkos még szinházban volt feleségével.

— **Képesitett tiszti orvosok.** A hivatalos lap jelenti: A tiszti orvosi vizsgák országos bizottsága által Budapesten 1902. évi március hó 15-től április 3-ig tartott vizsgálatokon a következő orvosok képesitettek:

Berkes Dezső magánorvos, Szeged; *Borsos* Béla kórházi orvos, Borosjenő; *Christián* János egyetemi gyakornok, Budapest; *Csánk* Béla kórházi orvos, Beregszász; *Csiky* Ferenc körorvos, Nyitra-Komjáth; *Dovoszlovits* Vilmos magánorvos, Zombor; *Fischer* Jenő magánorvos, Munkács; *Fleischer* Emil kórházi alorvos, Pozsony; *Fülöp* Ferenc kórházi gyakornok, Budapest; *Góth* Lajos klinikai gyakornok, Budapest; *Jeney* Béla körorvos, Letenye; *Káldi* Dezső kórházi orvos, Temesvár; *Kabos* Márton magánorvos, Zombor; *Kaveczky* Béla segédorvos, Budapest; *Kelemen* Izidor körorvos, K.-Tapolcsány; *Kemény* Jakab községi orvos, Okány; *Khindl* Barna magánorvos, Jász-Apáthi; *Klein* Jenő magánorvos, Budapest; *Kovács* Jenő magánorvos, Nagy-Kálló; *Limbader* Rezső bábaképző-gyakornok, Pozsony: *Maisels* Hermann körorvos, Beregszász; *Marikovszky* György egyetemi tanársegéd Budapest; *Mészáros* Béla műtőnövendék, Budapest; *Molnár* Dezső községi orvos, Mokrin; *Nagy* Kálmán körorvos, Süküsd; *Nagy* Pál magánorvos, Budapest; *Nagy* Sándor kórházi segédorvos, Budapest; *Obál* Ferenc kórházi segédorvos Budapest; *Petrikovics* Kálmán kórházi alorvos, Pozsony; *Reichardperg* Lajos klinikai gyakornok, Budapest; *Riemer* Károly magánorvos, Budapest; *Sági* Samu helyettes járásorvos, Zombor; *Sefcsik* Alajos körorvos, Máramaros-Sziget; *Sipőcz* Géza kórházi segédorvos Budapest; *Szenáródy* Károly körorvos, Rácz-Petre; *Széll* Kálmán magánorvos, Debreczen; *Világfi* Sándor községi orvos, Emőd.

— **Budapesti Belvárosi Orvostársaság.** A budapesti belvárosi gyakorló orvosok ma délután hat órakor összegyültek a Sas-kör nagytermében, hogy megalakitsák a Budapesti Belvárosi Orvostársaságot. A gyülésen megjelent mintegy 60 előkelő belvárosi orvos, köztük *Müller* fórendiházi tag, *Árkövy*, *Haberern*, *Némai*, *Gerlóczy* és *Győry* orvostanárok. A gyülés, amelyen dr. *Mutsenbacher* elnökölt, kimondta, hogy szükségesnek tartja a belvárosi orvosok társaságának megalakitását, amelynek az lesz a hivatása, hogy előmozditsa a belvárosi orvosok erkölcsi és társadalmi állását. Az alapszabályok kidolgozására és a tisztikar kijelölésére bizottságot alakitottak, amelynek tagjai lettek: *Hültl* Hümér, *Szücs* Illés, *Batizfalvy* István Zoltán, *Győry* Tibor, *Basch* Imre, *Némai J.*, ifj. *Klug* Nándor, *Roth* Jenő, *Ranschburg* A. és *Peremi* Dezső.

— **Mindig ur.** Az ur a pokolban is ur. A gentleman letünhetik időre-órára holmi egészen piszkos dolgok miatt arról a térről, amelyen gavallér minőségében érvényesült, de egészen el nem mulhatik, mert hát az ő álláspontja egészen speciális, mifölöttünk való valami. Ő ur — és pedig nem a gondolkozásában, az érzéseiben ur, hanem a formáiban. Neki vannak viselt dolgai, elkövetett ügyei, a hatóságokkal való egynémely kellemetlenségei, mindezekben azonban más alacsonyodik le. Ő ur marad. A formák gavallérja, a mindig és mindenkinek elégtételadásra hajlandó, soha semmit se kockáztató tökéletes értéktelenség, akinek a neve azonban sürün megjelenik párbajjegyzőkönyvekben is és éppen ilyen jegyzőkönyvek alatt is. Sőt az ujságokban is, mert hát őszintén szólva, nem is lovagias ügy az, a miről nem ir az ujság. S ha másképpen nem akarja észrevenni az ujság az ügyet, hát megjelentetik a jegyzőkönyvet a *Nyilttérben* soronkint megfizetve — és ezt a szörnyen egyoldalu gavallériát mégis csak be kell hogy vegye a kettős haza, ha akarja, ha nem. Ime például egy forma-gavallér — Kecskemety Győző ur. Ugy körülbelül már el is felejtettük a nevét, olyan régen volt az, hogy ellopta a pénzünket s már be is szünt a hajsza, amit megindítottak ellene, azonban minden eredmény nélkül. Ez az ur tolvaj s azt hinné az ember közönséges polgári észszel, hogyha szó van róla egyáltalában, hát csak ugy kerülhet bele a szóba. Pedig hát dehogy. Miután a rendőrség körözőlevelet adott ki ellene, a tolvaj ellen s huszezer koronát szerezhetett volna az, aki megcsipi abban a nem igen tiszteletreméltó minőségében, hogy ő lopta el a főváros pénzecskéjét, — üldözésére indult az ifju lovagnak egy másik hatóság is. Az ügyészség. — Keresi párviadal vétsége miatt. S valahol messze, vagy talán közel, de valami mindenesetre elég jól elrejtett fészekben a fiatal ur szörnyen mulathat azon, hogy ime számon kérik tőle a gavallér-*vétséget* is, tetejébe a tolvajságnak. És mint jogász meg is botránkozhatik azon a vaskalaposságon, hogy ez a vicc-hirdetés megjelent a hivatalos lapban. Mert hát — nézzük csak — nem valószinü az, hogy ennek a körözésnek foganatja lesz, ha a másik nem ért semmit. És ha a másik körözö-levél alapján megfogják, mennyire nem jön számba az a kis párbaj a tolvajság mellett. Ez kóstál négyöt esztendőt, az meg kényelmes, kedélyes államfogházban, olyan *urak* társaságában, ahol egy *ilyen* ur rosszul érezheti magát — két napot. — Azonban hát a törvény: törvény és akármilyen őrültség is némely ilyen különös esetekben, amit mond, meg kell cselekedni. És a letünt, letört, gavallér mivoltában — a mi egyszerü polgári eszünk szerint — szörnyen tönkrement gavallér — ime beállit a maga uri mivoltában. Párbajozott gavallérosan s leüli gavallérosan. Játszanék a párbajos, sajtóvétséges, máskülönben azonban tökéletesen uriember urakkal ferblit, makaót a barátságos tömlöcben, annak a kis tolvajságnak a kihagyásával, amit időközben megcselekedett, comme il faut rabpajtás lenne belőle . . . Az ügyészség tudniilik nem bánná, mert az hivatalosan nem vesz tudomást arról, hogy ezt az urat valami egyéb kriminális terhek is nyomják, nemcsak az a csekélység, hogy szeplőtlen becsülete érdekében valakivel kiállott egy szál kardra, miközben az forgott az agyában, hogy hogyan lehetne elillanni a tutorságára bizott pénzecskével. Szóval: az igazságszolgáltatás utjai keresztezik egymást néha, de ilyen nagyon derékszögben még nem igen találkoztak. Egy hatóság a lopott pénzt, a másik meg a megoperált, igy hirtelenében nem tudjuk, hogy karddal-e vagy pisztolylyal kiverekedett becsület árát keresi — egy és ugyanazon emberen. S a distancia, ahogy a két körözőlevél megjelent a hivatalos lapban, még arra is alkalmas, hogy a szeplőtlen lovag kerüljön az előtérbe. Ugyan ki emlékszik ma már arra, hogy valami Kecskemety nevezetü fiatalember meglopta a fővárost és pedig nagy summa pénzt emelt el tőle? . . . Régen volt. A ma sirba löki a könyökével a tegnapot. Kecskemety, a tolvaj — ma már nincs. Eltemette az idő. Ellenben föltámadott Kecskemety Győző ur — a gavallér. Kurrentálják, mert verekedett, szembeállott a másik urral, Ypszilon urral és vagy lőttek egymásra, vagy vágták egymást a lovagi mérkőzésben. Tehát — a jogszolgáltatás nem hajlitja meg a maga merev derekát még az olyan lehetetlen esetekben sem, amikor tisztára nevetségessé válik. A paragrafus rendelkezése olyan törvény, amibe még a józan ész se szólhat bele. Mert hát lehetetlenség az, hogy az ügyészségnél, ennél a nagyon intelligens, okos, józanul gondolkozó és nem is vaskalap alatt dolgozó testületnél csak egy ember is lenne, aki azt hiszi, hogy a párbajos urfit sikerrel lehet körözni, amikor ugyanazt az urfit nem lehet megfogni sokkal sulyosabb beszámitás alá eső ügyért. Azért tudniillik, mert miután a becsületét annak rendje és módja szerint kireperálta: — ellopott egy csomó pénzt. A bürokráciával szembeszállani azonban minálunk olyan vakmerőség, hogy talán fegyelmi vizsgálatot inditottak volna az ellen az ügyész ellen, akinek a mulasztása miatt nem jelent volna meg a hivatalos lapban a hirdetés, hogy Kecskemety Győző urat körözik és pedig az egész világon körözik, mert — párbajt vivott. Ugyanazt a Kecskemety Győző urat, akivel szemben magának az igazságszolgáltatásnak is mindegy az, hogy vajjon számon kérik-e tőle a levegőbe röpült golyót, vagy a kardvágást, ami az ellenfélben nem igen tehetett valami nagy kárt. (Tudniillik mi is tudnánk arról, ha másképpen történt volna meg a dolog.) Hát ilyenformán — nem a maga közönséges, talán a tolvajszempontokból rendkivüli személyében — ujra jelentőséggé válik Kecskemety Győző ur, akit pedig soha se fog látni se a szegedi, se a váczi államfogház. Mert hát azt a bizonyos összbüntetést kapja. Ennyi és ennyi esztendőt a tolvajságért és ennyi és ennyi napot a gavallérságért. Ah, mert Győző ur volt teljes életében, csakhogy egy kicsit lopott is. Fura az uraság. Az ember sohase tudja, hogy hol kezdődik és hogy hol a vége. Mert hát — ime — még itt sincsen vége.

— **Az aggastyán szerelme.** Dráma a párisi életből. Egy Antonin J . . . nevü rézmetsző-mester, noha tul volt már a hetvenedik évén, a szép nem iránt élénk érdeklődést mutatott. Egy napon, néhány hónappal ezelőtt, egyik fiatal alkalmazottja bemutatta neki a feleségét. A bájos szőke asszony annyira megtetszett az öreg főnöknek, hogy őrülten beleszeretett. Kinevezte a férjet üzletvezetőnek és fényes fizetést adott neki. Ennek ellenében a férj — az erkölcsére ez elég élénk világot vet — elnézte főnöke udvarlásait. A napokban a mester arra ébredt, hogy meglehetősen tönkrement. Alig maradt néhány ezer frankja. Szerencsétlensége betetőzéséül megrendelői, akik észrevették, hogy nem nagyon törődik a mütermével, s nem voltak megelégedve az alkalmazottak munkájával, hamarosan elmaradoztak tőle. Már-már ott tartott, hogy csődött mondjon, amikor tegnapelőtt hazatérve reggelire, asztalán a következő levelet találta:

> Minthogy nincs már pénzed, elmegyek. Hála tékozlásaidnak, félretehettünk egy kis pénzt. Férjemmel együtt köszönjük ezt neked. A vidékre költözünk.
>
> *Henriette.*

Ez már több volt, mint amennyit a hajótörött öreg ur elviselhetett. Fölment a hálószobájába s golyót röpitett az agyába. Szörnyet halt.

— **Helyreigazitás.** Felkértek bennünket a következő helyreigazitás közlésére:

A vallás- és közoktatásügyi minisztérium költségvetésének tárgyalása folyamán *Zboray* képviselő ur felszólalására vonatkozólag ugy értesülünk, hogy *Ziegler* Géza épitőmester és vállalkozó, aki tervezéssel is foglalkozik és a *Bollwig* Móric vállalkozó céggel együtt a „Vakok Orsz. Intézetének“ épitési vállalkozója volt, nem azonos *Czigler* Győző müépitész és müegyetemi tanárral, aki tisztán az épitészet szellemi részével foglalkozik és 30 éves gyakorlati működési ideje alatt csakis egy bérház és két leányiskola kivitelével volt a vallás- és közoktatásügyi minisztérium részéről megbizva. A müegyetem uj épületeinek tervezésével Czigler Győző a vallás- és közoktatásügyi minisztérium részéről 8 év előtt nyert már megbizást és az általa készitett tervek elfogadtatván, a kivitelre készen állanak. A néhány hó előtt elhunyt *Kiss* István be nem fejezett állami megbizásait az elhunyt kérelmére Czigler Győző minden honorárium nélkül, önzetlenül a család érdekében bonyolitja le.

— **Házasság.** *Fischl* Simon, a Fischer J. jutanagykereskedő cég beltagja, eljegyezte *Wolfinger* Eliza kisasszonyt, Wolfinger Lipót ur budapesti magánzó leányát.

Goldstein Ármin ékszerész Érsekujvárról eljegyezte *Kolisch* Klára kisasszonyt, Kolisch Dávid leányát Galántáról.

Kemény Manó Beszterczebányáról eljegyezte *Kohn* Janka kisasszonyt, *Kohn* Ede nagykereskedő leányát Miskolczon.

— **Rabok az automobilon.** A motoros kocsi, amint megindult karriérjének az utján, isten tudja hol áll meg. Egészen kezdetben ugy tetszett, hogy csak nagyon exklusiv sporteszköze lesz az előkelő világnak. Az automobil, ámbár a kezelése nem mondható éppen költségesnek — az abrakja jóval kevesebbe kerül mint a ló és ellátása — mégis csak drága szerszám, — nem mindenki engedheti meg magának azt a fényüzést, hogy szórakozásra magának megszerezze. De azért az automobil hamarosan elveszitette kiválóan luxus jellegét, s ma már derekasan munkálkodik az ipar, a kereskedelem, a mindennapi közlekedés, a posta és más intézmény szolgálatában. Azt is tudjuk, hogy mint sportversenygép micsoda szenzációkat okoz s hatalmas elterjedésének nem utolsó bizonyitéka, hogy Párisban például alig mulik el nap, amelyen valamelyik automobil el ne gázolna embert, állatot, vagy össze ne ütköznék már régibb eredetü jármüvekkel. Hóditásának történetében mindig érdekes jelenet marad az, hogy a fiumei kormányzó a legutóbb lezajlott viharos napokban automobilon jelent meg a lázongó sztrájkolók között s gróf Szapáry László nagy népszerüségét mutatja csak, hogy a csillogó lovatlan kocsi nem szitotta még jobban az elkeseredett tömeg szenvedélyét, ellenben figyelemmel meghallgatták és végül meg is éljenezték a kormányzó csillapitó beszédét. Az automobil szóval benne van alaposan már a köztudomásban és alkalmazása ezerféle. Most végül eljutott pályájának egy ujabb állomásához. Nürnbergben a lovonjáró operettebeli szép gránátosnak a hazájában a rendőrfőnök belügyminiszteri jóváhagyással engedélyt kapott arra, hogy foglyait automobilon szállitsa. Ez csak bizonyára megemliteni való érdekesség az automobil élete folyásában. Ki ne volna kiváncsi arra, hogy milyen lesz ez a motoros kocsi? Az hihetőleg kétségtelen, hogy jól elcsukott ketrec lesz, mint általában az ilyenfajta alkalmatosságok. De bővebb részleteket nem tudni még erről az uj közlekedési eszközről, csak egy bizonyos, hogy a kisebb és nagyobb tolvajok aligha lesznek büszkébbek, amiért nem ló huzza őket egyik fogházból a másikba, hanem benzinpára sustorog, puffog alattuk. Az automobil előkelő jellegét mindenképpen erősen ostromolja az élet. Csak az a kérdés még, vajjon a kiváló világ képviselőinek, akik örömmel áldoznak az automobilozás örömeinek, ez a támadás nam rontja el mégis a kedvét. Az ipar és a kereskedelem konkurrenciáját eddig még elviseltük s ámulva néztük a Mammuth *stráf*-automobilt, amely döcögve vitte a lisztes zsákokat a Köruton. De mi lesz, ha egy napon Papakosztáék elegánsan siklanak majd végig utcáinkon a zöld automobil kupébanl? . . .

— **Leleplezett spiritiszta médium.** A spiritiszta médiumokra rossz idők járnak. A virágmédium bukása után most Kopenhágában vallott csufos kudarcot egy pénzért dolgozó médium. Valámi Abendné, aki a kopenhágai spiritiszták meghivására ment Dánia fővárosába s Ch. bárónő lakásán produkálta magát. A terem előzetes elkészitését a férje intézte, ő aggatta fel a függönyöket kellően, ő állitotta fel a széksorokat ugy, hogy a „szellemek kabinetjétől“ meglehetős távolságban legyenek, a lámpákat leboritott vörös fátyollal és ugy tovább — és ugy tovább Abendnó mutatványait azzal vezette be, hogy teljesen levetkezett és más ruhát vett fel magára. Aztán huzamosabb idő mulva hozzá látott a szellemekkel való érintkezéshez. Különös dolgok történtek erre. Először is egy fantom jelent meg a médium mellett. Azt egy ur le akarta fotografálni, de Abend ur észrevette a dolgot és fürgén megakadályozta be. A bárónő szobalánya később egy csomagot talált, amelyben fehér fátyol és egy tüll-ing volt. Az is figyelembe veendő, hogy a médium a bárónőnél volt szállva, s ennek következtében, mikor a médium megtudta, hogy a csomagra ráakadtak, sirva fakadt, s hamarosan fogadóba költözött. A fátyol, mint utóbb kisült, világitó-porral volt behintve, s ugyanazzal a porral volt behintve egy másik ruhadarab, amelyet Abendné a mutatványos teremben használt. A fogadóban nem maradtak sokáig Abendék, s ugy eltüntek Dániából, mint a forgószél.

— **Halálozás.** *Schäffner* Károly fővárosi háztulajdonos ma délután meghalt. A megboldogult régebben élénk részt vett Bácsmegye társadalmi életében. Halálát két gyermeke siratja. Az elhalt előkelő fővárosi polgárban dr. *Lovászy* Márton országgyülési képviselő apósát gyászolja.

Feigler János nyugalmazott árvaszéki ülnök, Márkus József székesfővárosi főpolgármester apósa, aki félszázadon át szolgálta Esztergommegyét — mint Esztergomból jelentik — tegnap meghalt. Mint hegedüművész méltó társa volt Lavottának, Biharinak és Reményinek. Hangversenyei a 60-as években országos hirüek voltak. A Bazilika világhirü énekkarának kezdet óta tagja volt. Temetésén jelen volt veje a főpolgármester, valamint leánya, *Haraszti* Hermin és a város egész intelligenciája.

Meiszner Ernő nyugalmazott miniszteri osztálytanácsost tegnap temették el *Váczott* nagy részvét mellett.

— **Kifosztott lelkész.** A fővárosi rendőrség egy előkelő, uri család elzüllött tagját tartóztatta le a napokban. Egy beteg evangélikus lelkészt fosztott ki az elzüllött ember olyan módon, hogy elmegyógyintézetbe juttatta s mintha rokona volna, pénzét és értéktárgyait magához vette. A kifosztott lelkész még a mult nyáron sulyos idegbajba esett s hogy teljes nyugalmat élvezzen, rendes tartózkodási helyéről Balatonfüredre költözött. Ott ismerkedett meg *Bölönyi* Ernő nagyváradi születésü ügyvédjelölttel, aki eleinte a lelkész nem egészen fiatal gazdasszonyának udvarolgatott. Egy napon ki is jelentette a lelkész előtt, hogy feleségül akarja venni gazdasszonyát. A fiatalember előkelő megjelenésü, megnyerő modoru volt és csakhamar megnyerte bizalmukat. Rövid idő alatt sikerült a 61 éves lelkészt rávennie arra, hogy egy régebbi sérvbajának gyógyitása végett Budapestre jöjjön. A lelkész 1200 korona készpénzt és sok értéktárgyat vevén magához, a fővárosba utazott, ahol Bölöny Ernő elvezette őt Moravcsik tanár segédjéhez. Az orvos alapos vizsgálata kiterjedt a sérvbajon kivül a lelkész idegbántalmaira és *Bölönyi* Ernő bizonyitványt kért a tanársegédtől az agg lelkész elmebeli állapotáról is. Ennek a bizonyitványnak az alapján elhelyezte a beteget a lipótmezei tébolydában; kifizetett érte háromhavi ápolási dijat, a többi pénzt és értéktárgyat pedig magához véve megszökött. A lelkész állapota nem volt olyan sulyos, hogy csakhamar észre ne vette volna, hogy mi történt vele. Kérésére a tébolyda igazgatósága följelentést tett a rendőrségen, amely kinyomoztatta és letartóztatta Bölönyi Ernőt. Az elzüllött fiatalember már rovott multu és egy izben a lipótmezei tébolydában is volt ápolás alatt. Bölönyit ma átkisérték az ügyészséghez.

— **A betegsegélyző pénztárak dolgában** *Sarkadi* Ignác ur, a budapesti kerületi betegsegélyző pénztár igazgatója a következő sorok közlésére kér fel bennünket:

Dr. *Kovács* Pál országgyülési képviselő meginterpellálta a kereskedelemügyi miniszter urat a budapesti kerületi betegsegélyző pénztár ellen a *Magyarország*ban és az *Alkotmány*ban megjelent cikkek során emlitett állitólagos visszaélések miatt. A képviselő ur a kerületi betegsegélyző pénztár elbocsátott alkalmazottjának védője. Erről tehát nem beszélek. A tények a következők:

A kerületi betegsegélyző-pénztár elnöke a támadó két ujság ellen a sajtópert megindította; a szemenszedett hazugságokra megadta a cátolatot és majd a biróság meg fogja adni nekünk az elégtételt.

Engem Magyarországon ismernek, mint szakembert és igy mindenki tudja, hogy én rendőr sohasem voltam. Hogy ki vagyok, minő szakember vagyok, a képviselő ur kedvéért a sok közül ide iktatok egy okmányt amelyből talán alkothat magának rólam némi fogalmat.

1365.
1900.

Bizonyitvány.

Az Országos Iparegyesület kebelében, mint szakosztály működő vidéki kerületi betegsegélyző pénztárak központi bizottsága nevében *Sarkadi* Ignác, a *nagyváradi kerületi betegsegélyző pénztár titkárának* kérelmére ezennel igazoljuk, hogy nevezett 1897. év óta ezen bizottságnak tagja, egyik előadója és az üléseken, valamint a bizottság hivatalos lapjában, a *Magyar Ipar*-ban olyan kiváló szakértelmet tanusitó munkásságot fejtett ki, hogy őt a budapesti kerületi betegsegélyző pénztár vezetésére teljesen képesitettnek nyilvánitjuk, söt az érdekeltek figyelmébe is a legmelegebben ajánljuk. Budapesten, 1900. évi március hó 8-án. Az Országos Iparegyesület, *Matlekovits* Sándor, központi bizottsági elnök, *Gelléri* Mór, az Országos Iparegyesület igazgatója, dr. *Horváth* János ügyvivő elnök.

Konstatálom, hogy a képviselő ur egy okos és igaz dolgot mondott és ez az, hogy a betegsegélyezés reformját mielőbb keresztül kell vinni, mert akkor az általános pénzügyi zavarok megszüntetése mellett még arról is lehet majd gondoskodni, hogy a becsületes és tisztességes munkában robotoló egyének hasonló alaptalan támadásoknak kitéve ne legyenek.

— **A nyomoruság öngyilkosa.** *Novotny* Ferenc 48 éves nyomdász ma délután a Ferenc-tér 11. szám alatt lévő lakásán felakasztotta magát és mire észrevették, meghalt. Novotny hónapok óta állás nélkül volt s családjának alig tudta megszerezni a mindennapi kenyeret. A nyomoruság következtében egyre gyakoribb lett a perpatvar a házasfelek között s a szerencsétlen ember többször mondta otthon:

— Meglátjátok, hogy egyszer csak halva találtok!

Ma délelőtt is elmondta ezt felesége előtt s délután beváltotta igéretét. Felesége kint volt az udvaron a gyermekekkel. Ez idő alatt Novotny vastag cukorspárgát keresett elő és az ajtókilincsre erősitette. Időközben bement kisleánya a konyhába és meglátta, hogy a kilincs mozog. Benyitott, mert az ajtót nyitva feledték. Az apa könnyezett, mikor meglátta a kis leánykát, de erőt vett magán és kiküldte. Ekkor azután végrehajtotta tettét. Mikor a kisleány ismét visszament, nem tudott bemenni a szobába. Megmondta ezt anyjának, aki rosszat sejtett és betörte az ajtót. Novotny ott függött az ajtókilincsen, teste azonban már jéghideg volt. Az asszony meg a gyermekek zokogva állták körül a holttestet, amig eljöttek az emberek és elvitték az orvostani intézetbe.

— **Feleséggyilkossággal vádolt házmester.** A rendőrség egy titokzatos ügyben folytat most vizsgálatot. A Zöldfa-utca 14. számu házban, amely *Csávolszky* Lajos országgyülési képviselő tulajdona, négy éve volt házmester *Horváth* Lajos kosárfonó. Feleségét, született *Vajda* Zsófiát másfél évtized előtt vette el. Az asszony szerelmes volt annak idején az urába és szüleinek ellenkezése dacára ment feleségül hozzá. Emlitette is nemrégiben a házbeliek előtt, hogy édesapja ettől a házasságtól e szavakkal óvta:

— Ne menj, lányom, ahhoz az emberhez, mert ő lesz a te megölőd. Meglátod, hogy az ő oldalán nem fogsz természetes halállal kimulni.

Vajda Zsófia nem fogadott szót az apjának és Horváth Lajos felesége lett. Azóta nem egyszer volt oka megbánni ezt a tettét. A férje iszákos volt, ütötte-verte és az utóbbi időben mindennapos volt közöttük a perpatvar. Az asszony takarékos volt és nemrég közel ezer forintot örökölt egy elhalt rokonától. Az ura ellenben még a kosárfonást is elhanyagolta és legtöbb idejét korcsmában töltötte. A házbeliek panaszára a ház gondnoka, dr. Hein ügyvéd fölmondott a házmesterpárnak, akiknek most 15-én kellett volna elhagyniok a házat. A mult héten Horváth éjféltájban ment haza részegen. A házbeliek lármát, veszekedést hallottak, de nemsokára elcsendesedett minden. *Reggel az asszonyt halva találták.* Az ura azt mondta, hogy valószinüleg legurult a lépcsőn, avagy szivszélhüdés ölte meg. A jelek azonban ellentmondtak a házmester vallomásának. A holttesten, amelyet ma felboncoltak, külső erőszak nyomai voltak. A házmester-lakás előtti lépcső falán vérnyomok látszottak. Horváthnál megmotozásakor 300 forint készpénzt és két utlevelet találtak. Az egyik utlevél saját magának szólt, a másik egy idegen személy nevére volt kiállitva. Azt nem tudják, hogy a többi pénzt hová tette. A vizsgálat tovább folyik, de már szinte kétségtelen, hogy Horváth ölte meg az asszonyt.

— **Robbanás egy bányában.** *Brüx*ből táviratozzák, hogy az odavaló bányatársaságnak Kammern község területén lévő egyik üres aknájában ma reggel dinamitrobbanás történt. *Egy felügyelő és hat munkás megsebesült.* Két és fél kilogramm dinamit robbant föl, valószinüleg a gyujtókészülékkel való helytelen bánásmód miatt. A hatóság meginditotta a vizsgálatot.

— **Pórul járt merénylő.** *Papp* Lajos lakatossegéd az éjszaka részegen ment haza alsó-erdősor 28. szám alatt lévő lakására. A szobában nekiesett alvó lakótársának, *Kanekker* Rezső asztalossegédnek és fojtogatni kezdte. Az álmából felriadt Kanekker a mellette levő asztalról felkapta a vizes cserépkorsót és azt ugy vágta a merénylő lakótárs fejéhez, hogy a koponyája baloldalon betört. Pappot életveszélyes sérülésével a mentők a Rókus-kórházba vitték. A rendőrség meginditotta a vizsgálatot.

(x) **A legjobb fümagvaknak** beszerzési forrása tudvalevőleg *Mauthner* Ödön cs. és kir. udvari magkereskedése Budapesten. Nemcsak a székesfőváros, hanem a nagyobb vidéki városok, Ausztria- és Magyarország gyógy- és fürdőhelyei is, évek hosszu sora óta az összes nyilvános terek és kertek részére, nevezett cégnél szerzik be a tartós és szép pázsit létesitéséhez nélkülözhetlen kitünő *Mauthner-féle fümagkeverékeket.*

(x) **Igazol** (Cervello tanár-féle) és az ehhez szükséges „Salus“ tuberkulózisnál kipróbálva Európa legelső kórházaiban. Orvosi rendeletre kapható a Nádor-gyógyszertárban Budapest, Váczi-körut 17. Prospektus ingyen.

(x) **Női kalapok.** Legfinomabb és legelegánsabb eredeti párisi modellkalapok, valamint saját készitményü kalapkülönlegességek jutányosan kaphatók: Friedmann Sándor jnr., IV. Zsibárus-utca 1.

(x) **Gebauer Károly** cs. és kir. szabad. első hazai érckoporsó- és gyászkocsi-gyárának temetkezési intézete, Budapest, VII. Erzsébet-körut 26.

(x) **A Zoltán**-féle csukamájolaj iz és szagtalan s tápereje igen nagy. Ára 2 korona. Zoltán gyógytárában, Budapest, Szabadság-tér.

(x) **Lawn-tennis**-felszerelések Kertész Tódornál.

FŐVÁROS.

(*) **A főváros közgyülése.** Csupa jelentéktelen ügy volt a mai közgyülés napirendjén, a városatyák nagyobbszámu megjelenése tehát a választásoknak szólt. Nagy többséggel első osztályu árvászéki jegyzőnek dr. *Kovács* Jenő, kerületi orvosnak dr. *Göbel* József választatott meg. *Göbel* mindjárt le is tette az esküt, mire a polgármester melegen üdvözölte.

A napirend előtt az elnöklő polgármester elparentálta *Augenstein* Samut, *Reich* Sándort és *Névy* Lászlót, akiknek helyébe a póttagok közül *Kétly* Imrét, dr. *Dalnoky* Bélát és *Rauscher* Viktort hivják be. Aztán a főjegyző bemutatta Nagyvárad város föliratát az önálló vámterület érdekében. Az ügyet

kiadták a tanácsnak. Még *Havass* Rezső reklamálta meg a statisztikai hivatal kiadványait a városatyák ómére s aztán hamarosan elintézték a napirendet. Ennek során *Hock* János felszólalására a tanács javaslata ellenére 2000 korona segélyt szavaztak meg a kőbanyai zsidó hitközségnek, elutasitottak néhány patikanyitási kérvényt, hozzájárultak ahhoz, hogy 23 polgári iskolai tanszéket, azonkivül 4 igazgatói, 60 fiu- és 83 leányosztály számára tanitói, illetve tanitónői állást szervezzenek, s végül jóváhagyták *Polónyi* Géza alapitványának alapitó-levelét.

(*) **Védhimlőoltás a fővárosban.** A közegészségügyi törvény értelmében minden szülő köteles gyermekeinek a himlő ellen való beoltásáról gondoskodni. A kerületi elöljáróságok ehhez képest felhivják a szülőket, hogy tizenkét éven aluli gyermekeiket a tiszti orvosok által oltassák be. A védhimlő oltások május 1-jén kezdődnek. A belvárosi elöljáróságnál minden szombaton délután 3—4 óra közt ingyen oltják be a jelentkező gyermekeket.

SZINHÁZ, ZENE.

** **Akiknek a provizórium fáj.** A félhivatalos Magyar Nemzet tegnapi számában jelentette, hogy *Széll* Kálmán miniszterelnök mint belügyminiszter *Beöthy* László igazgató lemondását forma szerint is elfogadta és ideiglenesen *Somló* Sándort, a *Nemzeti Szinház* drámairodalmi téren is kiváló tagját bizta meg az igazgatói teendők ellátásával. *Széll* Kálmán belügyminiszter továbbá *Máder* Raoul szerződését az *Operaház* ideiglenes igazgatója gyanánt egy esztendőre meghosszabbitotta. Feltünő jelenség, hogy a mai lapok egy része kissé epés hangon tárgyalja a félhivatalosnak ezt a két jelentését és valami szokatlan igazságtalanságot lát *Somló* Sándor és *Máder* Raoul kinevezésének ideiglenes természetében. De a legfeltünőbb jelenség, hogy ezek közül a lapok közül a *Pesti Hirlap* olyan módon tárgyalja az esetet, hogy mindenképpen azt a látszatot kelti, mintha gróf *Keglevich* István intendáns sugalmazta volna azokat a sorokat, amelyek *Széll* Kálmán személye és hatásköre ellen kemény és igazságtalan támadást jelentenek. „Az igazgató szerződtetése" — irja a *Pesti Hirlap* — „az intendáns jogkörébe tartozik, a belügyminisztert csak a jóváhagyás, a megerősités illeti." Ez tévedés. Mert a belügyminiszter vagy jóváhagyja a szerződtetést, — vagy nem hagyja jóvá, — és igy az intendáns előterjesztése csak a belügyminiszteri jóváhagyás után válik érvényessé. Am szerződtessen az intendáns igazgatót belügyminiszteri jóváhagyás nélkül, — vajjon érvényes-e az ilyen kontraktus? Ha tehát a szerződésnek érvényességét éppen a belügyminiszter aláirása adja meg, hogyan lehet azt mondani, hogy az igazgatók kinevezése az intendáns jogkörébe tartozik? Ennyi a válaszunk a *Pesti Hirlap* megjegyzésére. Gróf *Keglevich* István intendáns számára más megjegyzésünk van. Aki autokrata ridegséggel a saját rezsimjében a szubordináció, a fegyelem és a függés akkora mértékét érvényesiti, mint ő a felügyeletére bizott müintézetekben, sziveskedjék kimutatni maga is ezeket a disciplináris tulajdonságokat felettes hatóságával szemközt, legalább is a kötelező mértékben. Fegyelem nemcsak lefelé kell, hogy legyen, de felfelé is. Ez a válaszunk gróf *Keglevich* István intendánsnak, ha a *Pesti Hirlap* cikkét ő inspirálta volna. — Még azért is haragszik a minden látszat szerint intendánsi sugalmazásra irott cikk, hogy a *Nemzeti Szinház*ban is provizórium van, az *Operaház*ban is. Hogy valjon gróf *Keglevich* István intendánsnak *mind a két* provizórium *egyformán* fáj, azt nem tudjuk, a *Pesti Hirlap*nak ugy látszik, igen. Tisztelt laptársunknak tehát egy kérdéssel válaszolunk: vajjon a kettős provizórium nem azt a célt szolgálja-e talán, hogy a két igazgatói állás végleges betöltését — *a végleges intendáns* számára kivánják tőnntartani? Ha ez igy volna, akkor sokan örvendenének. Mindenki, aki két állami müintézetünk belső dolgaiban járatos. — Ami pedig a dolog lényegét illeti, arra is van megjegyzésünk. Festetich Andort, Beöthy Lászlót, Káldy Gyulát, Mészáros Imrét is először csak ideiglenes minőségben bizták meg az igazgatósággal, a provizórium intézménye tehát nem szokatlan és nem is igazságtalan, mert arra való, hogy a megbizott férfiu az ő rátermettségét kimutassa. *Somló* Sándort ismerjük mint szinészt és irót, — igazgatói képességéről sejtelmünk sincs. *Máder* Raoulnak pedig, aki ez alatt a hat hónap alatt *Mészáros* Imre hagyatékát bonyolitotta le, csak most nyilik alkalma a maga programmjának érvényesitésére.

** **Vigszinház.** A *Vigszinház*ban ma a *Dadát, Bródy* Sándor erkölcsrajzát adták, amely a legutóbbi ujdonságok miatt egy időre leszorult a müsorról. A darabot, amely a magyar ciklus egyik legértékesebb terméke, a nagyszámu közönség kiváló érdeklődéssel fogadta. A cimszerepben *Varsányi* Irén ezuttal is teljes mértékben lekötötte a közönség figyelmét. Frigyesné szerepét *Harasztthy* Hermintől, aki családi gyásza miatt nem játszott, *R. Rostagni* Irén vette át. Holnap a *Kuruc Feja Dávidot* ismétlik. Raskainé szerepét *Harasztthy* Hermin adja.

** **Az Eladott menyasszony csehül.** A brünni cseh operatársaság ma másodszor lépett föl az Albrecht-mulatóban. Sokan érdeklődtek a mai előadás iránt Budapesten, mert összehasonlithaták a mi Operánk előadásával, ahol Smetanának ezt a legdallamosabb, legbájosabb dalmüvét *Nikisch* Arthur tanitotta be. Nikisch csodálatos finomságu zenekarára még emlékezünk. Ezzel a páratlan finomsággal, a részletek mesteri kidolgozásával a brünni zenekar nem versenyezhet, de a müvészi miniatür-festés remek szépségei helyett ez a derék zenekar a tempók brilláns hevével, a cseh nemzeti ritmus élénk kiemelésével kárpótolt. Nemcsak a zenekart, hanem a jól fegyelmezett kórusokat is ugyanez a pattogó, tüzes nemzeti érzés hatotta át. Nikisch idejében az *Eladott menyasszony* bemutatója eseményszámba ment a tökéletes zenekar és a főszereplők kitünő munkája révén. A mi müvészeinket a hang szépsége és a játék grációja dolgában a cseh énekesek nem érték utól, de a mai ensemble egészben véve mégis élvezetet adott, mert a cseh népies elem jóizü eredetiségét minden szereplő hatásosan emelte ki. A társaság kitünő tenoristája, *Bohniczek* ma nem léphetett fel. Helyette *Bencs* Vencel énekelte Hans szerepét. Hangja nem olyan szép és friss csengésü, mint a Bohniceské, de természetesen kedvesen, szimpatikusan énekelt és rászolgált a közönség tapsaira *Skála* Máriával együtt, aki a cimszerepben mutatkozott be. Skála Mária erős kaliberü szopránja kissé éles a magasságban, de jó iskolájával fedezi a hiányokat és énekébe sok érzést tud önteni. A drámai részeket több hatással adja elő, mint apajkos, szubrettszerü részek kedves pikantériáját. Ketrakt *Pivonka* Alajos adta sok jóizü komikus vonással, tulzás nélkül. Basszushangjával is szerencsésen jellemezte ezt a cseh buffó alakot. A másik komikus figurának, Vencelnek *Mansfeld* Ferencben akadt jeles ábrázolója. Ügyesek, mulatságosak voltak a vándorkomédiások is: *Maly* József, *Sadek* Szidónia és *Melichor* Károly. A paraszt-szülőkben viszont *Karesch* Vilmos és *Pivonka* Vera mutattak be tősgyökeres cseh falusi alakokat. Az Albrecht-mulató nézőterét ma sokkal nagyobb publikum foglalta el, mint a megnyitó előadáson, jeléül annak, hogy a budapesti közönség érdeklődése nőttönnő a jeles cseh-ensemble iránt.

** **Beöthy László felmentése.** *Széll* Kálmán miniszterelnök mint belügyminiszter tudvalevőleg felmentette *Beöthy* Lászlót a *Nemzeti Szinház* igazgatói állása alól.

Ebből az alkalomból gróf *Keglevich* István intendáns a következő levelet intézte *Beöthy* Lászlóhoz:

> Midőn itt sajnálatomra kénytelen vagyok az ön szerződésének felbontásáról intézkedni, el nem mulaszthatom, hogy elismerésemet ki ne fejezzem azért a kiváló szakértelemért s köszönetet ne mondjak azért az odaadó és buzgó tevékenységért, amelyek által sikerült önnek a Nemzeti Szinház részére minden várakozást felülmuló gyors és fényes emelkedést biztositani.
>
> *Gróf Keglevich István.*

** **Városinház.** *Brieux* szenzációs darabjából, *A métely*ből nap-nap mellett folynak a próbák ugy, hogy folyó hó 18-án, pénteken délelőtt 11 órakor meg fogják tartani a sajtó meghivott képviselői előtt a főpróbát. A darab *Molnár* Márton kitünő forditásában a következő szereposztásban kerül bemutatóra: A darab rendezője: *Mezei* Péter. Az orvos: *László* Gyula. A beteg: *Bihari* Akos. Az após: *Fenyéri* Mór. Az orvossegéd: *Pataki*. A feleség: *Hettyey* Aranka. Az anya: *Arday* Ida. A dajka: *Horváth* Paula. Egy leány: *Mészáros* Giza. Egy munkásasszony: *Kiss* Irén. Szobaleány: *Orosz* Rózsi. A darab iránt oly óriási érdeklődés nyilvánul, hogy jegyek a bemutatóra már alig kaphatók. — Holnap, csütörtökön *Planquett* gyönyörü operettje: *Rip van Winkle* kerül szinre elsőrangu szereposztásban. Az előadások rendesen fél 8 órakor veszik kezdetüket. — A szegedi társulatnak a városházi vendégszereplése folyamán szinrekerül a fővárosban már rég nem adott kitünő operett: *A kis lord*, a cimszerepben *Mészáros* Gizivel.

** **A Sport.** *Ráth* István és *Zlinszky* István kitünő darabja Duncan fellépte miatt pár napra lekerül a müsorról. A héten már csak csütörtökön és pénteken adják. A darab még mindig erősen vonz. Bécsben is nagy az érdeklődés a darab iránt. A héten a bécsi Uránia igazgatója is végignézte a darabot, hogy előadási jogát megszerezze.

** **Miss Duncan táncestéi.** Miss Izidora *Duncan*, a hét szinházi érdekessége, szombaton este mutatkozik be először a közönségnek az *Uránia-Szinház*ban abban a sajátos táncmüvészetében, amelyről azok, akiknek eddig alkalmuk volt hizalmas körben látni, nem beszélnek másképpen, mint a legnagyobb elragadtatás hangján. Miss Duncan táncait nemcsak zene, hanem szavalat és kiséri, — hasonlóan az ókori görög szinpadi müvekhez — s azokat a költeményeket, amelyek Miss Duncan klasszikus táncainak mintegy keretéül szolgálnak, *Radó* Antal, a jeles költő irta. E költemények egyikét közöljük alább a szerző szivességéből:

Ninetta.

A szép Ninett, a víg Ninett
Már hajnaltájba' kel
És a liget felé siet
Piciny lépésivel
S hol azt hiszi, nem látja szem,
Egy nótát énekel,
És édes ritmusa szerént
Forog, kering, szökell.

A szép Ninett, a víg Ninett
Dudolja dallamát,
Miközbe' karcsu dereka
Meghajlik, mint a nád.
Mint élővé lett rózsafa,
Ing, leng a pászton át:
Oh szép Ninett, oh víg Ninett —
Valaki vár reád!

Oh szép Ninett, oh víg Ninett,
Ne légy magadba' már!
A dalhoz is, a tánchoz is
Oh mondd, nem kell-e pár?
Oh szép Ninett, az éneket
Magadba' zengni kár,
Oh víg Ninett, szebb ám a tánc,
Mit ifju s lányka jár!

Bár hallja ezt, mit ajkam esd,
De mégis szót sem ejt,
Tovább is csak magába' dall
És csak magába' lejt.
Nézd, lombot csókol a zefir,
Harmat virágkehelyt,
Oh szép Ninett, nem érted-e,
Mit szivem mélye rejt?

** **Müsorváltozás a Népszinházban.** A *Népszinház*-ban *Komlósi* Emmának, a *debreczeni* szinház tagjának péntekre hirdetett vendégszereplése *San-Toy*-ban elmarad. Az angol operett helyett *A rozsályi malom*, *Kacziány* Géza pályanyertes népszinmüve kerül szinre a főszerepekben *Blaha* Luiza, *Kápolnai* Irén, *Szirmai*, *Németh*, *Kiss* Mihály, *Raskó* és *Ujvárival*. *Komlósi* Emma szombaton fog vendégszerepelni a *Katalin* operetteben és Germain hadnagy szerepét fogja eljátszani. Vasárnap délután a *Nebántsvirág*, este pedig *A rozsályi malom* kerül előadásra.

** **Henry Irwing mint Faust.** Henry *Irwing*, a nagy angol tragikus, visszatért amerikai müvészkörutjáról *London*ba s legközelebbi szerepe, melyben fel fog lépni. *Goethe* tragédiájának cimszerepe *Faust* lesz. Margaretha cimszerepét *Loftus* Cecilia kisasszony fogja játszani, akit *Irwing* egy *new-yorki* szinpadon ismert meg. *Faust* előadása müvészi eseményszámba megy Londonban.

** **Pálmay Ilka vendégjátéka.** *Pálmay* Ilka, aki tegnap lépett fel a Népszinházban a *Nebántsvirág* Denise de Flavigny szerepében, holnap, csütörtökön ujra eljátszsza e kedvenc szerepét. A müvésznő különben résztvesz naponta *Az üzé* próbáján, amelyben Gabriella szerepét fogja eljátszani, s mely a *Népszinház* legközelebbi operetteujdonsága lesz.

** **Operaénekesnő a cárnál.** *Miklós* cár a napokban kihallgatáson fogadta *Volska* Adél asszonyt, (*Dinnheim-Prochoka* grófnét), a *pétervári* udvari opera primadonnáját. A cár magánénekesnőjévé nevezte ki a müvésznőt s ezt a kitüntetést személyesen adta tudtára egy hangverseny közben. A müvésznő ezt a kitüntetést köszönte meg a cárnak.

** **Barbi hangversenye.** *Barbi* Alice jótékonycélu dalestélyre a *Tej- és kenyér-egylet* javára szombaton április 19-én este 7½ órakor lesz a Royal-szálló termében, a következő müsorral: Gluck: Aria Alceste daliából. Schubert: An die Leyer, Die Stadt, Rastlose Liebe. Brahms: Am Kirchhof, Bei dir sind meine Gedanken, Von ewiger Liebe. Schuhman: Märzveilchen, In der Fremde, Der arme Peter. Manteufel: Der Bauer, Junker und Bürgerstöchterlein és Gordigiani 3 toscanai népdala. Jegyek erre a dalestélyre a „Harmonia" zenemükereskedésben kaphatók.

** **Duse Eleonora Berlinben.** *Duse* Eleonora *berlini* vendégjátéka iránt olyan óriási az érdeklődés, hogy az olasz tragika öt estével hosszabbitotta meg *berlini* vendégjátékát. Utolsó fellépése *d'Annunzio* darabjában, *Francesca da Rimini*ben lesz.

** **Gyermekhangverseny a Telefon Hirmondóban.** A Telefon Hirmondó ma délután 5 órakor — mint minden csütörtökön rendesen — gyermekhangversenyt ren-

Mirtuscréme
törv. védve szépitő, bőrfinomitó, zsirtalan és ártalmatlan arc- és kézkréme, eltávolit minden bőrhibát, szeplőt, bőrhámlást, májfoltot, pattanást, fél tégely 1 K., nagy tégely 2 K., hozzá Mirtuspuder 1 K., Pulcherdinszappan 80 fillér.

Raditz Róbert
„Apostol gyógyszertár"
— BUDAPEST, —
József-körut 64. n.
Baross-utca közelében.

CASCARADIN
évtized óta bevált, orvosi tekintélyek által rendelt szer gyomor- és májbaj, székrekedés, sárgaság, epekő, aranyér, elhizás ellen kitünő vértisztitó ½ doboz 1 K. 20 f., 1/1 doboz 2 K. 20 f.

dez az előfizetők gyermekei szórakoztatására. A mai hangversenyen, melyen *Basa* bácsi megkezdi „Mesei"-nek mondását, közreműködnek: *Arányosi* Anna és *Lichtenstein* Dóra urnők, *Előry* Szabó József, *Hegedüs* Gyula és *Lorentz* Ferenc urak.

Este a Telefon Hirmondó összes állomásain keresztül a Magyar Királyi Operaház előadása lesz hallható. Előadásra kerül a *Cremonai hegedüs* s utána a *Szerelmi kaland*, Mader Raoul uj balletje, melynek zenéje szintén hallható lesz a kagylókon keresztül. Az opera közvetítése után a rendes esti felolvasás következik, majd annak bevégeztével 11 óráig még *cigányzenét* közvetit a Telefon Hirmondó.

MÜVÉSZET.

□ **A fiumei műtárlat berekesztése.** *Fiumé*ből táviratozzák, hogy a Nemzeti Szalon kiállitását ma berekesztették. Ez alkalomból a fiumei és abbaziai előkelőségek fényes zsurt rendeztek. A tárlatnak szép sikere volt.

Nemzetközi tárlat.

III.

Az angol csoport, mely a IX. és részben a X. teremben van elhelyezve s melyet a londoni „International Society of Painters, Sculptors and Gravers" gyüjtött össze, teljesen idegen ránk nézve. Idegen annyiban, amennyiben művészetünket még semmi szál sem köti össze az angollal s ez a gyüjteményes kiállitás egy egész külön művészi fölfogást és világot revelál nekünk. Nem sokáig. Mert amilyen vaj a magyar művész lelke, amily hamar és sokszor maradandólag nyomokat hagy rajta a müncheni és francia iskola, könnyen meglehet, hogy a mostani angol gyüjtemény hatása már az őszszel megnyilvánul néhány magyar képen. S a nyugati vonások egygyel többen lesznek amugy is nemzetközi művészetünkben s a magyar nemzeti jellegü művészet csak utópia marad.

S az is lesz örökre, mert ha az istenek megtagadták tőlünk azt, hogy a mult századok folyamán, mikor nehéz volt a közlekedés, nehéz volt az egyes nemzetek közt a szellemi érintkezés s a nemzeti létért kellett küzdeni, nem fejlődhetett ki nemzeti művészet, ugy ezután még ugy sem fejlődhetik. Ami művészi, vagy irodalmi esemény a Nyugaton történik, arról mi pár nap alatt értesülünk, sokszor illusztrációk kiséretében; sőt a szereplők maguk is könnyen ellátogathatnak hozzánk, hogy művészetüket ad oculos demonstrálják. Akarva-nemakarva, a művészet, irodalom, társadalmi események révén ezer helyről megrohannak a kikerülhetetlen külföldi benyomások s ezek közt elvész a magyar művészet nemzeti jellege. Épitészetünknek és müiparunknak valamivel könnyebb a dolga, mert bár gyér, de mégis kézzelfogható nemzeti hagyományokra, motivumokra támaszkodhatik, de ilyenek nem létében, mikor jelen képzőművészetünknek nincs 100—200 évre visszanyuló alapja, mikor a szellemi közlekedés oly végtelen könnyü a külfölddel, nem vagyunk képesek elgondolni, mint teremthetnők meg a magyar nemzeti művészetet mi, kiknek az eszejárását, fölfogását, izlését megmételyezte a külföld, s kiknek először arra kellene törekednünk, hogy a psichénk legyen magyar.

Ezelőtt 30—40 évvel a francia és angol művész alig élt mások közt, mint született franciák és angolok között. Nem olvastak más könyvet a magukén kivül, mert saját irodalmuk kielégitette a lelkiszükségleteiket, nem láttak más szindarabot a magukén kivül, idegen nyelvü hirlapokat meg talán nem is láttak azok, kik a hazájukban maradtak. Külföldre menni nem volt okuk, mert a művészi nevelést is megkapták otthon. Igy könnyen kifejlődhetett náluk a nemzeti művészet, az a vonás, mely a művészetüket megkülönböztette minden más népétől, az a vonás, mely talán nem is annyira külön nemzeti karakter (mint etnografiai sajátság), hanem az együttdolgozásban egymástól ellesett, egymástól öntudatlanul átvett kezelési mód, technika. Ez az együttdolgozás nivellálta a Perugino iskolájának, a régi kölni iskolának a technikáját, s ez az együttdolgozás a magyarázata annak, hogy a tárlatokon nemcsak a worpswedeieket, de már a nagybányaiakat is megismerjük a technikájuk után.

Olyan magyar jellegü nemzeti művészet, aminőről a mi soviniszta lelkünk álmodik, sohasem lesz, mert nem lehet, ha csak tiz-husz évre be nem zárjuk művészeinket Szolnok vidékére, mint a lithvániai bivalyokat, s eltiltjuk őket minden külföldi szindarabtól, zenétől, könyvtől és illusztrált laptól. Ezzel már elkéstünk. E fölött való szomoruságunkban azonban megvigasztal az a tudat, hogy a francia, német és angol nemzeti jellem egységes volta is mindjobban el fog mállani. Már az ekszkluziv Párist is mételyezni kezdi a germán szellem Wagnerrel és Sudermannal, az orosz szellem Tolsztoj, Csehov és Gorkij müveivel. A többit el fogja végezni a közlekedés végtelen gyorsasága és olcsósága, a nemzetközi nivellálódásnak e roppant eszköze s ötven-hatvan év mulva nem lesz akkora különbség az egyes nemzeti jellegek közt, mint ezelőtt pár évtizeddel.

A tárlatunkon látható angol gyüjteményen még meglátszik, hogy sértetlen, egyöntetü nagy nemzeti hagyományokon alapul napjaink angol művészete. Austen *Brown*t, *Goodall*t, *Sautert* még erős szálak füzik a multhoz; de kérdés, hogy sokáig meg fog-e maradni az angol és skót művészetnek az a sajátságos fanyar bája, az a zárkózott büszke szépsége, az a nyugodt előkelősége, mely mintha tükre volna az angol ladyk imponáló lényének? Iliszen tiz év óta föltünően nő azon angol festők száma, kik a külföldön, Párisban, Velencében, Rómában telepednek le, hol művészi egyéniségük lassanként ugy átvedlik, mint a nálunk élő spanyol Herrer Cézáré. Sőt vannak már olyanok is, kik művészi neveltetésüket a legelejétől kezdve a külföldön kezdik s a római Scuola Liberában, vagy Münchenben kezdenek dadogni.

Még messze van ugyan az a kor, mikor nagyon érezhetők lesznek az angol művészeten a kozmopolita vonások, de okvetetlenül el fog jönni s minden nagy nemzeti multtal biró művészet át fogja élni azt az állapotot, melyben most vergődik a japán művészet, melynek ősi himporát, sajátos báját veszedelmesen kezdi rongálni a külföldi kulturákkal való érintkezés . . .

Használjuk tehát föl az alkalmat s időzzünk szeretettel a IX. teremben, hol az angol művészet még minden sajátos nemzeti kvalitásaival tárul elénk. Borongos köd ül ezen a termen, tompitott színek és nyugodt technika teszi egyformává e müveket, de csak az első pillanatra, mert alaposabb szemlélet után kiválnak az egyes művészek sajátosságai. Mindjárt a bejáratnál szembe ötlik *Goodall*nak kis képe (308.). „A hitszónok sátra", melyen a vászonsátorból az éjszakába kiáramló fény remekül van visszaadva. *Neven Du Mont* két arcképe (312. és 334.) a gyüjtemény legszebb darabjai. Szinei finomak, rózsás árnyalatban reflektálódnak, mint a barackfa virága üde áprilisi reggelen. Rajza és technikája rendkivül biztos, ecsetkezelése (főleg a 312-ősön) cikázó, s ami szinfoltot egyszer odatesz, azon nem babrál sokat. Ebben a sajátosságban különben sok művésztársa osztozik vele. *Sauter* George (315.) „A kérdés és habozás" cimü rendkivül finom müve, mely leszürődése egy minden zseniális cafrangtól megszabadult technikának, a magyar állam tulajdona. *Friesman* felföldi tája (325.) Harpignies szineire emlékeztet. *Walton* kréta-alapu vásznon egy darab hamisitatlan, párázatos, levegős angol avart mutat be s száraz, pasztózus kezelése itt érdekesen különbözik 307. számu kis képétől, hol minden átmenet nélkül, teleszedett ecsettel rakta egymás mellé az olajban bővelkedő szinfoltokat. Th. Austen *Brown* nagyon jó ismerősünk már csak muzeumi képtárunkban lévő remek akvarelljei után is. Két kisebb képet küldött s az egyik: „Birkacserény holdvilágnál", az angol gyüjtemény egyik gyöngye.

Alig van a gyüjteményben kép, melyben nagy kvalitás nem volna, s ebben szinte pazar *Harrington Mann*nak „Leányfej"-e (344.), egy graciózus angol szépségnek az arcképe, mely előtt nemcsak a közönség szivesen időzik, de festőink is alapos figyelemre méltatják. A X. teremben rézkarcok és rajzok vannak *Fennell*től, *Anning Bell*től, *Sullivan*tól, Olivier *Hall*tól, pontosan kiszámitott árakkal. Igy Hallnak egy fatanulmánya (könyomat) kerekszám egy font sterling, tizenegy shilling és hat penny.

Yartin.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **A Magyar Néprajzi Társaság** ma délután *Szalay* Imre elnöklete alatt az Akadémia termében ülést tartott, amelyen először *Bernáth* Lajos halasi főgimnáziumi tanár olvasott fel: *magyar népmesékről a XVIII. századból.* Magyar népmeséket először 1822-ben adott ki *Gaal* György, még pedig németül. Felolvasó a protestáns iskoladrámák után való kutatásai közben akadt egy népmesére 1773-ból egy másikra 1797-ből. Amazt egy sárospataki tanár, ezt egy debreceni diák tartotta meg irásban. Utána dr. *Fränkl* Bertalan olvasott fel: *A refrainről, a magyar népdalban.* A felolvasó ülést választmányi ülés követte, amelyen az elnökség melegen emlékezett meg *Néc ey* István festőművész váratlan haláláról. Nécsey volt az, aki miniatür-müvészetével a társaság havi folyóiratát diszitette.

○ **Az országgyülés albuma.** *Bede* Jób kiváló országgyülési iró szerkesztésében hatalmas diszmunka van készülőben, amely az 1901—1906-ik országgyülési ciklus tagjait mutatja majd be irásban és képben. A diszmunka annak a fontos korszaknak az emlékére készül, amely az első tiszta választással a mult ősszel indult meg, s nagyjelentőségü nemcsak az ország politikai helyzetére, hanem ugy e ciklus képviselőire és a választókra nézve, akik együttesen abban a szerencsében részesültek, hogy az uj korszakot bevezethetik. Erről szól az a szép megrendelési iv, amely ma érkezett hozzánk a Hornyánszky Viktor könyvkiadóhivatala részéről, amely a négyszáznyolcvan oldalra tervezett müvet nagy gonddal és müvészettel kiállitja, ha a vállalkozást az előjegyzések némileg biztositják. A képviselők arcképén kivül a parlamenti élet egyes jelentős mozzanatai is meg lesznek örökitve képekben, s a szöveg, amelynek alaposságát és érdekességét teljesen biztositja a szerkesztő, *Bede* Jób kipróbált tolla, be fogja mutatni az országgyülés és a kormány tagjait. A képviselőházat tártalmazó kötet megrendelési ára pompás diszkötésben *hetven korona*, de a mü hatvan füzetben egyenkint *egy korona husz fillérért* is megszerezhető. Mindennemü felvilágositást szivesen ad a Hornyánszky kiadóhivatal. (Akadémia-utca 4.)

○ **Az első segélynyujtás.** Dr. *Márton* Sándor fővárosi orvos tollából, csinosan kiállitott népszerü modorban irt, kitünő füzet jelent meg, mely az első segélynyujtás rövid vázlatát adja. A könyv anyaga azokból az előadásokból van összeállitva, melyeket dr. *Márton* a budapesti tőzsde alkalmazottainak tartott. A humánus célzattól áthatott füzet egyike azon nagy kulturszolgálatoknak, melyekkel a nagy városok orvosai azt akarák elérni, hogy minden ember segitőtársa lehessen embertársának. Az a közérthető, világos és mégis szakszerü előadási mód, melylyel ez a füzet meg van irva, biztos garancia arra, hogy sok jó katonát fog nevelni az első segitséget nyujtók táborának.

○ **Erő.** A Wlassics Tibor főszerkesztősége alatt megjelenő egyetemi szépirodalmi hetilap legujabb hatodik száma ma jelent meg. Ő és változatos tartalommal.

EGYESÜLETEK.

(A Köztisztviselők Betegsegélyző Egyesületének) igazgatósága tegnap ülést tartott, amelyen az év három első hónapjáról szóló müködést terjesztették elő. Az egyesület vagyona 6000 korona. Az egyesület három hó alatt 150 tisztviselőt és családtagot 900 korona gyógyszerköltségben 300 korona halotti járulékban és 300 korona rendkivüli segélyben részesitett. Elhatározták, hogy a létesitendő köztisztviselői kórház érdekében tisztviselői körökben országos akciót inditanak meg. Az év folyamán az ország több városában értekezletet tart az egyesület. Végül elhatározta az igazgatóság, hogy a létesitendő tisztviselői dalárda részére az egyesület helyiségeinek használatát megengedi s a dalárdát erkölcsi támogatásban részesiti.

SPORT.

⁂ **A Budapesti Ramblerek buesuestélye,** melyet a fővárosból távozó tagtársuk, *Wagner* E. Rudolf tiszteletére adnak, a *József*-főherceg szálló nagytermében e hó 17-én, csütörtökön este 8½ órakor lesz.

⁂ **Bécsi lóversenyek.** A folytonos esőzés feláztatta a pályát s holnapra is bizonyára igen nagy meglepetések fogják elszomoritani a fogadókat és megörvendeztetni a bookmakereket. Az amerikaiak győzelmében bizik ma minden sportsman s igy az ő lovaik lesznek favoritok. A versenyek különben egészen jelentéktelenek, legkiemelkedőbb még a *Schwechati* dij. Jelöltjeink:

I. *Tétova — Belle Alliance.*
II. *Antonius — Attila.*
III. *Arriviste — Gloria.*
IV. *Semper idem — Akárhogy*
V. *Dreher-istálló — Nesze.*
VI. *Mr. John Tiamo.*
VII. *Álmom.*

⁂ **A bécsi lóversenyek eredményét** minden más organumot megelőzve a leghamarabb és legmegbizhatóbban a Telefon Hirmondó utján tudhatják meg az érdeklődők, mert a Hirmondó kiküldött tudósitójának telefonjelentései alapján közvetlenül az egyes versenyek lefutása után, két futamonként részletes tudósitást olvastat fel a versenyek eredményéről. A lóversenyeredmények felolvasására, melynek összeredményét már hat óra tájban felolvastatja a beszélő ujság, *kétszeres riadójellel* hivja fel az előfizetők figyelmét a Telefon Hirmondó.

VIDÉK.

— **(A kolozsvári polgármester-helyettes.)** *Haller* Károly egyetemi tanár, ki felkérésre elvállalta a kolozsvári polgármester helyettesitését, a helyettesitésről lemondott. Helyébe a főispán *Vikol* Kálmán árvaszéki elnököt bizta meg az ideiglenes helyettesitéssel.

— **(Tisztujitás.)** *Székesjefvárról* táviratozzák, hogy a város törvényhatósága báró *Fiáth* főispán elnöklésével ma tartotta tisztujitó közgyülését, amelyen egyhangulag ujból *Havranek* Józsefet választották meg polgármesterré, immár ötödször. Főjegyző lett *Tóth* István, tanácsosok: *Keresztes* Ignác, *Nemsics* Gyula, *Holczer* Péter; árvaszéki ülnökök *Kovács* Élek, dr. *Kerekes* Lajos; aljegyzők: *Lipcsey* Lajos, *Knittelhofer* Károly, tiszti ügyész: *Fittler* Béla, pénztárnok: *Gebhard* Bódog és közgyám: *Szajvald* András.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Májushavi esküdtbirák.** A budapesti büntető törvényszéken ma délelőtt 11 órakor sorsolták ki a május havi esküdtbirákat. A kisorsoló-bizottság elnöke Zsitvay Leó volt. Tagjai a törvényszék részéről: dr. Doleschall Alfréd és dr. Papp Géza törvényszéki birák. Az ügyészséget dr. Pataky Gyula ügyész képviselte, az ügyvédi kamarát dr. Arkay Kálmán ügyvéd képviselte.

Kisorsoltattak rendes esküdtbirákul: Hanzély Lászó ügyvéd, Scheffer Rezső földbirtokos, id. Scholtz József fakereskedő, Kulicska Antal órás, Feigl János vállalkozó, dr. Herczog Oszkár cégjegyző, gróf Hatti Frigyes vezérigazgató, ifj. Frank Mihály hentes, Noszeda Károly karmester, dr. Fromm Lajos ügyvéd, Fried Jeremiás sertéskereskedő, Gulyás Béla tanitóképezdei igazgató, Kauser János háztulajdonos, dr. Mezei Sándor ügyvéd, Schmach Károly rézműves, Nagy Jenő József vendéglős, Ligeti Sándor üvegiestő, Ötl Fülöp ügynök, Grünhut Adolf fűszerkereskedő, Janisch József fuvaros, Link István aranyműves, Balázsi Béla nyugdijas, Becsei Imre ny. ezredes, Medgyesi György háztulajdonos, Glück Frigyes szállodás, Gutgesell Ferenc vendéglős, Ade Artur malomhivatalnok, Schnitterer József mészáros, Márton Henrik kereskedő, Sárkány Dezső cipész.

Póteskü dtek lettek: Frisch Béla divatárus, dr. Herzl Izidor ügyvéd, Hekler Elek ügyvéd, Légner Árm n kereskedő, dr. Rózsa Bódog orvos, Szatler Lajos kárpitos, Kann Lajos gyáros Huszka András lodrász, Neuschloss Odön vállalkozó, Miszterka György gyáros. Az esküdtbirósági ülésszak május hó 5-étől 20-áig tart.

A kadarkuti földesur.

Budapest, április 16.

A ma elhangzott tanuvallomások kegyetlen réseket ütöttek a vád erősségein. A dolog ebben a pillanatban ugy áll, hogy az elhunyt nábob majoros-gazdáján, *Molnár*on kivül, minden tanu azt vallotta, hogy Nagy Márton a kritikus időben, mikor állitólag végrendelkezett, életben volt. Ilyen értelemben vallott *Balga* András, *Darányi* Ferencné, *Kálmán* Jánosné és *Molnár* Ferencné. Ezek vallomásuk szerint mind látták május 26-ikán reggel Nagy Mártont s beszéltek is vele. Nagy biró meg is kérdezte az utóbbi tanutól: Hogy van az, hogy maguk nem is voltak cselédek a pusztán és mégis bementek a beteg urasághoz?

— Mitelénk, válaszolt a tanu, szokás a betegeket látogatni. Sok helyütt annyi az ember, hogy az orvos is alig fér a beteghez.

Ugyanigy vallott *Pál* Ferencné. E tanu vallomása alkalmával *Nagy* Ákos, a kadarkuti földbirtokos is felszólalt. A következő nyilatkozatot tette:

— Én reám a megyében mindenki tört, a rokonaim a becsületemtől, a vagyonomtól akartak megfosztani, négyszázezer forintot érő vagyonom van és mégis árvereznek. Amikor meginditották ellenem a hajszát, nekem nem volt csendőr, biró segitségemre, megrémültem a hajsza következményeitől s ezért kérdeztem meg azokat, akik élve látták a nagybátyámat, valóban emlékeznek még az időre, ezért kérdeztem meg Pál Ferencnét is.

Miután *Hardi* János, *Hardi* Kata és *Weber* Ferenc is a leghatározottabban azt vallják, hogy Nagy Márton május 26-án reggel élt, ők látták s hallották szavát, az elnök a birósági sorompó elé idézi a kihallgatott tanukat s a következőket mondja Molnárnak, a majorosnak:

— Nézze ezeket a tanukat, ezek mind tisztességes asszonyok, emberek. Hallotta, mit vallottak a tanuk, ők még beszéltek az urasággal május 26-án reggel! A Bellaiak már ott voltak, akiket azért hivtak oda, hogy Nagy Márton végrendelkezni akar!

Molnár: A nagyságos ur virradóra halva volt.

Az *elnök*: Hiszen mindig azt mondta, hogy 6—7 óra között halt meg. A tanuk vallomására mit mond?

Molnár: Mikor én hazajöttem, az öreg ur már halva volt, ez az én kifogásom.

Az *elnök* hiába tárja elébe a kihallgatott tanuk egybehangzó vallomását, Molnár, az öreg Nagy Márton majoros-gazdája állhatatosan megmarad a mellett, hogy gazdája május 26-án reggel meghalt.

Simon János béresgazda volt Nagy Ákosnál, május 26-ikán reggel látta Paré Jánost a pusztán, aki azzal a hirrel jött, hogy meghalt Nagy Márton.

— A vizsgálóbiró előtt azt mondta, hogy május 26-ikán reggel tiz órakor tudta meg a réten, hogy meghalt Nagy Márton, hát melyik az igaz?

— Én nem hallottam, hogy a Paré mit mondott.

— Hiszen az előbb azt mondta, hogy az ő szájából hallotta, hogy meghalt az uraság?

— Tanu hallgat.

— Miért változtatja meg a vallomását?

— Mert meg kell esküdni és én nem akarok hamisan esküdni.

— Hát maga mindig hazudik, ha nem kell megesküdni rá?

— Ha tudtam volna, hogy esküdni kell, felirtam volna hány óra.

— Tehát az nem igaz, amit régebben vallott, hogy maga délelőtt tiz órakor hallotta, hogy Nagy Márton meghalt?

— Ez nem igaz, az az igaz, amit most mondok.

Nagy Ákos: Bizony tiz órakor tudta ő meg, hogy meghalt a nagybátyám, mert ő vele küldöttem el a sürgönyt. Kora reggel ő nem volt a tanyán, a szántóföldön volt dolga. Amikor az én szolgálatomban volt, fel kellett jelentenem lopás miatt a csendőröknél. Elküldtem békességben, nehogy hely nélkül maradjon, még többet is adtam neki, mint a mennyi járt.

Simon: Ez nem igaz, én nálam nem járt csendőr, loptak a tanyáról szénát, csakhogy nem én, hanem azok a tanuk, akiket ma kihallgattak, a Bellaiék . . . (Derültség)

Elnök Paré Jánoshoz: Mikor maga Nagy Ákos tanyájára jött megmondani, hogy Nagy Márton meghal, ott volt Simon?

— Nem volt ott.

Az ügyész inditványozta a tanu meghiteltetését, Polónyi ellenezte, mert a tanu maga mondta, hogy a vizsgálóbiró előtt hamisan vallott gazdájával perben állt, iránta ellenséges indulattal viseltetik.

A délutáni tárgyaláson elsőnek *Sebők* János kutovai molnárt hallgatták ki. Nagy Márton halálakor a korenicsai malomban volt. Azelőtt bérlője volt Nagy Mártonnak 18 évig, ennek a hedrahelyi malmában.

Elnök: Mit tud erről a dologról?

Tanu: Kevéssel az uraság halála után elment Molnár József majorgazdához, hogy vele a fiának házassági ügyéről beszéljen. Molnár nem volt otthon. Molnárné panaszkodott, hogy az uraság halála miatt mennyit kellett szenvedniök. Miért? kérdeztem. Mert ráfogták az urak, hogy megmérgezték. Csendőrök jöttek értük s töltött fegyverrel fenyegették őket, hogy mondják azt, hogy az uraság előbb meghalt.

— A végrendeletről nem volt szó?

— Csak annyiban volt, hogy én emlitettem előttük, amit a lapok is irtak, hogy végrendeletileg maguknak is 4000 frtot hagyományozott. — Molnár erre csak annyit mondott, hogy az uraság rólunk sem feledkezett meg.

Molnár József a szembesités alkalmával tagadta, hogy ő tanunak valamit mondott volna a végrendelkezésről.

Sebők tanu fenntartotta vallomását.

Dr. *Kovács* Agost kadarkuti községi orvos előadja, hogy május 26-án reggel egy kocsi jött érte, hogy menjen ki Hódosra, ki is ment. Fél 9 óra volt reggel, mikor Nagy Márton szobájába belépett. Ezt onnan tudja, mert megnézte az óráját. Nagy Mártont az ágyban fekve halva találta. Halála okául agygutát konstatált.

Az ágy véres volt. Kérdezte, mikor halt meg? A környezet azt mondta neki, hogy reggel hat órakor még élt. Erre ő a halottkémi jelentésében az elhalálozás idejéül reggeli hét órát irt.

Dr. *Gáspár* Imre járásorvos, aki a boncolást teljesitette, mint szakértő elmondta, hogy az időközben elhunyt dr. Szigeti János törvényszéki orvossal együtt a haláleset után tizenegy nap mulva exhumálták s boncolták Nagy Márton hulláját, melyet már rothadófélben találtak. A haláleset bekövetkezésének idejét a hullamerevedésből következtetve, 6—8 órával előbbre teszik az exhumálást teljesitő orvosok, mint dr. Kovács Agost.

— Lehetséges-e, hogy dr. Kovács véleményére támaszkodva, Nagy Márton reggel 6 órakor még élt?

— Én nem tartom lehetségesnek.

Polónyi s dr. *Pertik* Ottó tanár kérdései után az elnök *Pertik* Ottó tanárral mint ellenőrző szakértő orvossal letétette a szakértői esküt, mire a szakértő tanár a hulla merevedésre és hullakihülésre adta meg szakvéleményét. A boncolóorvosoknak a halál bekövetkezési idejére adott véleményét nem fogadja el. Mert ezt az ismert adatok alapján tulságos korainak tartja. Ellenben elfogadja dr. Kovács Agost véleményét.

— Lehetségesnek tartja tanár ur, hogy Nagy Márton reggel 6 órakor még élt?

— Igen.

A tárgyalást holnap délelőtt 9 órakor folytatják.

TÁVIRATOK.

Páris, április 16. Aurelien *Scholl* iró ma meghalt.

Haga, április 16. A sajtó egyesület nemzetközi központi irodája ma egybegyült, Ausztriát Singer (Bécs), Németországot Schweizer és Ostterritch (Berlin) képviselik. Az iroda összes tagjainak fogadásánál dr. Kuyper miniszterelnök megemlékezett előbbi hirlapirói működéséről és a tagokat holnapra ebédre hivta meg.

Amsterdam, április 16. A *Handelsblad* jelenti *Appeldoorenből*: A délután 4 órakor kiadott orvosi jelentés szerint a betegségi tünetek a királynőnél 24 óra óta nem emelkedtek. Ma Roosenstein, a leideni egyetem tanára konzultáció végett a looi kastélyba érkezett.

Loubet Péterváron.

Páris, április 16. A *Figaro* szerint a tegnapi minisztertanácsban *Loubet* elnök pétervári utazására vonatkozólag egyelőre a következő programmot közölték: Loubet elnök előreláthatólag május 21-én érkezik a kronstadti öbölbe, ahol az orosz cári pár üdvözli őt. Miklós cár és Loubet elnök Carszkoje-Szeloba utaznak, ahol másnap nagy diszszemle lesz. Május 23-án érkezik az elnök Pétervárra, ahol több állami épületet és emlékszobrot szentelnek fel. Este diszebéd és diszelőadás lesz. Május 25-én Loubet elnök a Montcalm páncéleshajon reggelit ad az orosz cári pár tiszteletére. Délután 5 órakor az elnök elutazik. Az elnök Dunkerqueben fog partraszállani.

Az olasz király balesete.

Róma, április 16. A *Capitale* szerint a *király* tegnap Castel Porzianóban vadászat közben elcsuszott és lábát könnyen megsértette s ezért ma nem hagyta el szobáit.

Kormányválság.

Christiania, április 16. A ma tartott minisztertanácsban *Steen* miniszterelnök átadta lemondását a régens-trónörökösnek. A többi miniszter is rendelkezésére bocsátotta tárcáját a trónörökösnek. A minisztertanács után a trónörökös magához hivatta *Bernert*, a storthing elnökét és megbizta az uj kabinet megalakitásával.

Forrongás Persiában.

Pétervár, április 16. Persiában *nagy forrongás jelei mutatkoznak*. Beludzsisztánban több helyen *fölkelés ütött ki*, melynek elnyomására katonaságot küldtek ki. Teheránban elterjedt a hir, hogy a kurd törzsek fölkelésre készülnek. Az országban mindenfelé *nagy a nyugtalanság és elégedetlenség* a kormánynyal szemben.

Az uj angol kölcsön.

London, április 16. A *Times* jelentése szerint az uj kölcsönt azonnal jegyzésre bocsátják. A *Standard* hozzáteszi, hogy a kölcsön fele már privátkezekben van elhelyezve. A kölcsönnek ebből a részéből ötmillió fontot elsőrendü newyorki bankházak vettek át.

Az ujabb khinai kérdés.

Hongkong, április 16. Kantonból jelentik, hogy egy tegnap odaérkezett futár azt a hirt hozta, hogy *Szu* tabornoknak egy 2000 főnyi csapatát, amelyet azért küldtek ki, hogy egy községből kiverje a fölkelőket, ezek egy szorosban megtámadták és az egész csapatot részben leölték, részben elfogták. A kantoni alkirály táviratilag segitséget kért Pekingből.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, április 16. A grác-köflachi vasut- és bányatársaság igazgatótanácsa elhatározta, hogy a 28-án tartandó közgyülésnek azt fogja javasolni, hogy az osztalékot 26 koronában állapitsa meg.

London, április 16. (*Gabonapiac.*) Az irányzat általában szilárd. Külföldi buza 1 p.-vel dunavidéki tengeri 6 p.-vel, amerikai liszt 3 p.-vel drágább. Városi liszt 28 sh. Repceolaj 26 sh. Tengeri 22 sh. 3 p. Behozatal: buza 20.000, árpa 8000, zab 50.000 qu. Az idő szép, de borus.

New-York, április 16. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*) *Gyapot:* New Yorkban helyben 9.⁹/₁₆ (9.¹/₄). áprilisra 9.14 (9.08). Juliusra 9.01 (8.99). New-Orleansban helyben 9 ⁵/₈ (9.⁹/₁₆). — *Petróleum:* Stand white New-Yorkban 7.40 (7.20). Stand white Philadelphiában 7.35 (7.15). Rafined in Cases 8.50 (8.30). Credit Balances at Oil City 1.20 (1.15). — *Zsir:* Western steam 10.10 (10.10). Robe és Brothers 10.35 (10.25). — *Tengeri* irányzata gyenge. — Májusra 67.⁸/₈ (68.⁸/₄). Juliusra 67.— (67.¹/₄). — Szept.-re 65.³/₄ (66.—). *Buza* irányzata gyenge. — Piros őszi helyben 86.⁷/₈ (84.⁸/₈). Májusra 79.⁵/₈ (79.⁷/₈). Juliusra 79.¹/₂ (80.¹/₂). Szept.-re 79.— (79.⁵/₈). Dec.-re 80.⁵/₈ (81.¹/₄). Gabona szállitási dija Liverpoolba 1.¹/₂ (1.¹/₂). — *Kávé:* fair Rio 7. sz. 5.¹/₂ (5.¹/₈). Aprilisra 4.95 (5.—). Juliusra 5.15 (5.20). — *Liszt:* Spring Wheat clears 2.90 (2.90). — *Cukor:* 2.⁷/₈ (2.⁷/₈). — *Ón:* 28.— (28.—). — *Réz:* 12.¹/₄ (12¹/₄). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, április 16. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*) *Buza* irányzata gyenge. — Májusra 73.¹/₄ (73.⁷/₈). Juliusra 74.¹/₈ (73.⁵/₈). — *Tengeri* irányzata gyenge. — Szep.-re 61.³/₄ (62⁷/₈). — *Zsir:* Májusra 9.70 (9.75).

— Juliusra 9.80 (9.87). — *Szalonna* short clear 9.70 (9.75). — *Sertéshus:* Májusra 16.77 (16.92). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Nyilttér.

Megszabadulhat teljesen

viszketegségtől, sömörös bántalmaktól, útvartól és a legbüzösebb kipállott, izzadt testrészektől, ha az

Erényi-féle „Ichtiol-Salicyl"-lal

néhány este bedörzsöli az illető testrészt. Teljesen ártalmatlan! Jótállás mellett. Szétküldi 3 koronáért utasítással:

Erényi gyógyszerész, Szabadszállás. Főraktár: Török József, Király-utca 12. Egger gyógytár, Váci-körut 17.

SOMATOSE

(oldódó husfehérnye)

orvosi szaktekintélyek véleménye szerint „tápkészítmények ideálja" betegeknek és gyengéknek.

Idegeket és izmokat erősíti.

Gyógyszertárakban és gyógyanyagkereskedésekben.

Dr. FABINYI J.

specialista — volt kórházi szakorvos,

rendel nemi betegségek ellen

délelőtt 9—8-ig, este 6—8-ig.

Budapesten, Erzsébet-körut 12. félemelet.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Esős dalok.

Lőn pedig, hogy megindula az özönvíz a földön.

I.

Ujra esik szakadatlan
Negyven napja, negyven éjjel,
Esőköpeny és kalucsni
És esernyő szerte-széjjel.

Unalmamnak bárkájában
Uj Noéként ülök fogva,
Míg az eső az ablakot
Kip-kop! verdesi kopogva.

Ez a város oh de szürke,
Csatakos, csúf minden utca.
Minden gallér fel van tűrve
S minden ember összehúzva.

Esernyőkbe ütköződöm
Minden lépten, minden sarkon.
S ki nekem jött, rám néz morcul
És még azt se mondja: Pardon!

II.

Előttem megy egy kis leány,
Látom, a haja szőke,
Alsószoknyája fekete,
Bergsteiger a cipője.

Mostan ah! egy tócsához ér.
Lábhegyre áll tipegve,
S fehér kis csipkés költemény
Néz rám egy röpke percre.

És azt hiszem, hogy nem esik,
S a felhőkön keresztül,
Mint csipke a szoknyákon át,
Vidám nap fénye rezdül.

III.

A komflis-ló a standon áll,
Fejét lehajtja búsan,
Farkával szomorút legyint
És fölnyerít borúsan.

A kocsisor tulsó felin
Visszanyerít a másik:
— Ah! édesem, hogy bánt a csúz
A hátam összeázik!

S eltünődik mindannyia:
Miért küzd? Oh mi várja?
Mért húznak mást örökkön át,
Mért jöttek a világra?

N.

+ **Mark Twain és az autografgyüjtő.** A kiváló amerikai humorista talán senkire sem haragszik annyira, mint azokra, akik az ő kézirására vadásznak. Ez a harag azonban teljesen jogosult, mert rengeteg azoknak az embereknek a száma, akik Mark Twaintől „legalább egy szó kézirást" kérnek. A napokban végre rászánta magát és egy autografgyüjtőnek válaszolt is. Ime a levele:

Igen tisztelt uram!

Egy orvost, építőmestert, vagy szobrászt kézirásért kérni, az nem tolakodás. De ezeknek egyikétől a munkája valamelyes próbáját kérni, az már más és ennek a kérésnek az elutasitása teljesen jogos. Mit gondol ön, nemeslelküség volna egy orvostól valamelyik hulláját emléknek elkérni?

Kiváló tisztelettel
Mark Twain.

A legérdekesebb, hogy ez a levél elejétől — végéig irógéppel van irva.

•

+ **Legendás harisnyák.** A divathölgyek szeszélye és leleményessége még a harisnyára is kiterjed. Igaz ugyan, hogy ez a ruhadarab legtovább őrizte meg egyszerüségét, ugy hogy Erzsébet angol királynő, mikor az 1561. évben egy pár selyem harisnyát kapott, lelkesedve jelentette ki, hogy ily fényüzést azelőtt sohasem látott és a jövőben nem élhet nélküle. A harisnyafényüzés nemsokára elterjedt főleg Franciaországban és már XIII. Lajos, nejének, osztrák Annának hímzett harisnyát ajándékozott, melyet a királynő gyöngyökkel kirakott családi címere arany mezőben diszitett. XIV. Lajos Montespan asszonynak hasonló ajándékkal kedveskedett: a harisnyán levő dragakődisz a napot, a hiu uralkodó kedvenc jelvényét ábrázolta. A jobbharisnyát a napfölkelte zafirtengerben, a balharisnyát pedig a lenyugvó nap smaragdfelhőben diszitette. Lajos király izlése később egyszerübb lett: Maintenon asszony már kénytelen volt egy pár Wotteau-festette harisnyával megelégedni. Napjainkban is Párisban hasonló láz mutatkozik kézzelfestett harisnyákért. Vannak köztük olyanok, melyeknek párjáért 1000 koronát is fizetnek. Tekintve, hogy e harisnyákat csak kétszer-háromszor veszik fel, elég drága mulatság ezeknek megszerzése. Egy dalcsarnok-királynő oly harisnya tulajdonában van, mely két arcképét ábrázolja; egyik utcai, másik szinpadi toilettben. Egy másik varietédiva 81.000 korona értékü harisnyapár boldog tulajdonosa, melyet udvarlójának arcképe diszit. Ezt kiegészitik oly harisnyakötők, melyek kigyóalaku vert aranyból smaragd-diszszel készültek és állitólag 40.000 koronába kerültek. Igen gazdag hölgyek gyakran alenconi csipkeharisnyát viselnek, melynek értékét drágakövek fokozzák. A szép Oteronak oly pár fekete harisnyája van, melyen névaláirása van kirakva gyémántból és rubintból; pont gyanánt értékes fekete gyöngy szolgál. Egy londoni jelmezbálon történt nemrég, hogy egy Lemmi nevü hölgy, mint a *pénz* megszemélyesitője jelent meg. Ruhája és fejdisze mindenféle ország utánzott érempénzével volt diszitve, lábait térden alul szorosan simuló olasz papirpénz övezte, mely több ezer korona értéket képviselt. Egy liverpooli uriember unokahugának oly selyemharisnyát ajándékozott, melybe a térdnél egy-egy százfontos angol bankjegy volt belleillesztve. De a legexcentrikusabb és legköltségesebb egy amerikai nő, Barter kisasszony ideája. Ez arany és ezüst huzalból áttört *harisnya*. Erről a csupasz lábon viselendő ruhadarabról arany és ezüst csengettyücskék lógnak le, a láb pedig oly szinre van festve, mint a csillogó és csengő lábraváló.

•

+ **A szórakozott London.** Hogy milyen szórakozottak a londoniak, arról érdekes képét ad egy hivatalos statisztika, amely kimutatja, hogy az elmult esztendőben mennyi mindenfélét felejtettek az emberek a villámos vasuti kocsikban, omnibuszokban, bérkocsikban. A talált tárgyak közt van 850 sétabot, 19000 esernyő és napernyő, 267 nyakkendő, 742 látcső, 926 különféle ékszer, 180 óra, 3239 pénztárca, több kutya, madár, bankjegy és két macska. A legérdekesebb e számok között, hogy az emberek milyen szórakozottsággal nézik az órájukat, amelyet a kocsiban felejtenek. Az se mindennapos, hogy macskákat felejt el valaki.

•

+ **A legeredetibb ruha.** A legeredetibb ruhát kétségtelenül Hall Róbert viseli Texasban. Ez az öltözet több mint száz darab állati bőrből áll, megannyi vadászati vivmánya Hallnak. Medvék, farkasok, párducok egymáshoz varrott szőrméi alkotják a törzset s ezenfelül van e ruhán madártoll, halpikkely, denevérszárny, szarvasköröm és a többi. Ennek a különcnek párja akadt az Egyesült-Államokban, Rochesterben, aki csörgőkigyók bőréből gyártott magának ruházatot, amelyhez százhuszonöt hüllőt használt fel diszitésül. Érdekes ezen a ruházaton a gombozat. Minden egyes gomb kigyófejből áll, melyből gyönggyszem kandikál ki szem helyett. A triumvirátus harmadik tagja gyanánt sorakozik a két előbbihez egy angol koldus, Bigg John. Ez a koldus különös előszeretettel szedegetett és kéregetett bőrdarabkákat s azokat minden rendszer nélkül, nap-nap után hozzávarta az egyetlen ruhájához. Igy azután lassanként belevarta magát egy vastag bőrrétegbe, mely nem kopik és amelyet állandóan visel. Hogy ez a koldus őrült, azt tudja és elismeri mindenki, ellenben a másik kettőről csak azt szokás mondani, hogy különc. Az eltérő kritikának az a magyarázata, hogy a két előbbi gazdag ember, az utóbbi pedig szegény.

Akadtak persze ezeken kivül is különböző izlésü különcei az eredeti öltözködésnek. Igy néhány év előtt Brüsszelben Buse Péternek jutott eszébe az a furcsaság, hogy üvegszálakból font kabátott készittesen magának. Ehhez persze stilszerüen illet az ugyancsak üvegből készült kalap és a cserép cipő. Egy bolond, a közmondás szerint, százat csinál. Ebben az esetben csak egyet sikerült kinyomozni. Buse ötletét egy brooklyni urhölgy is magáévá tette. Miss Ellen Jaqua is készittetett magának ugyancsak üvegből toalettet. Akadt olyan is, aki cukorpapirosból tákolt össze magának valamelyes ruházatot. Ebben a kosztümben pénzért mutogatta magát Amerikában. És mivelhogy sokan akadtak, akik megnézték, igy tehát bizonyosra vehető, hogy — nem ő volt a bolond.

•

+ **Miért hadakozik a világ?** A massachusetti béketársaság rávetette magát a háboruk számának megszámlálására s egyuttal az inditó okok szerint is csoportositja a népek és nemzetek verekedéseit. Konstantin uralkodása óta — a massachusettiek szerint — a délafrikai háboru a 288-ik. Területnagyobbitás végett 44, a hübéresség megszüntetése végett 22, visszatorás céljából 24, a nemzeti becsület megvédése érdekében 8, dinasztikus okokból 41, intervenciók ötletéből 31, a politikai befolyás megóvása végett 23, kereskedelmi érdekből 5, belvillongások következtében 55 és vallási fanatizmusból 28 esetben dult a kulturnemzetek fiai közt a háboru. Hogy a délafrikai háboru melyik csoport alá tartozik, arról hallgat a massachusetti krónika.

•

+ **Drága biblia.** A berlini Breslauer és Meyer régiségkereskedő-cég a napokban eladott az ugynevezett Mallermi bibliából egy példányt 5000 márkáért. Ez a biblia a harmadik kiadásból való. Az első kiadás 1490-ben jelent meg Velencében. Ebből a kiadásból több példány ösmeretes, de a 1493-ban megjelent kiadásból csak két példányt ösmernek. Mindakettőt 1900-ban fedezték fel. Az egyik Berlinben van, a másik Párisban. A most eladott bibliának értékét különösen a 441 fametszet fokozza és éppen e fametszetek nagy száma különbözteti meg az előbbi kiadásoktól. A képek alján egy b betü van. Ebből azt következtették, hogy a rajzokat Bellini, Buonconsiglio di Marascalco vagy Botticelli készitette. Ujabb kutatások kideritették, hogy ez a jelzés nem a képek rajzolójának, hanem a fametszőnek a jele.

•

+ **Egy francia iskolában.** *A tanár* (egy fiuhoz): Osztálytársaid panaszkodnak, hogy mindig gorombáskodol velük és öklözéssel fenyegeted őket. Talán otthon tanulod ezt valakitől?...

A tanitvány (félénken): Az apám kérem... jelölt.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A Budapesti Közuti Vaspályatársaság közgyülése. A Budapesti Közuti Vaspályatársaság ma délután tartotta XXXVII-ik évi rendes közgyülését budavári dr. *Országh* Sándor igazgatósági elnök elnöklete alatt. A közgyülés iránt rendkivül nagy volt az érdeklődés és a részvényesek szokatlanul nagy számban jelentek meg. A közgyülés izgalmas volt egyes alaptalanul kötekedő felszólalások következtében. A szavazások alkalmával azonban kitünt, hogy törpe kisebbség állt szemben a nagy többséggel, mely törhetetlen hüséggel ragaszkodik az intézet jelenlegi igazgatóságához. A közgyülés az igazgatóság jelentését és előterjesztéseit részint egyhangulag, részint óriási többséggel elfogadta s a részvényesek legnagyobb része lelkesen tüntetett az igazgatóság és annak forgalmi politikája mellett.

Dr. *Országh* Sándor elnök üdvözölvén a megjelenteket, megnyitja a közgyülést és konstatálja annak határozatképességét, amennyiben a gyülésen megjelent 144 részvényes 1027 szavazat képviseletében. Bemutatja a kormánybiztost *Mándy* Lajos miniszteri tanácsost s a jegyzőkönyv vezetésére *Gaszner* Béla kir. közjegyzőt kéri föl.

Következik a napirend első pontja: az igazgatóság évi jelentése, a zárszámadás és mérleg előterjesztése, továbbá az osztalék megállapitása.

A tárgyalás megkezdése előtt *Jellinek* Henrik vezérigazgató a tárcában levő részvények értékesítésére vonatkozólag az évi jelentés kiegészítéseképpen felolvassa az igazgatóságnak előterjesztését, mely szerint a részvények értékesítése tárgyában hozott és eddig csak hirlapi közleményül szolgált határozatát a közgyülési határozatok közé kéri iktatni, még pedig azzal a fontos kiegészítéssel, hogy még azon esetben is, ha a társaság tárcájában levő saját részvényeinek értékesítése a részvényeseknek kínálandó elővétel alakjában fog történni, az ily értékesítés is *csakis külön közgyülési határozat alapján és az abban megállapított föltételek mellett lesz végrehajtható.*

A közgyülés zajos helyeslással és lelkes éljenzéssel fogadta az előterjesztést. Az ellenzéki csoport részéről dr. *Kemény* Miklós nyomban felállott és kijelentette, hogy az igazgatóság lojális előterjesztése lényegesen változtatott a helyzeten s az előterjesztés következtében az általa és társai által benyujtott tizenhárom indítvány közül *kilenc egyszerüen tárgytalanná vált*, ezért e kilenc indítványt *visszavonja.*

A helyeslésssel fogadott kijelentés után dr. *Visontai* Soma országgyülési képviselő, részvényes szólalt föl. Azzal kezdte, hogy az utóbbi időben két irányban merült föl aggály, még pedig a társaság vezetésére és az uj részvények kicsocsátására nézve. A társaság jelentéseinek és kimutatásainak alapos tanulmányozása után azonban arra a meggyőződésre jutott, hogy *aggodalomra egyáltalán nincsen semmi ok.* A társaság *vezetése kipróbált régi kezekben van* s vezetői egyaránt szivükön viselik *a közjó, valamint a részvényesek érdekeit.* A társaság tartalékvagyona kitünően jövedelmező ingatlanokba van befektetve. Örömmel tapasztalta továbbá, hogy az igazgatóság szivén hordja *személyzetének érdekeit* s gondoskodik helyzetük javításáról, előléptetésükről, fizetésük arányos emeléséről. Ezek alapján készséggel elfogadja az igazgatóság jelentését és előterjesztését.

Ezután dr. *Schwarcz* Vilmos, *Lövy* Sámuel, *Kiss* Ernő, *Brünauer* Endre és dr. *Oppler* Emil részvényesek tárgyalták az igazgatóság jelentését és kifogásolták annak egyes tételeit. *Busbach* Péter, *Náthán* Mór, *Steiner* József és *Balogh* Albin részvényesek a felhozott kifogásokat *alaptalanoknak* jelentve ki bizalmukat fejezték ki az igazgatóság irányában.

E felszólalások teljes két órát vettek igénybe. Végül az elnök, aki éppen oly erélylyel, mint tapintattal védte meg a gyülés méltóságát s biztositotta a szólásszabadságot, berekesztette a vitát.

Jellinek Henrik vezérigazgató emelkedett most szólásra, hogy feleljen a vita során elhangzott kritikai megjegyzésekre. Kijelenti, hogy általánosságban mindig hangsulyozta a kritika szükségét, de elvárja, hogy ez a kritika igazságos és méltányos legyen s igy ment minden előitélettől és szenvedélyességtől. Ez oly általános elv, melytől eltérni nem szabad és nem lehet. Az egyes szónokok felszólalása ugyan azt mutatta, hogy ettől az elvtől eltérőleg egyesek személyes térre akarják átjátszani az ügyet. Erre a térre nem lép, mert sulyos kötelezettségei vannak a közhatóságokkal, a társulattal és a részvényesekkel szemben. Sajátságos félreértés tükröződött egyes felszólalók beszédében. Némelyek azt állitották, hogy a vezérigazgató csinálta a mérleget, holott az az igazgatóság és a felügyelő-bizottság törvényes tényе. Az igazgatóságot pedig nem vezeti soha más szempont, mint a társaság összérdeke. A társaság még néhány év előtt kis vállalat volt, de ma már nagy vállalat s azzá lett nem az alaptalan támadások, hanem az igazgatóság kitartó buzgó munkája által. (*Élénk taps és éljenzés.*) Az igazgatóság által kiadott évi mérleg világos és részletes. Ezt a kénél levő mérlegekkel igazolja. A mi az értékpapirok értékelését illeti, az ugy a kereskedelmi törvénynek, mint a kereskedelmi jogszokásnak megfelel s igy ebene kifogás nem emelhető. (*Zajos helyeslés.*) A nyeremény előrevitel, mely az idei mérlegben is szerepel, az intézet szoliditására vall s a kereskedelmi világban ma általánosan elfogadott szokás. (*Éljenzés.*) Az igazgatóság nehéz feladatainak teljesitése közben mindig foglalkozott személyzetének ügyeivel és helyzete javitásával. Ezt a jövőben is kötelességének fogja tartani. (*Élénk helyeslés.*) Ami az egyik felszóló által ajánlott rendkivüli közgyülést illeti, annak egybehivására szükség nincs. Az igazgatóság mindig hiven teljesitette mindennemü kötelezettségét ugy a hatóságokkal, mint részvényeseivel szemben. Ezen alapszik a társaság tekintélye, ereje, virágzó jelene és jövendő boldogulása. Joggal kéri ennélfogva az évi jelentés és az igazgatósági előterjesztés elfogadását.

Szünni nem akaró lelkes taps és éljenzés követte-e beszédet, amely után az elnök névszerinti szavazást rendelt el az évi jelentés és mérleg elfogadására vonatkozólag.

A szavazás megejtetvén, az eredmény az lett, hogy a közgyülés *858 szavazattal 70 szó ellenében elfogadta az igazgatóság évi jelentését* és a nyeremény felosztására vonatkozó javaslatát, valamint a mérleget és zárszámadást, s a felmentvényt ugy az igazgatóságnak, mint a felügyelő bizottságnak minden irányban megadta.

Ezután az igazgatósági előterjesztés következett, melyet a közgyülés nagy lelkesedéssel egyhangulag elfogadott.

A napirend második pontja a felügyelő-bizottság kiegészitése és a választmány ujból való megválasztása volt. Felügyelő-bizottsági tag lett: *Gruber* József, választmányi tagok a régiek lettek. A napirend utolsó pontja az inditványok tárgyalása volt, melyeket a közgyülés a benyujtók leiszólalásainak meghallgatása után névszerinti szavazással az igazgatóság javaslatához képest *nagy többséggel elvetett.* A közgyülés este fél kilenckor ért véget.

Az Iparegyesületből. Az *Országos Iparegyesület* igazgatósága tegnap délután lovag *Falk* Zsigmond alelnök elnökletével ülést tartott, amelyen jelen voltak: Matlekovits Sándor v. b. t. t. végrehajtó-bizottsági elnök. Thék Endre alelnök, Arnstein Henrik, Boross Soma, Briefrel János, Czettel Gyula, Fittler Kamill, tóvárosi Fischer Ignác, Havas Sándor, Kozilek János, Lingel Károly, Molnár Mihály, Neuschlosz Marcel, Palóczi Antal, Petrin János, Rajner Kálmán, Róth Miksa, gömöri Szontágh Pál, Topits Alajos József igazgatósági tagok, Gelléri Mór igazgató, dr. *Soltész* Adolf titkár, Saumel Ferenc pénztárnok és ügyész. Az egyesület negyedéves müködéséről szóló titkári jelentés tudomásulvétele után az igazgatóság foglalkozott az alakulóban levő gyáripari szövetség dolgával, s az ezzel kapcsolatban megjelent hirlapi közlésekkel. *Gelléri* Mór igazgató ismertette a végrehajtó-bizottság álláspontját a gyáripari szövetség előkészitő bizottsága által megküldött felhivással szemben. A végrehajtó-bizottság hangsulyozta határozatában, hogy téves az a felfogás, amely az alakuló szövetségre vonatkozó hirlapi kommentárokban nyilvánult, s amely szerint a nagyiparnak országos képviselete nincs; kiemelte, hogy az Országos Iparegyesület mindenkor hivatásának tekintette ugy a nagyipar, mint a kisipar érdekeinek felkarolását, amiről az egyesület egész eddigi müködése tanuskodik. Ismertette az igazgató a bizottságnak azt a korábbi határozatát is, amelyben kimondja, hogy sajnálja ugyan az erők elforgácsolását éppen abban a pillanatban, a midőn leginkább volna szükség az ipar terén az egységes tömörülésre; de az uj alakulással szemben semmit sem kiván tenni, tagjainak pedig belátására bizza, hogy az uj egyesületbe is belépjenek-e, de elvárja tőlük, hogy az Iparegyesületet továbbra is az eddigi mértékben támogassák.

A végrehajtó-bizottság álláspontja körül élénk vita keletkezett, amelyben tóvárosi *Fischer* Ignác, *Matlekovits* Sándor, *Boross* Soma, *Czettel* Gyula, *Havas* Sándor, stb. vettek részt. A felszólalók közül többen élesen leszólták az uj alakulást, amelynek elfogadható célja és programmja az alapitók felhivásából ki nem tünik; végre azonban az igazgatóság Matlekovits javaslatára egyértelmüen hozzájárult a végrehajtó-bizottság álláspontjához, felkérve a bizottságot, hogy továbbra is kisérje éber figyelemmel a mozgalmat és a szükséghez képest intézkedjék.

Az igazgatóság ezután hozzájárult ahhoz az előterjesztéshez, hogy az évi közgyülés május 25-én legyen, s örömmel vette tudomásul, hogy a rendes közgyüléssel kapcsolatban az egyesület hatvanéves fennállása alkalmából tartandó jubiláris diszközgyülésen *József* főherceg, az egyesület védnöke fog elnökölni. Tudomásul vette az igazgatóság *Thék* Endre alelnök jelentését a *Mudrony-siremlék* felállításának előmunkálatairól. Ugyancsak Thék Endre inditványára az igazgatóság jegyzőkönyvi köszönetet mondott *gróf Zichy* Jenő elnöknek a képviselőház március 22-iki ülésén mondott beszédeért, melyben az ipar érdekeiért energikusan sorompóba lépett. A pénzügyi bizottságot két taggal kiegészitették és e két helyre *Adler* Károly és *Topits* Alajos József igazgatósági tagokat választották meg; *Arnstein* Henriknek, a pénzügyi bizottság volt elnökének pedig buzgó müködéséért köszönetet szavaztak. Az ülés elején az igazgatóság két alapitó és ötvenkét rendes tagot vett fel.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek a dunántuli kongresszust előkészitő bizottsága *Paur* Ödön bizottsági tag inditványára e hó 27-én Veszprémben tartja előkészitő ülését. Az ülésre vonatkozó meghivókat ma bocsátotta ki a veszprémmegyei gazdasági egyesület elnöksége *Fenyvessy* Ferenc főispánnal az élén. Ezen az előkészitő értekezleten képviselve lesz az EMGE. dunántuli kivándorlási irodája és a dunántuli vármegyék gazdasági egyesületei. Veszprémmegyéből nagyon sokan vándorolnak ki Amerikába, ugy hogy a most folyó katonai sorozásokon is az a megdöbbentő tény derült ki hogy Veszprémmegyéből 660 munkabiró, hadköteles ember van Amerikában.

Tavaszi baromfi-kiállitás. Az Országos Baromfitenyésztő-Egyesület igazgatósága báró *Nyáry* Jenő elnöklete alatt ma ülést tartott, amelyen a szövetséges egyesületek hozzájárulásával elhatározta, hogy ez év május 17., 18. és 19-ikén a pünkösdi ünnepek alatt, Budapesten kapcsolatos baromfi-kiállitást rendez. Programmot szivesen küld az egyesület igazgatósága (Budapest, Rottenbiller-utca 30. szám) minden érdeklődőnek.

Déligyümölcs-aukció. A Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság tegnap tartott aukcióján 8300 láda narancsot és citromot adott el a következő árak mellett: *Narancs:* 160-as 5.— koronától 5.50 koronáig. 200-as 5.50 koronától 6.— koronáig. 300-as 7.— koronától 9.50 koronáig. 360-as 6.50 koronától 9.50 koronáig. Vérpiros narancs: 8.— koronától 14.— koronáig. *Citrom:* 300-as 4.50 koronától 6.— koronáig 360-as 5.50 koronától 6.— koronáig. *Mandarin:* 80-as 0.— koronától 0.— koronáig, 100-as 0.— koronától 0.— koronáig. A legközelebbi aukció kedden, folyó hó 22-én lesz, mely alkalommal 7000 láda narancs és citrom kerül eladásra.

Fizetésképtelenségek. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetésképtelenségeket jelenti: *Molnár* Károly kereskedő *Kis-Zombor*, Scheier János kereskedő Bécs, (XII. Bony-Gasse 60.) Wittausch Ede kereskedő Komokau, *Schwarz* Mór (tulajdonos: Schwarz Gizella) bejegyzett kereskedőcég *Keszthely*, Ritter Pinkas kereskedő Stanislau, Soffiatti Giovanni kereskedő Póla.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára *Budapesten* pénzben 39.— korona, áruban 39.50 korona. *Bécsben* készpénzben 37.80 korona, áruban 38.20 korona.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székesfővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1902. évi április 16 án. Készlet 252 darab. Erkezett 657 darab. Összesen 909 darab. Eladatott 663 darab. Maradt 246 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm sulyban 69—100 koronáig, 220—280 kilogramm sulyban 96—106 koronáig. 320—380 klgr. sulyban 96—106 K.-ig Öreg nehéz páronként 400—500 kilós 90—96 koronáig. Malac ——— fillér. Az irányzat lanyha volt.

A budapesti gabonatőzsde.

Budapest, április 16

Nyugodt hangulat és változatlan árak mellett 13.000 métermázsa buza került forgalomba.

Egyéb gabonanemüekben nem történt változás.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 79 k. 9 K. 55 f., 200 mm. 79 k. 9 K. 52½ f., 100 mm. 79 k. 9 K. 47½ f., 100 mm. 78·5 k. 9 K. 47½ f., 100 mm. 78·5 k. 9 K. 47½ f., 100 mm. 78·3 k. 9 K. 50 f., 300 mm. 78 k. 9 K. 50 f., 200 mm. 78 k. 9 K. 45 f., 100 mm. 78 k. 9 K. 42½ f., 900 mm. 76·5 k. 8 K. 25 f., 400 mm. 76 k. 9 K. 30 fillér.

Fejérmegyei: 100 mm. 77 k. 9 K. 37½ f., 200 mm. 78 k. 9 K. 32½ f., 400 mm. 76·5 k. 9 K. 32½ f., 400 mm. 77·8 k. 9 K. 32½ f., 500 mm. 76·5 k. 9 K. 25 f.

Pestmegyeividéki: 100 mm. 77 k. 9 K. 35 f.

Ó-Kanizsai: 1300 mm. 7·45 k. 8 K. 25 f.

Kulai: 1500 mm. 76 k. 9 K. 25 f.

Becskereki: 1350 mm. 76 k. 9 K. 17½ f.

Raktáráru: 1250 mm. 77 k. 9 K. 50 f., 1275 mm. 76·5 k. 9 K. — f., 1400 mm. 76 k. 9 K. — f.

Mind három hónapra.

Zab: 100 mm. 7 K. 67½ f., 100 mm. 7 K. 57½ f., 100 mm. 7 K. 22½ f., 250 mm. 7 K. 20 f.

Tengeri: 100 mm. 5 K. 05 f., 100 mm. 5 K. — f., 400 mm, 4 K. 91 f.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektóliterenkint és kilogrammonkint.

Buza		Kilós	50 kilogramm ára K.-tól	K.-ig	Kilós	100 kilogramm ára K.-tól	K.-ig
Tiszavidéki	uj	76	9.20	9.30	80	9.45	9.60
"	"	77	9.30	9.40	81	—.—	—.—
"	"	78	9.25	9.35	82	—.—	—.—
"	"	76	9.30	9.70	—	—.—	—.—
Fehérmegyei	"	76	9.10	9.25	80	9.40	9.60
"	"	77	9.15	9.35	81	—.—	—.—
"	"	78	9.20	9.40	82	—.—	—.—
"	"	79	9.30	9.45	—	—.—	—.—
Pestvidéki		76	9.15	9.25	80	9.40	9.5.
"	"	77	9.1.	9.35	81	0.—	0.—
"	"	78	9.20	9.40	82	—.—	—.—
"	"	79	9.3.	9.45	—	—.—	—.—
Bánsági		76	9.15	9.25	80	0.—	0.—
"	"	77	9.10	9.25	81	0.—	0.—
"	"	78	9.15	9.40	82	—.—	—.—
"	"	79	0.—	0.—	—	—.—	—.—
Bácska		76	9.15	9.25	80	0.—	0.—
"	"	77	9.15	9.40	81	—.—	—.—
"	"	78	0.—	0.—	82	—.—	—.—
"	"	79	0.—	0.—	—	—.—	—.—

Egyéb gabonanemüek			Kilós	50 kilogramm ára K.-tól	K.-ig
Rozs	uj	elsőrendü	70—72	7.20	7.30
"	"	másodrendü	—	7.10	7.20
Árpa	"	takarmány	50—52	6.1.	6.20
"	"	sörnek való	56—64	6.75	8.—
"	"	sörözésre való	64—66	9.—	9.—
Zab	"	—	39—41	7.15	7.25
Tengeri	ó	bánsági	—	0.—	0.—
"	"	másnemü	—	0.—	0.—
Repce	uj	kapuszta	—	—.—	—.—
"	"	bánsági	—	—.—	—.—
Köles	"	—	—	6.50	6.—

A határidőüzlet folyamán a következő kötések történtek:

Áprilisi buza 1902.	.	9.14—9.15	—9.13—9.14	—9.15
Májusi buza 1902.	.	9.02—9.04	—9.05—9.03	—9.02
Októberi buza 1902.	.	7.93—7.92	—7.93—7.92	—7.91
Októberi rozs 1902.	.	6.54—6.53	—6.52—6.53	—6.54
Októberi zab 1902.	.	5.80—5.81	—5.82	
Májusi tengeri 1902.	.	4.87—4.86	—4.87—4.89	—4.87
Julius tengeri 1902.	.	5.01—5.03	—5.01—5.—	—5.01
Augusztusi repce 1902.		—.—		

Déli egy órakor a következő záróárakat állapitották meg hivatalosan a tőzsdén:

Aprilisi buza 1902.	9.15	pénz 9.16	áru
Májusi buza 1902.	9.05	„ 9.06	„
Októberi buza 1902.	7.94	„ 7.95	„
Októberi rozs 1902	6.55	„ 6.56	„
Októberi zab 1902.	5.82	„ 5.84	„
Májusi tengeri 1902.	4.88	„ 4.89	„
Juliusi tengeri 1902. . . .	5.02	„ 5.03	„
Augusztusi repce 1902. . .	11.75	„ 11.85	„

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza áprilisra 1902.	9.15—9.16
Buza májusra 1902.	9.05—9.06
Buza októberre 1902.	7.95—7.96
Októberi rozs 1902.	6.56—6 57
Októberi zab 1902.	5.81—5.82
Májusi tengeri 1902.	4.88—4.89
Juliusi tengeri 1902.	5.03—5.04
Augusztusi repce 1902.	11.75—11.85

A budapesti értéktőzsde.

Az előtőzsdén kis forgalom mellett bágyadt volt az irányzat. A déli tőzsde is csekély üzlet mellett nyugodt maradt s végül az árfolyamok tartottan zárultak.

Előtőzsde. Osztrák hitelrészvény 677.25—676.25. Magyar Hitelrészvény 692.25—691.—. Rimamurányi részvény 508.—. Koronajáradék 97.50. Allamvasuti részvény 662.——661.—. Közuti vaspálya részvény 640.— korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék 97.55. Regáleváltság 100.80—101—55. Magyar Hitelbank részvény 690.50—692.—. Jelzálogbank részvény 466.——467.—. Osztrák Hitelrészvény 677.75. Kereskedelmi Bank részvény 2520.—. Budapesti gőzmalom részvény 1050.——1100.—. Salgó-Tarjáni kőszénbánya részvény 514.——516.—. Rimamurányi vasmü részvény 507.50—508.—. Közuti vaspálya részvény 640.——642.—. Városi villamos vasut részvény 314.—. Délivasut részvény 62.—63.—. Államvasut részvény 660.75—663.— korona.

Utótőzsde. A 4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény 676.—. Magyar hitelrészvény 692.—. Leszámitolóbank —.—. Rimamurányi vasmürészvény 507.50. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 663 25. Közuti vasut részvény 642.—. Villamosvasut részvény 314.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapitotta meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 48.—56.— korona, vörös aprószemü 38.—42.— korona, vörös erdélyi —.——— korona. vörös bánsági —.———.— korona. középszemü 45.——48.— korona, nagyszemü 50.—54.— korona. Disznózsir: budapesti 56.50—57.— korona, vidéki —.———.— korona. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki —.———.— korona. városi 4 darabos 47.50—48.—. korona, 3 darabos 51.——51.50 korona. füstölt —.———.— korona. Szilva: bosznia, szokás szerinti minőség 12.75—13.25 korona, 120 darabos —.———.— korona. 100 darabos 18.50—18.75 korona, 85 darabos 21.50—22.— korona, azonnali szállitásra. Szerbiai szokás szerinti minőség 12.75—13.25 korona. 100 darabos 17.75—18.— korona, 85 darabos 21.——21.50 korona. Szilvaiz: slavóniai 19.25—19.50 korona, szerbiai 17.50—18.— korona azonnal való szállitásra.

A bécsi gabonatőzsde.

Bécs, április 16. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) Buza tavaszra 9 35, május—juniusra 9.14, őszre 8.10, zab május—juniusra 7.20, tengeri május—juniusra 5.18, rozs tavaszra 7.42—7.44, rozs május—juniusra 7.31—732 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Bécs, április 16. (*Magyar értékek zárlata.*) 4%-os aranyjáradék 120.10. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 164.—. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.65. Magyar keleti vasuti állami kötvény 120.50. Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank —.—. Rimamurányi vasmürészvény 508.—. Magyar koronajáradék 97.50. 4%-os Magyar földteherm. kötvény 97.15. Magyar hitelbank részvény 690.—. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegy 202.—. Kassa-oderbergi vasuti részvény —.—. Magyar keresk. bank ——. Magyar cukoripar 1390.

Bécs, április 16. (*Osztrák értékek zárlata.*) 4·2%-os papirjáradék 101.55. 4%-os osztr. aranyjáradék 120.55. 1860-os sorsjegy 153.10. Osztrák hitelsorsjegy 432.—. Angol-osztrák bank —.—. Bécsi bankegyesület 453.50. Osztrák-magyar bank 1600. Déli vasut 61.50. Dunagőzhajózási részvény 870.—. Dohányrészvény 291.—. Császári és királyi arany 11.33. Német bankváltók 117.37. 4·2%-os ezüst járadék 101.35. Osztrák koronajáradék 99.40. 1864-iki sorsjegy 246.—. Osztrák hitelintézeti részvény 676.50. Unionbank 549.—. Osztrák Länderbank 423.50. Osztrák-magyar államvasut 662.50. Elbavölgyi vasut 465.—. Alpesi bányarészvény 392.50. 20 frank. arany 19.09. Londoni váltóár 240.40 Bécsi Tramway Litt B. 284.—. Bécsi Tramway Litt A. 288.—. Lipót kohó 344.—. Az irányzat szilárd.

Bécs, április 16. (A *Budapesti Napló* tudósitójának telefonjelentése.) A *délutáni magánforgalom*ban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 675 75. Magyar hitelrészvény 691.—. Angol-Osztrák bank 275 —. Bécsi bankegyesület 454.—. Union bank 549 50. Länderbank 424.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 663 50. Déli vasut 61.50 Elbavölgyi vasut 466.—. Északnyugati vasut részvény 459.25 Dohányrészvény 291.50. Rimamurányi vasmü 508.50. Alpesi bányarészvény 392.50. Májusi járadék 101.55 Magyar korona járadék 97.50. Török sorsjegyek 107.50. Német birodalmi márka 117.45. Napoleond'or 19.08 ——

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, április 16. (*Tőzsdei tudósitás.*) A béketárgyalások állitólagos fennakadásáról szóló hirek és a belgiumi jelentések, valamint az angol konzolok hanyatlása még tartózkodóbbá tette a spekulációt. Bankok és vasutak renyhe forgalom mellett alig változtak tegnaphoz képest. Később fedezésekre javulás állott be, különösen bányaértékekben. Magánkamatláb $1^{5}/_{8}$%.

Berlin, április 16. (*Zárlat.*) 4·2%-os papirjáradék —.—. 4%-os osztrák aranyjáradék 102.50. Elbavölgyi vasut —.—. Magyar koronajáradék 98 25. Osztrák-magyar államvasut 142.—. Kassa-oderbergi vasut —.—. Bécsi váltóár 85.10. Magyar vasuti beruházási kölcsön 101.25. Alpesi bányarészvény —.—. Disconto-Commandit 189.40. Altalános villamossági Edison 193.50. Gelsenkirchen 168.—. Laura-kohó 203.90. 4·2%-os ezüstjáradék 101.50. 4%-os magyar aranyjáradék 101.10. Osztrák hitelrészvény 212.40. Déli vasut 17.40. Károly Lajos vasut 100.50. Orosz bankjegyek 216.30. 4%-os uj orosz kölcsön 96.75. Török dohányrészvény —.—. Olasz járadék 100.90. Magyar hitelbank —.—. Dynamit Trust 177.75. Harpeni 170.—. Az irányzat tartott.

Berlin, április 16. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) *Esti forgalom.* 4%-os magyar aranyjáradék 101.10. Magyar koronajáradék 98.25. Osztrák hitelrészvény 212.10 Osztrák-magyar államvasut 141.40. Déli vasut 17.50 Északnyugati vasut —.—. Elbavölgyi vasut —.—. Orosz bankjegy készpénz —.—. Buschtiehradi —.—. Orosz bankjegy 216.30. (Ultimo.) Lombard —.—.

Páris, április 16. (*Zárlat.*) Osztrák-magyar államvasut —.—. 4%-os osztrák aranyjáradék 101.80. Osztrák Länderbank —.—. 3%-os francia járadék 100.92. Ottomanbank 554.—. 3½%-os francia járadék 102.50. Alpesi bányarészvény —.—. Déli vasut —.—. 4%-os magyar aranyjáradék —.—. Párisi bankrészvény 101.18. Olasz járadék 100.70. Francia törleszth. járadék 100.15. Osztrák földhitelintézeti részvény 1287.— Török dohányrészvény 318.—. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, április 16. (*Zárlat.*) 4·2%-os papirjáradék 101.70. 4%-os osztrák aranyjáradék 102.50. Magyar koronajáradék 98.35. Osztrák-magyar bank 114.60. Déli vasut 17.40. Elbavölgyi vasut —.—. Londoni váltóár 204.77. Bécsi bankegyesület 114.25. Villamos részvény —.—. 3%-os magyar aranykölcsön 85.50. 4·2%-os ezüstjáradék 101.70. 4%-os magyar aranyjáradék 101.10. Osztrák hitelrészvény 212.—. Osztrák-magyar államvasut 141.70. Északnyugati vasut —.—. Bécsi váltóár 851.33. Párisi váltóár 813.50. Unio bank —.—. Alpesi bányarészvény 200.—. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, április 16. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) Árfolyamok januárra. *Esti forgalom* Osztrák hitelrészvény 211.90. Német bank 207.40. Disconto —.—. Berlini kereskedelmi bank —.—. Gelsenkircheni 167.70. Harpeni —.—. Laura-kohó —.—. Olasz járadék 100.90. Szilárd.

Hamburg, április 16. (*Zárlat.*) 4·2%-os ezüstjáradék 101.40. 1860. sorsjegy 153.40. Déli vasut 17.10. 4%-os osztrák aranyjáradék 103.—. Osztrák hitelrészvény 211.90 Osztrák-magyar államvasut 142.10. Olasz járadék 100.70. 4%-os Magyar aranyjáradék 100.10. Az irányzat nyugodt.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Április 16. A sertésüzlet irányzata változatlan.

A) *Hizott sertések ára:* I. A) Magyar elsőrendü: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogrammon felüli sulyban) 101—103 fillérig. Öreg közép (páronkint 300—340 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 104—106 fillérig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 103—105 fillérig. Fiatal könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogrammon felüli sulyban) ——— fillérig. Közép (páronkint 240—280 kilogramm sulyban) ——— fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) ——— fillérig. Közép (páronkint 250—320 kilogrammig terjedő sulyban ——— fillérig. Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban. ——— fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogrammon felüli sulyban) 102——104 fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogrammig terjedő sulyban) 98——100 fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 96——98 fillérig.

Sertéslétszám 1902. április 14. napján volt készlet 38.785 darab. — 1902. április 15. napján felhajtatott 1467 darab. 1902. április 15. napján elszállittatott 788 darab, 1902. április 16. napjára maradt készletben 39 467 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Április 16. —

Kinevezés. A dohányjövedéki központi igazgatóság Tolnay Sándor központi szertári ellenőrt dohánygyári szertári kezelővé és Bogyó Bódog központi szertári tisztet dohányjövedéki tisztté, — a temesvári itélőtábla elnöke Bóth Péter lugosi lakos ügyvédjelöltet a temesvári itélőtábla kerületébe dijas joggyakornokká, — a nagyenyedi pénzügyigazgatóság Németh Imre szárazajtai lakost a nagyenyedi adóhivatalhoz dijtalan adóhivatali gyakornokká, — a miskolczi pénzügyigazgatóság Petróczky József fogházőrt a miskolczi adóhivatalhoz hivatalszolgává nevezte ki.

Áthelyezés. A kassai törvényszék elnöke Szilvássy István bártfai járásbirósági hivatalszolgát, saját kérelmére, az abaujszántói járásbirósághoz helyezte át.

Kirendelés. Az igazságügyminiszter a debreczeni törvényszék területére vizsgálóbiróul Hoffmann József törvényszéki birót rendelte ki, Iváncsuk László, a máramarosszigeti ügyészséghez beosztott birósági aljegyzőt a máramarosszigeti ügyészség kerületébe ügyészségi megbizottul, Szathmáry Béla vingai járásbirósági aljegyzőt pedig a vingai járásbiróság mellett alkalmazott ügyészségi megbizottnak állandó helyetteséül rendelte ki.

Névváltoztatás. Grünbaum Antal pécsi illetőségü ugyanottani lakos családi nevének Bartára, Bienenstok Salamon budapesti illetőségü ugyanottani lakos családi nevének Bartára, Schlesinger Róza keszthelyi illetőségü budapesti lakos családi nevének Sebestyénre, kiskoru Pollák Benő és Dezső murgai illetőségü budapesti lakosok családi nevének Pártosra, kiskoru Fuchs Janka és Zoltán ujpesti illetőségü ugyanottani lakosok családi nevének Fonyóra, Hoffmann István kézdivásárhelyi illetőségü szolnoki lakos családi nevének Pánczélra, dr. Grünfeld Izsák Ignác körorvos bánfalvi lakos, valamint kiskoru gyermekei József és Anna családi nevének Gáborra kért átváltoztatása belügyminiszteri rendelettel megengedtetett.

Pályázat. Igali járásbiróságnál dijnoki állás 2 hét alatt. — Brassói városi közkórháznál főorvosi állás május 6-ig. — Kassai adóhivatalnál adótiszti állás 14 nap alatt. — Fiumei pénzügyigazgatósági kerületében több pénzügyőri vigyázói állás junius 30-ikáig. — Temesvári állami főgimnáziumnál magyar-latin nyelvi tanári állás május 15-ikéig.

Napirend.

Naptár. Csütörtök, április 17. — Római katholikus: Anicét. — Protestáns: Anicét. — Görög-orosz: (április 4.) József. — Zsidó: Nisan 10. — Nap kél: 4 óra 52 perckor. — Nyugszik 6 óra 35 perckor. — Hold kél: 10 óra 12 perckor .— Nyugszik: 2 óra 10 perckor éjjel.

A miniszterelnök és belügyminiszter fogad délután 4 órakor

A közoktatásügyi miniszter fogad délután 4 órakor.

A honvédelmi miniszter fogad déli 12 órakor.

Az igazságügyi miniszter fogad délután 1 órakor.

A képviselőház elnöke fogad délután 2 órakor.

Osztálysorsjáték huzása d. e. 9 órakor.

Nemzeti Muzeum. Természetrajzitár (Csillagutca 15.) Nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Többi árai 1 korona belépődijjal megtekinthetők.

Iparművészeti muzeum délelőtt 9 órától d. u. 1-ig.

Technologiai iparmuzeum délelőtt 9—1-ig.

Mezőgazdasági muzeum (Kerepesi-ut 72.) d. e. 9—1-ig.

A földtani intézet muzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva d. e. 10—1-ig. Ma belépő-dij nincsen.

Muzeumi könyvtár délelőtt 9 órától 1 óráig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 órától 7 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12-ig és délután 3-tól 8-ig.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődij 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Muzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintatár: V. kerület Váci-körut 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállitása és kereskedelemtörténeti gyüjtemény, továbbá a házi-ipari kiállitás (melyben az üzletvezetőség árusitásokat is eszközöl) a városligeti iparcsarnokban nyitva; délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váci-körut 32. szám alatt.

Időjelzés.

— *Az Országos Meteorologiai Intézet hivatalos jelentése.* —

Budapest, április 16.

Közép-Európa felett a levegőnyomás eloszlása igen bonyolult; a magasnyomás északkeleten meg délnyugaton, az alacsony pedig északnyugaton, meg a Földközi-tengeren tartózkodik.

Európában az idő enyhe, borus és sokhelyütt esős volt.

Hazánkban az idő változékony, a hőmérséklet — az északi Kárpátok kivételével, hol havazott is — a normális körül volt; esők sokhelyütt előfordultak, délen és keleten zivatarok kiséretében. Kolozsvárról jégesőt is jelentettek és az ország délkeleti részein viharos szelek fujtak.

Kilátás: Változékony, enyhe idő várható, helyenkint esővel.

Vizállás.

		Ápr. 16. méter	Ápr. 16. méter			Ápr. 15. méter	Ápr. 16. méter
Inn	Schärding	1.80	1.90	Tisza	M.-Sziget	1.20	1.10
Duna	Passau	3.65	3.17	„	Tokehása	0.74	0.95
„	Linz	0.42	0.61	„	V.-Namény	1.96	2.12
„	Bécs	0.79	0.80	„	Tokaj	2.66	2.69
„	Pozsony	2.76	2.86	„	Tisza-Füred	3 28	3.10
„	Komárom	3.43	3.70	„	Szolnok	3.64	3.4
„	Budapest	3.13	3.28	„	Csongrád	3.80	3.68
„	Paks	2.96	2.86	„	Szeged	4.14	4.04
„	Mohács	4.48	4.27	„	Török-Becse	3.39	3.39
„	Gombos	4.95	4.90	„	Titel	4.29	4.29
„	Ujvidék	4.26	4.29	Ondova	Bártfa	0.48	0.52
„	Pancsova	4.—	3.97	Topolya	Hoór	0.82	0.82
„	Orsova	3.80	3 76	Bodrog	Zemplén	2.92	2.76
Morva	Magyarfalva	2.08	1.96	Sajó	Zsolca	2.08	2.16
Vág	Zsolna	1.49	1.38	Hernád	H.-Németi	0.52	0.66
„	Trencsén	1.—	0.93	Berettyó	Margita	0.06	0.10
„	Szered	1.28	1.34	„	B.-Ujfalu	0.16	0.13
Rába	Sz.-Gotthárd	0.18	0.18	Kőrös	Csucsa	0.54	0.52
„	Sárvár	0.62	0.63	„	N.-Várad	0.26	0.24
„	Győr	2.94	3.02	„	Belényes	0.80	0 73
Dráva	Pettau	1.40	1.48	„	Tenke	0.38	0.33
„	Zákány	0.66	0.76	„	Gurahonc	0.60	0.60
„	Barcs	1.32	1.48	„	Borosjenő	0.26	0.36
„	Eszék	2.65	2.51	„	Békés	1.54	1.41
Mura	M.-Szerdah.	1.59	1.50	„	Gyoma	2.40	2.39
Száva	Zágráb	0.88	0.90	Maros	Gy.-Fehérvár	0.48	0.60
„	Sziszek	2. 8	2.30	„	Branyicska	1.—	1.08
„	Mitrovica	4.61	4.67	„	Soborsin	0.—	0.—
Szamos	Dés	0.86	0.99	„	Arad	0.32	0.28
„	Szatmár	1.38	1.44	„	Makó	0.78	0.68
Kraszna	N.-Majtény	0.62	0.41	Temes	K.-Kostély	1.16	1.06
Latorca	Munkács	0.38	0.40	Béga	Kiszető	1.04	1.27
Laborca	Homonna	0.32	0.35	„	Temesvár	0.03	0.35
Ung	Ungvár	0.44	0.44	„	Becskerek	0.69	0.79

Legszebb Legjobb Legolcsóbb

PAPlan PAPlan PAPlan

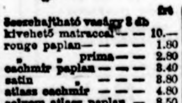
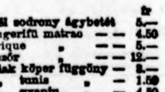

	frt		frt
1 összehajtható vaságy 3 db kivehető matraccal — —	10.—	1 acél sodrony ágybetét	5.—
1 rouge paplan — — — —	1.80	1 tengerifü matrac — —	4.50
1 „ „ prima — —	2.80	1 afrique „ — —	5.—
1 cachmir paplan — — —	3.40	1 lószőr „ — —	12.—
1 satin „ — — —	3.80	1 ablak köper függöny —	3.—
1 atlasz cachmir „ — —	4.80	1 „ tunis „ —	1.50
1 selyem atlasz paplan —	8.50	1 „ gyapju „ —	4.50
1 fodros selyem atl. papl.	13.50	2 ágy, 1 asztalteritő bouret	5.50
1 jó vásson paplan lepedő	2.—	2 „ 1 „ gyapju	12.—
1 „ „ ágy „	1.30	1 nagy szobaszőnyeg — —	2.50
1 flanell ágytakaró pokróc	2.50	1 „ „ I. —	5.30
1 gyapju „ „	5.50	1 ágyelőke I. — — — —	0.35
1 jó lópokróc — — — —	1.60	1 tapestry ágyelőke — —	1.50
1 téli pokróc — — — —	4.80	1 mtr. jó futószőnyeg — —	.40
1 szép fali szőnyeg — —	7.50	1 „ „ mintázott — — —	.75

GICHNER JÁNOS

paplan, matrác és kárpitosáru gyáros, szőnyeg, függöny, vasbutor stb. nagy raktára

Budapest, VII., Erzsébet-körut 20.

Árjegyzéket kivánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, nem tetsző áruk kicseréltetnek, vagy a pénz visszadatik.

Szinházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHAZ.

Csütörtök, 1902. április hó 17-én.

A cremonai hegedüs.

Opera 2 képben. Szövegét irták: Coppée és Beucalair. Forditotta Ábrányi Emil. Zenéjét szerzé Hubay Jenő.

Személyek:

Ferrari Várady Giannina Szilágyiné
Filippo Beck A podesta Mihályi
Sandro Déri

Utána:

Szerelmi kaland.

Tréfás ballet 4 képben. Szövegét irta Regel Henrik. Zenéjét szerzette Mader Raout.

Kezdete 7 órakor.

NEMZETI SZINHAZ.

Csütörtök, 1902. április hó 17-én.

Pogány Gábor.

Dráma 4 felvonásban. Irta Ferenczy Ferenc.

Személyek:

Özv. Pogányné Rákosi Lindner Berta Maróthy
Pogány Gábor Császár Kovács Mihályfi
Pogány H. Helvey Hollay Kőrösmezei
Pogány Anna Török I. Hollayné Boér
Pogány Péter Horváth Pataki Hetényi
Pogány Péterné Györgyné János Abonyi

Kezdete 7½ órakor.

MAGYAR SZINHAZ.

Csütörtök, 1902. április hó 17-én.

Fifin.

Operett 3 felvonásban. Irta és zenéjét szerzette dr. Schwimmer Aurél.

Személyek:

Pitkins Sziklai Hopkins Mátrai
Mary Lányi A felesége Sziklainé
Harry Farkas F. A leánya Mezei
Turtle Sam Giréth Kitty Tomcsányi
Michel Palásthy Brown Delli
Fifin Fedák Betty Almásy

Kezdete 7½ órakor.

Szinházjegyek, az Opera, Nemzeti- és Magyar szinház összes előadásaira kaphatók és előjegyezhetők: **Bárd Ferenc és Testv.** zeneműkereskedésében Kossuth Lajos-u. 4. (Telefon 656) és Andrássy-ut 2. (Telefon 25—13) sz. a.

VIGSZINHAZ.

Csütörtök, 1902. április hó 17-én.

Kuruc Feja Dávid.

Szinmü 4 felvonásban. Irta Fényes Samu.

Személyek:

Feja Dávid Pethes Ráskayné Haraszthy
Fejáné Hunyady Demeczky Vendrei
Judit Nógrádi Szeneczy István Mátrai
Gábor lantos Balassa Citó Péter Rónaszéki
Esze Tamás Hegedüs Lányi Samu Lévay
Böske Varsányi Caraffa Antonio Fenyvesi

Kezdete 7½ órakor.

NÉPSZINHAZ.

Csütörtök, 1902. április hó 17-én.

Nebántsvirág.

Énekes szinmü 4 felvonásban. Irták Meilhac és A. Millaud. Forditották Evva Lajos és Rákosi Viktor. Zenéjét szerzette Hervé.

Személyek:

Flavigny Pálmay Szinigazgató Ujvári
Chateau Németh Rendező Nagy
Champlatreux Szirmai Gusztáv Delli
Celestin Tollagi Róbert Kalocsai
Corinna Vidorné Loriot Solymosi
Apácafejed. Siposné Lydia Harmath

Kezdete 7½ órakor.

VÁRSZINHAZ.

Csütörtök, 1902. április hó 17-én.

Rip van Winkle.

Operett 3 felvonásban.

Kezdete 7½ órakor.

URANIA SZINHAZ.

Csütörtök, 1902. április hó 17-én.

A sport.

Kezdete 7½ órakor.

A 16820. számu

„Légpárnás abroncsok védőburkolatának tengelyirányban betolható gyürük segélyével történő megerősitése" c. magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának értékesitése céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres, esetleg szabadalmát eladja vagy gyártási engedélyt ad. — Felvilágositás nyerhető: Kalmár J. mérnök, hites szabadalmi ügyvivő irodájában Budapesten, VII., Kerepesi-ut 44. szám

Albrecht-Mulató.

Király-utca 71.

ALBRECHT FERENC igazgató.

A brünni cseh opera-társulat vendégszereplése.

Szinre kerül:

A kutyafejesek.

Opera 3 felvonásban és 6 képben Jirásek Alajos hasoncimü regénye után. Zenéjét szerzé Kovarzsovics Károly.

Jegyek elővételi dij nélkül a Mulató pénztáránál kaphatók 9—1-ig és 4—6-ig.

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.

Minden este:

Luna asszony

Milla Barry, Mariot stb. felléptével.

Továbbá:

Alburtus és Bertram

komikus zsonglőrök.

Tarka Szinpad:

A próbababu

vig jelenet, irta: **Kalotai** Sándor.

A kávéház télikertjében reggel 5 óráig **Vörös Elek** cigányzenekara hangversenyez.

Petánovits METROPOLE-SZÁLLÓJA

A télikertben ma

Pongrácz Lajos Kolozsvárról

kitünő zenekara játszik.

Vitznau a vierwaldstätti tónál (**Svájc**)

Szálloda • Vitznauer-Hof • Ellátás

Megnyilt április 1-én.

Minden kényelemmel ellátott elsőrangu szálloda, gyönyörü, árnyas parkok között, a tóparton. Tágas, szép kilátásu verandákkal és balkonokkal. Központi fütés, elektromos világitás az egész házban, 100 ágy. Személyfelvonó. Tengeri fürdő. Fürdők és zuhanyok minden emeleten. Motor- és evezősport. Ellátás 6½ frank. Szobák 3 franktól mindent beleszámitva.

Tulajdonos **Michel F. és fia** (előbb a Tonhalle Zürich és Grand Hotel National tulajdonosa.)

Koopman Elias Bernard ur (Londonban) **12343. sz.** „Automatikus mutoscop a képeknek villamos megvilágitásával" cimü 1898. április 3-ról kelt magyar szabadalmára

vevők vagy engedményesek kerestetnek.

Szives ajánlatok **„W. C. 2569"** alatt **Mosse Rudolfhoz Bécs** I., Seilerstätte 2. intézendők.

Erő—Egészség.

„Szent-Anna" malátacakes (**tápsütemény**).

Elsőrangu tanárok és orvosi szaktekintélyek által ajánlott tisztán malátából, minden egyéb liszt hozzáadása nélkül készült

speciális erőtápszer.

Rendkivül könnyen emészthető, a testsuly gyarapodását előmozditja, óriási tápértékü, gyomor- és emésztési zavarokban szenvedők sikerrel használják.

Egészségeseknek, lábadozóknak, betegeknek, felnőtteknek és gyermekeknek egyaránt alkalmas.

Eredeti zárt doboz **1 frt 25 kr.** Postaküldemények utánvétellel. — Kapható csakis zárt dobozokban minden füszerkereskedésben és gyógyszertárban.

Főraktár: **HOFFMANN JÓZSEF** cs. és kir. udvari szállitónál, **Budapesten, V., Báthory-utca 8.**

PÖSTYÉN-FÜRDŐ

(Tessék orvosát megkérdezni!)

Európai hirü kén-iszapforrások (Budapesttől 3½ óra; naponta 5 vonat.) **Rheuma, köszvény, neuralgiák, ischias, izzadmányok** (balesetek, női bajok után), skrofulák, bőrbajok eseteinél gyógyitó hatása **fölülmulhatatlan.** Mintaszerü berendezések. 80 hold sétapark. Penziók napi K. 4.50—6.50. Évente 7000 vendég Európa minden részéből. Prospektust küld: a fürdőigazgatóság.

Kora tavaszi kurák melegen ajánlhatók.

DÓCZI M. cipész

Budapest legmegbizhatóbb legnagyobb és legolcsóbb **cipő-raktára Kerepesi-ut 10.**

Gombos füz. v. cugos lakkcipő, férfi 4, női... 3.50
Férfi v. női boxbőr füzős 3.50
Füz. v. cugos orosz lakból férfi 3.80, női ... 3.30
Lakk regatta férfi 3.50, női 2.50
Férfi Chevreaux 4.50, női 4.—
Férfi v. női cugos cipő 3.—
„ „ „ füzős cipő ... 3.20
Lakk kivágott ... 1.50—2
Egy csatos 2.20, keresztcsattos ... 2.50
Fehér v. rózsaselyem cipő 1.80
Fehér keztyübőr cipő ... 2.—

Árjegyzék, csomagolás, szállitólevél ingyen. Vidékre 10 frton felül franco. Nem tetsző árut becserélek

Kinek

SORSJEGYE ZÁLOGBAN UGYAN

ire pénzkölcsön kell, olcsó kamat mellett kaphat, vagy a kinek **SORSJEGYE** van és azokra magasabb kölcsönt akar, küldje be zálogjegyét, én a **SORSJEGYET** saját pénzemmel kiváltom és magasabb kölcsönt adok, **vagy** megveszem a **SORSJEGYET** a napi áron és visszaadom **AZOKAT** csekély havi részletfiz. mellett

FLEISSIG SÁNDOR BANKHÁZ Budapest, Erzsébet-körut 2.

GAZDÁLKODÓKNAK

ajánljuk locomobilok, gőzekék és fekvő gőzkazánok fütéséhez kiválóan alkalmas **ostrau-dombraui darab-, kocka- és akna-szenünket** továbbá: **elsőrendü ostraui mosott kovács-szenünket** durva, vagy finomszemü minőségben. Bérmentve bármely vasut- vagy hajóállomásra szállitva a legolcsóbb árak mellett **GUTMANN Testvérek kőszénbányái Budapest V., Mérleg-utca 3. sz.**

A lakbérnegyed alkalmával ugy a jogász mint a házi urak és lakók gyakran érzik szükségét egy oly kézikönyvnek, a mely őket a lakbérleti jog vitás kérdéseiben utbaigazitja.

Ára: **5 korona.**

Egy ily kézikönyv az Athenaeum részv.-társ. kiadásában jelent meg és czime:

Lakbérleti jog és eljárás kapcsolatban Budapest főváros lakbérleti szabályzatával és a m. kir. igazságügyministernek 1894. évi 4873. számu rendeletével.

Második teljesen átdolgozott és tetemesen bövitett kiadás.

Irták: Dr. Berényi Sándor és Dr. Graber Károly ügyvédek.

Kaphatók **ATHENAEUM** irod. és nyomd. részv.-társulatnál **BUDAPESTEN, VII., Kerepesi-ut 54.,** valamint minden könyvkereskedésben.

Ezen hasznos kézikönyvet — mely minden könyvkereskedésben kapható — ugy a birák és ügyvédek, mint a házi urak és a közönség szives figyelmébe ajánljuk.

Egy kis ipartelep

minden háztartásban csekély költséggel berendezhető. Elsőrendü szükségleti cikkek. Jó kereset biztositva. Levelek 25 filléres bélyeggel bérmentve Eggart & F. E. Magrini, S Damiano 26. cimen, Mailand (Olaszország.)

ÉNZT

SORSJEGYEKRE és ÉRTÉKPAPIROKRA (**visszafizethető tetszés szerinti kisebb részletekben is) bármily összeget igen olcsón ad**

Kőváry Ármin bank- és váltó-üzlete osztálysorsjáték-főelárusito. IV. k., Ferenciek-tere 9 Gróf Cziráky-palota.

Nincs többé jéghiány!

Szabadalmazott jégkészülékünkkel mindenki késziťhet 2 perc alatt abszolut tiszta, élvezhető

jeget vagy fagylaltot.

E készülék csakis két méretben kapható és pedig 8 kiló jég tartalommal **50** K. 5 kiló jég tartalommal **60** K.

Amerikai forgatható betegasztal

különösen célszerü olyanoknak, kik ágyban étkezni, olvasni vagy irni szoktak. Pillanat alatt átalakitható éjjeli szekrény, iróasztal vagy gyermekasztallá. **Betegszobában nélkülözhetlen. Ára 30 korona.** Leirás bérmentve. **Százféle egyéb amerikai különlegesség.**

Teljes képes árjegyzék 40 fill. levélbélyeg ellenében.

AMERIKAI áruház **„AITA"** BUDAPEST, V., Nádor-utca II.

Olasz vör. kereszt **SORSJEGY**

HUZÁS MÁJUS 1-én. Főnyeremény **35,000** Lira. **KAPHATÓ 24 havi részletfizetésre; havi befizetés 1 darabra 2 korona.** Már az első részlet és **35** kr. porto beküldése ellenében kiadom a sorsjegyek sorozat és számát tartalmazó részletivet **azonnali játékjoggal**

FLEISSIG SÁNDOR bankháza Bpest, VII., Erzsébet-körut 2.

Szinházak heti müsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti szinház	Vigszinház	Népszinház	Magyar szinház	Várszinház
Péntek	Nincs előadás	Az aranyember	A zsába	San-Toy	Fifine	A métely
Szombat	Tristan és Izolde	Himfy dalai	Az őrnagy ur	Katalin	Fifine	A métely
Vasárnap d. u.	—	Egy szegény ifju története	Kuruc Feja Dávid	Nebántsvirág	Lotti ezredesei	
Vasárnap este	Bajazzók Szerelmi kaland	Az agglegények	Az őrnagy ur	A rozsályi malom	Fifine	A métely

Csak rövid ideig! Hatóságilag engedélyezett teljes **VÉGELADÁS!** A címre kérem ügyelni!

Raktáron levő összes **perzsa szőnyegek**

mélyen az áron alul eladatnak.

Sparber & Schwalbe. Csak Kossuth Lajos-utca 4. szám Standard (ezelőtt Dreher) palota.

Ne mulassza el ezen kedvező alkalmat.

Gyermek-ruhák, iskolaöltöny nagyság szerint 4 frttól, Matrózöltöny 5 frt, felöltő 6 frt, havelok 5 frt (minden tiszta gyapju) Rothberger Jakabnál, cs. és kir. udv. szál. Budapest, Váci-utca 6.

Kwizda Ferenc János

cs. és kir. ausztr.-magy., rom. kir. és bolg. fejed. udvari szállító

ker. gyógyszerész

Korneuburg, Bécs mellett.

KWIZDA FLUID

Kigyó védjegy.

(Touristafluid) (Kwizda köszvényfluid)

Bedörzsölésre csuz, rheuma és idegfájdalmak ellen, az inak és izmok erősítésére.

Erősítés és erőmegujítás céljából eredményyel használják az összes touristák, kerékpárosok és lovaglók nagyobb tourok után.

Nagy üveg ára K. 2.—, kis üveg ára K. 1.20.

Gyógyszertárakban vásárlandó. Főraktár:

Török József gyógyszertára Budapest, Király-uteza 12. és Andrássy-út 26.

CSÚZ ÉS KÖSZVÉNY

legmakacsabb, sőt idült bántalmai ellen, valamint oly betegeknél is, kik 10—15 évig szenvedtek s különféle szereket, sőt gyógyfürdőket sikertelenül használtak, a

ZOLTÁN-féle KENŐCS

már néhányszori bedörzsölés után nem csak enyhülést, hanem gyógyulást eredményezett, mit hiteles orvosi nyilatkozatok és ezer meg ezer köszönő levél igazol. E kiváló kenőcs üvegje **2 kor.** az egyedüli készitő

Zoltán Béla

gyógyszertárában

Ő cs. és kir. fensége József főherceg udvari szállítója

Budapest, V., Sétatér-utca és Szabadság-tér sarok.

A szerelem titka! Irta **Dr. Fáng O. I.,** haremorvos. Új, sok művészi akt-képpel ékesitett mű. Ára (2 K. helyett) csak 1 K.

Népszerü orvosi müvek:

Dr. Álbrecht: Az ember és Neme, Nemi szerelemről, élvezetről, férfierő fentartása és visszanyerése stb. (2 K. h.) csak 1 K. **Dr. Gerlach:** Gyermekelés szerelem, a nemzés korlátozása. Orv. tanácsok, (2 K. h.) csak 1 K. **Dr. Benschádt:** Fiu-e vagy leány? A megoldott probléma (2 K. h.) 1 K. **Dr. Kornig:** A szüzesség egészségtana. Orv. tanácsok (2 K. h.) 1 K. **Amor és Hymen.** Szerelmesek tudnivalói. Csak 1 K. **Dr. Tarnay:** A női betegs. megelőzése, gyógyitása. Megbizható tanácsadó. (2 K. h. 1 K. **Dr. Ernst:** Önsegély. Képekkel (2 K. h.) 1 K. **Dr. Kelen:** A nemi élet elfajulásai. Kicsapongások, kójgyilk. stb. (2 K. h.) 1 K.

Montegnzza: A szerelem élettana. Szerelmesek okulására. (A meghódítás. A kéj. A szerelem fegyverei, fajai, pokla, gyalázatossága, hibái és bünei. A csábitás és viszontszeretés művészete.) (2 K. h.) 1 K.

Gárdonyi: A világjáró angol (2 K.) 1 K. A lámpás (2.—) —.60 fillér. **Petőfi** összes költ. diszk. (2.—) 1.20. **Pompadour márkiné szerelmi kalandjai** (2.—) 1.— **Olnet:** Serge Panin életharcai (2.—) —.80. **Boccaccio:** Száz vig elbeszélése, száz képpel (2.—) 1.—. **Faublas lovag szerelmi kalandjai.** Uj kiadás. Számos érdekes képpel (2.—) 1.—. **Bartulus A.:** Kávénénikék vig reg. (2.—) —.60. **Thewrewk:** Nincsenek többé leányok (2.—) —.60.

Monolog, vig szavalásra 38-féle a javából csak 20 filler darabja, az összes egyszerre csak 4 korona.

Nyelvmester a német, francia, angol, olasz, orosz, spanyol, latin, portugál, román és tót nyelv magántanulásra. pontos kiejtéssel 60 fillér kötetje.

Megjelent a legteljesebb nagy budapesti **Kugler G.**

Szakácskönyve

és házicukrászata, mely a) **magyar konyha** és b) **finom francia konyha** összes vényeit oly remekül elmondja, hogy bárki **magánuton** ugy a **magyar,** valamint a finom **francia** konyha szerinti **főzés művészetét és a házicukrászatot** mester nélkül a legalaposabban elsajátitja. A vények ugy vannak megirva, hogy először az anyag **pontos mennyiségét megadja** és azután világosan, pompásan **leirja,** hogy kell **elkészíteni** végre mindig a finom francia konyha mükifejezését is.

Akantisz — Rozsnyai: A sakkjáték kézikönyve, mesterjátszmák és problemák gyüjteményével és a sakk logikája és müvészi sakkozás aranyszabályai, magántanulásra (6.—) 4.—.

Válogatott zeneművek:

Fülbemászó, a legujabb és legszebb **101 uj magyar népdal,** melyet **Huber Sándor** zongorára énekkel cigányos modorban átirt és az összes eddigieket felülmulja, **ára 3 K.** — **101 uj népdal,** hegedüre cigányos modorban, brillians módon átirta **Bloch József** tanár, **ára 3 K.** A hegedüátiratok a zongorakiadványhoz **alkalmazkodnak** és együtt játszhatók. — **Szulamit** legjobb kiadása zongorára, énekkel **Beer Sándortól,** két kötetben **6 K.** — **Szulamit** cimbalomra **Allaga Gézától,** két kötetben **6 K.** — **Allaga: Legujabb tánc- és dalalbuma,** cimbalomra, pompás kötet **3 K. 60 fill. Divatos uj dalok: Stil tu** Emlékszel-e? **1 K.** — **Az én bánatom 1 K. 50 fill. Élsz-e még? 1.50 K.**

10 K. felüli rend. franko az ár előre beküldése ellenében

ROZSNYAI KÁROLY

könyv-, zenemükereskedés- és antiquariumában. Budapesten, Muzeum-körut 15. szám. Bárki által hirdetett könyv- vagy zeneművet a legujabbat is, jutányos áron azonnal szállithatók és megveszek. Árjegyzék ingyen.

Most jelent meg!

Negyedik bővitett kiadásban, diszes kiállitásban, tetszetős alakban

„MIRJAM"

cimü remek nyelvezettel irott magyar szövegü

Imádságos könyv

zsidó nők számára.

Irta:

Dr. Kiss Arnold

budai főrabbi.

Ára

Vászonkötésben ... 5 K.
Bőrkötése ... 7 K.
Csontutánzati diszkötés 10 K.
Legfinomabb bőrkötés ... 12 K.

Kapható a kiadónál

Köves Béla könyvkereskedésében Veszprémben.

BUTOR

készpénzért vagy

részletfizetésre

legolcsóbban

FUCHS BÓDOG-nál

BUDAPEST, József-körut 26.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Egyedül valódi angol **Balzsam** Thierry A. gyógyszerésztől

Közegészségügyileg megvizsgálva és jóváhagyva.

Az üvegek felszerelése a kereskedelmi törvények védjegyoltalma alatt áll.

Ezen balzsam belsőleg és külsőleg használható. — 1. A tüdőnek és mellnek **összes betegségeinél elérhetetlen gyógyszernek bizonyult, megszünteti a katarrhust és köpetkiválást, a fájdalmas köhögésnek elejét veszi, sőt még régibb betegségeket is gyógyit.** 2. Kitünő hatással van torokgyuladásnál, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 3. Alaposan kiirtja a hideglelést. 4. Meglepő gyorsan gyógyit gyomorgörcsöt, kólikát **és szakgatásokat.** 5. Jótékony hashajtó és vértisztitó, tisztitja a veséket, megszünteti hypochondriát és melancholiát és előmozditja az étvágyat és emésztést. 6. Kitünő hatása van fogfájásnál, lyukas fogaknál, szájpenész, továbbá minden fog- és szájbetegségnél és megszünteti a felbőfégést, valamint a száj- és gyomor rossz szagát. 7. Külsőleg csodás gyógyszer minden sebre, ugymint hópörsenés, sipoly, szemölcs, **égési seb, fagyott testrész,** rüh, kosz és kiütések, megszünteti továbbá a főfájást, zugást, szakgatást, köszvényt, fülfájást stb. **Tessék mindig vigyázni a zöld apáca-védjegyre, mint fent látható!** Hamisitásoktól legjobb óvszer **egyenesen a gyárból eredeti kartonokban** bérmentve az osztrák-magyar monarchia minden postaállomására 12 kicsi vagy 6 dupla üveget 4 koronáért hozatni. Bosznia és Hercegovinába 4 kor. 60 fillér. Kevesebb nem küldetik. Szétküldés **csak az összeg előzetes utalványozása** vagy **lefizetése** mellett.

Miért szenved? mikor önnek a biztos gyógyulásra a **legrégibb sebeknél** is kilátása van és majdnem mindig elkerülheti a fájdalmas operációt vagy amputálást, ha

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi

centifolia-kenőcsét

használja, **mely a sebek gyógyitásában rendkivül jó hatással van, a fájdalmak enyhitésében pedig elérhetetlen.** Valódi centifolia-kenőcs használtatik; a gyermekágyasok mellbajainál, a tejelválasztás akadályainál, mellkeményedésnél, vörhenynél, mindenféle régi bajnál, nyilt sebeknél lábakon és csontokon, sebeknél, sóscsuz, dagadt lábaknál, sőt csontszúnál is; ütött, szurt, lőtt, vágott és roncsolt sebeknél; az idegentestek kiválasztásánál, mint üveg- és faszilánk, homok, dara, tövis stb., mindenféle daganat, kinövés, karbunkulus, uj képződmények valamint ráknái, körömmeregnél, körömdaganatnál, holyagnál, menéstől kisebesedett lábaknál. **Égett sebek minden német,** fagyott testrészek, a betegek fekvéstől eredt **sebeit, a nyakon támadt daganatot, vérdaganatot,** fülbajt és **a gyermekek sebesedését** stb. stb. Szétküldés csak az összeg előzetes beküldése ellenében. 2 tégely csomagolással, postaköltséggel és szállitólevéllel együtt 3 kor. 50 fillér. **Számtalan elismerő bizonyitvány eredetiben megtekinthető.** Mindenkit óvok hamisitványok vételétől és kérem vigyázni, hogy minden tögelyen a cég: „Orangyal-gyógyszertár Thierry (Adolf) Limited Pregrada" beégetve legyen.

E két gyógyerejében felülmulhatatlan szer, sohasem romlik el, ellenben minél régibb lesz, annál értékesebb és hathatósabb, és nem a meleg, sem pedig a hideg nem árt nekik, igy tehát az év bármely szakában küldhető. Majdnem mindig van hatásuk és segitenek, legalább az orvos megérkezéig, természetesen nem szabad hamisitványokat vagy efféle sokszorosan ajánlt hasonló, de hatástalan szereket használni, melyekért csak legfeljebb a pénzt dobjuk ki, hanem maradjunk csak e mellett a két régi elismert, jó, olcsó, megbizható amellett teljesen ártatlan, világhirü szernél, melyeknek minden családnál találhatónak kellene lenni. A hol a fent ismertetett védjegyekkel valódian kapni nem lehet, tessék egyenesen rendelni és cimezni:

Thierry (Adolf) gyógyszerész Limited Orangyal-gyógyszertára. Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

Közp. raktár Budapesten: Török J. gyógyszerész, Zágrábban: Mittebach J. gyógyszerész és Bécsben: Brady C. gyógyszerésznél.

Most jelent meg!

Kurucz Feja Dávid

Történeti szinmü négy felvonásban.

Irta: FÉNYES SAMU.

A Fővárosi Szinházak Müsora

115—116. száma.

Ára 60 fillér.

A FŐVÁROSI SZINHÁZAK MŰSORA legujabb számai a következők:

113—114. ***A képviselő úr.*** Bohózat. *Gulbi—Rákosi.*
111—112. ***A páholy.*** Bohózat. *Lanyi és Kradiz—Kabos Ede.*
109—110. ***Karácsony.*** Drámai látványosság. *Dickens—M.*
107—108. ***A nevesetes kastély.*** Vigjáték. *Bisson—Hellai.*
106. ***Katalin.*** Operette. *Dr. Beldi—Fejér.*
105. ***Pillangó kisasszony.*** Dráma. *Belasco—Faludi*
103—104. ***A Sasok.*** Vigjáték. *Gulbi—Rákosi.*
101—102. ***A becsületbiró.*** Tragédia. *Zivuska Jenő.*
70—71. ***Farsang utólja.*** Dráma. *Harilleben—Beöthy.*
100—101. ***Otthon.*** Dráma. *Sudermann—Márkus.* II. kiadás.
26. ***A vasgyáros.*** Szinmü. *Ohnet—Fái.* II. kiadás.
1. ***Az őrdög mátkája.*** Népszinmü. *Gecsy István.* II. kiadás.

A Fővárosi Szinházak Müsora

legteljesebb és legolcsóbb gyüjteménye a fővárosi szinházak állandó müsordarabjainak.

Egy-egy szám ára 30 fill.

Teljes jegyzék ingyen kapható minden könyvkereskedésben.

Kiadja a

Lampel R. (Wodianer F. és Fiai)

cs. és kir. udv. könyvárusokénál

Budapest, VI., Andrássy-ut 21.

Megrendelhető minden könyvkereskedésben.

Titkos betegségek ellen

25 **évi, részben katonaorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható**

Dr. KAJDACSY,

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

Electrotherapiai rendelő-intézete

IV. Kigyó-utca 5. I. em. Klotild-palota

(átjáróház és lift-használat).

A legelhanyagoltabb hugycsőfolyásokat, legsulyosabb hugyhólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilist, az önfertőztetés utóbajait.

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legujabban **olyannyira** felkarolt és hatásában **páratlan sikerü**

Electro-Massage

vagy Psychrophor

által, magömléseket. nőknél **fehérfolyást** befecskendezés nélkül, a **legmakacsabb bőrbetegségeket,** valamint ifjukori bünök következtében **beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hátgerincbajokat gyógyit a legujabb gyógymód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.** Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig. Nőknek ugy mint férfiaknak külön be- és kijárat. Külön várótermek.

Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltatik; esetleg gyógyszerekről is gondoskodva lesz.

Női betegeket,

mint **egyáltalában kifolyást és méhbajt** feltünő gyakran gyógyitja az általam előállitott **Lysoferrin.** Ezen befecskendezendő por **kitünő** hatással bir, üdült s uj **fehérfolyásnál, anyaméhhurutnál s az anyaméhgyuladásnál,** valamint minden más tartós női bajnál, 1 doboz ára 3 kor. és egy dupla doboz ára 5 korona.

Postni megrendelések gondosan eszközöltetnek. — 5 koronán felüli megrendeléseknél csomagolás nem számittatik. **Számos hálairat van, kiknek fentebbi szerek segitettek.**

Erőmegujitó-elixir,

hatásban a mai napig utól nem ért szer mindennemü **gyöngeségi bajoknál,** de különösen **elgyengült férfierő (impotencia) ellen kitünő szer,** valamint vérszegénység, sápkór, ideggyengeségnél, **valamint nők magtalanságánál** és önkénytelen magömlésnél. Egy kis üveg ára 5 korona és egy dupla doboz ára 8 korona.

Mint egyedül valódian kapható: Raktár: **Török József**

Férfiaknak.

Injectio Lysoferrin és Capsulae Lysoferrin kitünő szer gonorrhoeás kifolyásoknál s hugycsőgyuladásnál, még ha elavultak is, gyorsan és biztosan gyógyithatók, már néhány befecskendezés és Capsulae bevétele elegendő, hogy a legheveseb folyást megszüntesse. Egy üveg injectió Lysoferrin 2 korona és egy doboz Capsulae 3 korona.

Erős Aladár gyógyszertárában a Szt-Jánoshoz Nagykikindán 2. sz. gyógyszerésznél, Budapest, Király-utca 12. szám.

Minden szó egyszeri beiktatása nonpareille betükből 4 fill. **Vastagabb betükből 8 fillér.**

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre dijmentesen ad felvilágositást a kiadóhivatal: József-körut 18. szám.

Levélbeli tudakozódásra ingyen adunk felvilágositást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozódásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Bella.
Vasárnap szabadok leszünk. Ha csak egy kissé akarja, bizonyára vele együtt módját ejti a találkozásnak addig is. Ha akarja megüzenem hol, de természetesen jobb volna élőszóval.

Édes
drága egyetlen szerelmem, hogy érzed magad? Huszadikán ismert helyen és szokott időben várlak. Lehetetlenség esetére melyik napon? Ugy-e fogsz értesiteni? addig is ölellek, csókollak forrón. 12086

„Uriembernek"
levél ment főpostára. 12088

Vaskapu!
Egyetlen mindenem! Időjárásra való tekintet nélkül esedez ma II. Ölelő. 12085

Viszontlátás.
Édes angyalom! Kérdezed, hogy szeretlek-e ugy mint régen? — jobban, ezerszerte jobban szeretlek édes drágám és epedve várom az édes viszontlátást csak mentől tovább tartson az együttlétünk. Irj édesem erről körülményesen és tudass, hogy meddig lehetünk együtt. Drága leveledet izgatottan várja és számtalanszor csókol sirig hü Ilonkád. 12087

Mindegy
szőke vagy barna, magas vagy alacsony — csak csinos hölgy legyen, akit én igaz barátnőmül óhajtok s a ki bizonyára nem bánja meg, ha nekem ir „Önzetlen szerelem" jeligével e lap kiadóhivatalába. 12084

KERESLET.

Idősebb
kisasszony butor-üzlet részére felvétetik. Csakis jó irás követeltetik. Csakis irásbeli ajánlatok a kor és a fizetési igény megjelölésével Fuchs E. Almássy-tér 15. intézendők. 4194

Ki tanitana
lakásómon (Eötvös-utca 37. sz.) gyorsirást Stoltze-Fenyvesi módszere szerint. Ajánlatok a kiadóban „gyorsirás" alatt kéretnek. 12077

Legnagyobb
életbiztositó-társaságnál tisztességes, életrevaló uriemberek akvizitőri minőségben felvétetnek. Ajánlatok „Szorgalom 6000" jeligével a kiadóba. 12078

Budai külterületen
Gellérthegy, németvölgyi, budakeszi, zugligeti vagy hidegkutiut tájékán, csendes, butorozott szobát keres májustól—október elejéig fiatal nőtlen hivatalnok. Ajánlatok „Hegyvidék" cimen a kiadóhivatalba kéretnek. 12022

Felolvasó (titkár)
kerestetik, a ki a magyar, német nyelvben és zenében jártas. Geiger Mórnál, Szabadka." 12065

Elsőrangu nevelőnő,
német származásu, de kitünően franciául beszélő, akinek igen előkelő házakból kitünő bizonyitványai vannak, állást keres, akár a fővárosban, akár a vidéken. Tanit francia és német irodalmat, felsőbb tantárgyakat stb. Cim: Diel Margerethe, Budapest, VI., Gyár-utca 18., Home suisse. 4231

Megvételre keresek
egy italmérést (korcsmát) ahol nem magas házbér és meglehetős jövedelem van. Ajánlatok „Cz. A." jelige alatt a kiadóhivatalba intézendők. 4228

Ügyes,
jó bizonyitványokkal ellátva, szobákat vixelni tudó és mindenben ügyes 2-ik inas felvétetik. Cim: Kigyó-utca 5. I. em. ajtó 2. 4172

Elárusitónő
csinos, fiatal, állást keres. Hosszabb ideig volt nagytőzsdében elárusitónő. Cim: B. Róza, Istvánut 32A. földsz. 9.

KINÁLAT.

Varrónő,
kitünően jártas, saját lakásán olcsón vállal munkát. Gyermekruha varrást is kifogástalanul végez. Cim: özvegy Léderer Lipótné, Wesselényi-utca 54. II. em. 31. 4233

Mindenféle
asztalosmunkát elvállal, ugymint butorfényezés, beeresztés és minden e szakmába vágó asztalosmunkát elvállal. Habermann M. asztalos VII. Rottenbiller-utca 5/b, 4226

Szabónő
kitünő gyakorlattal, ajánlja magát elegáns ruhák készitésére saját lakásán. Divatos façonok 5 frttól feljebb. Egy kisériet elegendő. Szentkirályi-utca 22. II. 26.

Korrepetitor.
Egyetemi hallgató, ki a tanitás terén nagy jártassággal bir és a hegedüből is alapos oktatást nyujt, házi tanitónak ajánlkozik. Szives megkeresést „W." Elemér-utca 14. sz. földszint 4. ajtó alá kér. 4179

Szép utcai lakás
a VII. Ovoda-utca 51. sz. III. emelet 25. ajtó alatt közbejött körülmények miatt **május 1-ére jutányos áron** átadandó. A lakás áll két nagy szobából, hat ablakkal, elő s fürdőszobából és konyhából. Bővebb értesités kapható VII. Ovoda-utca 51. III. 25. ajtó alatt a jelenlegi bérlőnél.

Ház
a VIII. kerület legnépesebb pontján, magas földszintes, modern épitkezés, 348 négyszögöles telken, melyen 16 lakás van, mind egy szoba és konyhából állók, 44.000 koronáért eladó, melyen teherként továbbra is 20.000 korona maradhat. Ezen ház vétele tőkebefektetésként, avagy aki épitkezni szándékozik, igen ajánlatos s különösen spekulációra igen alkalmas s igy mint alkalmi vételt bárkinek is igen melegen merem megvételre ajánlani. Bővebbet Niemetz Gyula ingatlanok adás-vételi irodájában Budapesten, József-körut 18. 12089

Csapos
fiatal 20 éves, ajánlkozik fürdőhelyre esetleg nyári és téli üzletbe vidékre, szives megkeresések „megbizható" Deés Kálmán csapos, cim VIII. ker. Conti-utca 35. fld. ajtó 11. 4240

Az előkelő női közönség
b. figyelmébe ajánlja magát kitünő szakavatott női ruha varrónő, legizlésesebb és divat szerinti egyszerü és diszes ruhák készitésére. Gyár-utca 5. II. em, 30. ajtó. 11905

Szépirást
tanit (magyart és németet), hosszabb gyakorlattal biró okleveles tanitó, házban és házon kivül, igen jutányos feltételek mellett. Cim: Bártfai M. Király-u. 8 I. 49. 4215

Kitünő bicikli
legjobb gyártmány, legjobb karban, azonnal olcsón eladó. Bővebbet a kiadóban.

Tanárjelölt
beszél magyarul, franciául, németül, reál, gymnázium vagy polgári magántanulókat juniusi vizsgára előkészit, kitünő bizonyitványokkal rendelkezik. Cim „G. A." József-körut 2. tőzsde 4236

Elegánsan butorozott
s rendkivül tisztán tartott utca lakás: 2 ablakos szalon, 1 ablakos hálószoba, elő- és fürdőszoba, villanyvillásitás, lift, a kapu előtt villamosvasut állomás, József-körut egyik pompás bérpalotájában, a Népszinház közelében, elutazás miatt szolgálattal együtt kiadó. Tudakozódbatni, József-körut, 2. házfelügyelőnél. 4221

Vérpiros fajnarancs
ötkilós postakosár 1.50. Nemes raned alma frt 1.75. Imre és Schpper. Budapest, Központi vásárcsarnok. 1188

Butor
legjobb minőségben, legolcsóbban, részletre és készpénzért kapható Weinberger Fülöpnél VI., Nagymező-utca 37. 13084

Idei akácméz
elsőrendü pergetett méz, **5 kilós bádogbödöni bérmentve, postán 6 koron. Országos méhészeti egyesület Budapest, VII. Damjanich-utca 34.**

Pénzkölcsönt
kaphatnak katonatisztek, hivatalnokok, iparosok, kereskedők és hitelképes egyének, váltóra 5—10 évi törlesztésre, discrét, gyorsan, utólagos honorárium. Földekre, 5 százalék tőketörlesztéssel együtt, első helyeni betáblázásra. Konvertálásokat elvállal az ingatlan közvetitési iroda, Rottenbiller-utca 6/a. Válaszbélyeg. 12014

Elegáns
selyem, batiszt, szövet-blouzok 80 krtól, szövetek, batisztok, delének 18 krtól. Kerepesi-ut 60. földszint 14. udvarban. 12068

Urasági butort
eladok és veszek, majdnem egészen uj ebédlő, háló és garconszobákat, szalon-berendezéseket, valamint iroda-eszközöket, valódi perzsa- és szmirna-szőnyegeket, gáz- és villámos-csillárokat, függönyöket és gyapjugarniturákat, lószőr- és afrikmatracokat, (butorszállitást és beraktározásokat jutányosan elvállalok) varrógépeket olcsó árakon eladok. IV. ker. Ujvilág-utca 21. I. 12090

Eladó.
Miskolcz legélénkebb helyén egy nagyforgalmu dohánytőzsde, bélyeg- és hirlapárudával is felszerelt **papirüzlet**, mely az összes iskolák közvetlen közelében fekszik, szabadkézből más vállalat miatt tisztán, tehermentesen. Az áruraktár 14—16,000 koronát képvisel, mely vételár részletekben törleszthető. Az üzlet átvételéhez 8000 korona készpénz szükségeltetik. Bővebbet **Falkenstein Soma** könyv-, papir-, iró- és rajzszerkereskedésében Miskolcz. 4230

Egy 27 éves
róm. kath. intelligens nő, ki kitünően zongorázik, társalkodónőnek, zongoratanitó, esetleg gyermekek mellé bonnenak ajánlkozik. Nagyobb üzletben pénztárosnői állást is hajlandó elfogadni. Ajánlatok a feltételek és fizetés megemlitésével ‚Dóra' jelige alatt e lap kiadóhivatalába kéretnek. 12054

Bécsi szabónő,
elsőrangu szalonok volt művezetőnője, sikkes ruhákat és kosztümöket készit mérsékelt áron, vidékre is **Widder Gyuláné**, Budapest, VI. ker., Lövöldetér 5. I. em. 5. 4198

Hegedüoktatás.
Hegedülni tanitok kitünő módszer szerint, szerény dijazásért. Cim: R. J. Sziv-u. 39/B. I. 8. 4207

Kiváló
szépirásu ember ajánlkozik másolások vagy bármilyen irásbeli munkára házon kivül, vagyis otthoni elvégzésre. Ajánlatokat, kérvényeket, költségvetéseket és hasonló dolgokat ha kivántatik, kaligrafice készitem szerény dijazás mellett. Cim: Dembinszky-utca 4. II. em. 24.

Nemzeti zenedét
végzett cimbalomtanitónő óhajt még egynehány leckét adni házban vagy házon kivül. Cim: Óriás-u. 6. I. 12. 4206

Hölgyek
figyelmébe. Gyakorlott szülésznő tanácsot, segélyt nyujt. Baross-u. 83. II. 15 112079

Kerékpár
javitásokat, átalakitásokat, nikkelezés és zománcolásokat legolcsóbban és szakértelemmel csináljuk, Láng kerékpárüzlet, Budapesten, József-körut 41.

Csinos kis
különbejáratu szoba, fürdőszobahasználattal azonnal olcsón kiadó Szentkirályi-utca 22., II. em. 26. 6872

Vasmunkákat
épületek felszereléséhez lelkiismeretesen és olcsón készit Barta Károly Budapest, Főherceg Sándor-utca 32.

Masszázst
egy elsőrangu vizgyógyintézet volt alorvosa a beteg lakásán igen jutányosan végez. Cim: Klauzál-u. 10. föld. ajtó 3. 4202

3 Petroleum lámpa
(Spiritus Auerégőkkel), majdnem uj, igen szépek, elegánsak, elköltözködés miatt igen olcsón eladók. Kerepesi-ut 20. IV. emelet 4. 4216

Fess és elegáns
szabásu női-ruhákat készit olcsó árban R. B. szabónő VII. Sip-utca 24. ajtó 1,

Egy kis ház
szabad kézből eladó. Naphegy, élpcső I., Krisztina-város. 4180

Oly uraknak,
kik kényelmes és csendes otthont, világos és féregmentes olcsó szobát, gyönyörüen berendezve. külön bejárattal óhajtanak, ajánlható a Sándor-utca 30/B. I. 13. sz. alatti. Kitünö és pontos kiszolgálás. Azonnal kiadó.

Zománcozott
főzöedények, sötét vagy világoskék legfinomabb gyártmány. Próbarendelmény 6 drb főzőfazék és 6 drb lábas összesen csak 5 K. 90 fill. **bérmentve,** postautánvéttel. Nem tetsző áru visszavétetik és a pénz visszaszolgáltatik. Nagyobb rendelésnél árengedmény. Árjegyzék ingyen. **Özv. Steiner J., Budapest, VI., Hunyady-tér 3.,** vásárcsarnok mellett. 11967

Hölgyeim.
Csak egyszer próbaképen rendeljék meg a csodahatásu, valódi angol szépitő szert, **Ugorkatejet** és megfognak róla győződni, hogy ezen csodaszer azonnal eltávolit **szeplőt, májfoltot,** mindenféle tisztátlanságot az arcról és a bőrnek gyönyörü üdeséget, fiatalságot kölcsönöz. Ára 2 korona. Valódi angol ugorka-szappan 1 kor., 3 drb 2 kor. 40, puder 1 kor. 20 és 2 kor. Valódi angol minőségben kapható csakis **Balassa Kornél** gyógytárában, **Temesvár,** a hova minden postai rendelés intézendő. Budapesten kapható Török-féle gyószertárban, Király-ucta 12. és Andrássy-ut 26. 6054

Fenyőfák
kiültetésének legalkalmasabb ideje most kezdődik és tart május végéig, 70 kitünő bel- és külföldi fajban, melyeknek szine a legsötétebb kékes zöld, arany sárga és ezüst fehér között váltakozik, 1 drb minőség szerint 20 fillériől feljebb, 100 drb 6—8 kitünő fajban 50—100 koronáig. **Diszfák, cserjék, akácfák stb. fajbaromfi és azok tojásai.** Részleles képes árjegyzéket kivánatra ingyen küld: **Faiskola kezelősége Csendlak, u. p. Vas-Ferencfalva 50.**

Karintia.
Velden
a Wörthertó mellett.
Kisebb és nagyobb lakások előkelő, a tó mentén fekvő urasági villákban, elragadtató kilátással a tóra és a hegyekre, teljes kényelemmel, árnyas parkkal s pompás tó-fürdővel kiadandók. Bővebbet a tulajdonosnál, **Dr. Th. Neustadtel,** Wien, I., Petersplatz 7.

Jutalomkönyv.
Az iskolai hatóságok és gondnokságok figyelmébe! Az **iskolai évzáró vizsgálatok** alkalmával kitüntetésre érdemes tanulók jutalmazására egyházi és világi hatóságok, kir. tanfelügyelők és a székesfőv. tanács részben elrendelték, részben kiosztásra ajánlották **A Hazáért és Szabadságért** valamint **A Szabadságharc Hősregéi** c. ifjusági müveimet, melyek vonzó elbeszélésekben **Rákóczy fejedelem korát,** a **kuruc időket,** másik munkámban a **szabadságharc lelekemelő jeleneteit** tárgyalják. Ezen müveim ifjusági irodalmunkban a **nemzeti irányt szolgálják** az idegenből átültetett selejtes forditásokkal szemben. A velin papirra nyomott, illusztrált és diszes könyvek 1—1 példányának ára 1 K. **20 fillér, 20 százalék kedvezménynyel,** vagy minden **10 példány után ket ingyenpéldánynyal. Selyembe kötött gyémánt kiadás aranymetszettel példányonként 3 korona. Mutatványpéldány ára 1 korona.** Megrendelések cimzendők: **Barna Jónás** székesfőv. tanár, VIII. kerület, Kerepesi-ut 61.

Vizmentes
eső-köpenyek
eredeti angol gyapju duplaszövetből **gummi betéttel,** valamint
gummi-köpenyek
minden nemben uraknak, nőknek és gyermekeknek. Minták, árak és mértékvevés postafordultával
Paget & Co.
Bécs, I. Riemergasse 13.

Kerékpárokat mélyen leszállitott árban 8 és 10 frtos részletre, **kerékpár-alkatrészeket**
30% árleszállitással szállitunk.

I. r. külső gummi	frt 5.50 és 4.—
I. r. belső gummi	„ 3.— és 2.—
Acetylenlámpa	„ 3.25 és 2.—
Calcium-carbid	„ klg. —.35
Olajlámpa	„ 1.35 és 1.—
1 pár kitünő pedál	„ 3.— és 2.40
Kit. angol csengő	—.75.—50.—35
Angol nyereg	„ 3.25 és 2.25
Teleskop-pumpa	„ 1.40 és 1.15
Foggantyuk párja	—.40 és —.34
Küllő vágva niplivel	—.05 és —.04
Kerékfutó csengő	„ 1.15
Francia kulcs	—.50 és 38.—

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan. — **Nagy árjegyzék ingyen.**
Láng Jakab és fia
kerékpár nagy raktára
Budapesten, József körut 41. és fiók-üzlet Rottenbiller-u. 1.
Javitásokat, zománcozást és **nikkelezéseket** olcsón és szakszerüen csinálunk. Az áruk kitünőségéért felelősséget vállalunk és nem tetszés esetén a pénzt visszaküldjük.

Angol tapéta raktárak.
Ajánlja nagy raktárát bel- és **külföldi kárpitokban:** kávéházak, vendéglők, épületek és lakások kárpitozását helyben és vidéken is azonnal és jutányosan elvégzi.
Minius Jakab Budapest,
Fő-üzlet: Kerepesi-út 6.
Fiók-üzlet: Irányi-u. 25.

Életnagyságu
fényképek vidéki kis képek után is elegáns kerettel legfinomabb kivitelben
10 forintért.
Fényképek minden más nagyságban, pontos kivitelben jutányos áron készittetnek
WAITZNER fényképészeti müintézete
Budapest, Erzsébet-körut 20. sz. I. em.

SZEMÉLYHITEL!!
Utolérhetetlen gyorsasággal és legnagyobb discretió mellett a a legpontosabb kivitelben szerzek 200 koronától följebb ***katonatiszteknek*** és ***civileknek*** a legcsekélyebb törlesztéssel, kezes és kezes nélkül, rögtöni folyósitás, ***MINDEN TEKINTETÜ JELZÁLOGOKRA,*** ugyszintén nyugdijasok előjegyzésre és kezesek nélkül szerzem a legkedvezőbb hitelt. Tőke egyaránt törleszthető. **Utódijazás** Bankképviselet; Andrássy-u 56. ajtó 15. Értekezés d. után 3—7-ig. **Válaszbélyeg.**

Első Magyar Iparművészeti Forgalmi Intézet.
Clichék, fametszetek. nyomtatványok, irodai berendezések, árjegyzékek, müvek rajzok, több évi általános szakismeretem és képzettségem által, a ***legjobban*** és legjutányosabb árban vállalok és szállitok Thain József György, Andrássy ut 56. a. 15. Válaszbélyeg vagy a rendelő cime.

Használt és uj
ajtók,
ablakok,
vasredőnyök
felvasalva, befalazásra tökéletesen elkészitve, olcsón kapkapható
Eisler Arminnál
VI., Nagymező-utca 66.

Butor
csak jó minőségü.
Hálószoba, kredenc, szőnyegdivány, asztal, szék, iróasztal, könyvszekrény, uri fotelek, ottomán, szalonberendezés, tükrök, ugy egyenkint is, **nagyon olcsón, eladás nagyban és kicsinyben.** Vidékre gondosan csomagolva, biztositva. Csak **VI. Teréz-körut 40. szám Steinberger Manó** butoriparosnál.

The Berlitz School
of Languages. Erzsébet-körut 15., II. em. jobbra. Francia, angol, olasz, orosz, német, spanyol, magyar, szerb és román nyelvek tanitása a felnőtteknek, az illető nemzetiségü tanárok által Berlitz módszere szerint. Az első leckeórától fogva a tanulóval csupán a megtanulandó nyelven beszélnek és csupán csak azt hallja. Más magántanitókkal semminemü összeköttetésben nem állunk. Prospektusok ingyen és bérmentve, beiratás minden időben.
Forditások
eszközöltetnek.

Statisztikai Cimiroda
BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körut 29.
— Telefon 504. —
Kiszolgál bármely állam cimeit kézirással foglalkozás és megyék szerint jutányos árban, portó megtéritéssel.

Butorok
összes lakberendezési tárgyak legjobban beszerezhetők
POLLÁK N. IGNÁC
bútorkereskedőnél
Budapest, VI., Teréz-körut 23. sz.
hitelképes vevőknek.
részletfizetésre is.
Szállitás vidékre is. Kis árjegyzék ingyen, nagy árjegyzék 40 fillérért.

SPORA-féle
világhirü **KLATAUI**
disz- és óriási szegfű.
Kitüntetve: Prága, Bécs, Lyon, Antwerpen, Amsterdam, Hamburg, a Mayna melletti Frankfurtban stb. a legmagasabb dijakkal.
Elite-választék
5 darab 16 kor.
Kiállitási és reklám minta fajok
10 darab 16 kor.
Óriási szegfü
10 darab 10 kor.
Dísz-szegfü
10 darab 5 kor.
Kerti szegfü
10 darab 2 kor.
Remontántszegfü
10 darab 6 kor.
60 darabnál 10 százalék, 100 darbanál 20 százalék engedmény. Képes árjegyzék ingyen bérmentve.
FR. SPORA
szegfükivitel
Klatau (Csehország).

Fogak
2 frttól, a nélkül, hogy a gyökeret el kellene távolitani,
szájpadlás nélkül is.
Foghuzás fájdalom nélkül. — Igen tartós fogtömés.
Fogkoronák gyökerekre illesztetnek. — Fogorvos
Dr. Neufeld, Kossuth Lajos-u. 14.
Vasár- és ünnepnapokon délután 4-ig.

Nedves falak
szárazzá tételére ajánlom szabadalmazott **cement-lemezeimet.** Prospektust és árjegyzéket kivánatra ingyen küldök. **Walla József,** mozaik és cementáru-gyáros, **Budapest, VII., Rottenbiller-utca 13.**

Virágnyelv.
Minden ismert virág jelentősége meg van irva ebben a könyvben, melyet szerkesztője a legjobb keleti forrásokból állitott össze. Ára szines kötésben 80 fill. Az összeg előzetes beküldése esetén bérmentve küldetik meg. Megrendelhető Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedésében, Andrássy-ut 21. sz

Használt férfiruhákat legmagasabb árban vesz Weisz Lipót, IV., Kristóf-tér 2. Kivánatra a vevő a helyszinén megjelenik.

BUTOR
nagy választékban részletre és készpénzért a legolcsóbb gyári árakon
GONDA S.
egyedüli raktár
István-tér 7. sz.
Árjegyzék 50 fill. bélyeg beküldés ellenében bérmentve

Kék zománcozott főzőedény!
legfinomabb gyártmány bámulatos olcsó árban Próbarendelmény 6 drb főző, fazék és 6 drb lábas, összesen csak 6 korona, **bérmentve,** utánvéttel. Nem tetsző áru visszavétetik és a pénz visszaszolgáltatik. Viszontelárusitók árengedményt kapnak.
Böhm J. Budapest, VI., Hunyadi-tér I.

Egy gazdátlan csónak története.
REGÉNY
Irta: **MOLNÁR FERENC.**
KAPHATÓ A „BUDAPESTI NAPLÓ" kiadóhivatalában.
Ára 2 korona.

Én Csillag Anna!

185 cm- h. óriás Loreley-hajammal, melyet **az általam föltalált kenőccsel 14 havi** használat után kaptam. Ezen kenőcs az egyedüli szer, mely **hajhullás ellen, a növesztés előmozditására s a hajtalaj erősitésére** alkalmasnak találtatott. Uraknál szép teli szakálnövést s más **rövid** használat ugy a **haj,** mint **szakálnak** természetes **fényt** és **sürüséget** kölcsönöz s a **gyors őszüléstől** legmagasabb korig megóvja.
Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 forint.
Szétküldés naponta a pénz előleges beküldése vagy utánvétel mellett az egész világba a gyárból, a hova a rendelések cimzendők.
Csillag Anna
BÉCS: I. Seilergasse 5.
BERLIN: Friedrichstrasse 56.

Csillag Anna assz., Bécs.
Szőgyén-Marich grófné ő excja megbizása folytán kérek egy tégelyt az Ön kitünő pomádéjából 3 frtért. Vegye egyuttal köszönetem. A grófné rendkivül dicsérőleg szólt az Ön pomádéjáról.
Giese Frida,
Ő excja udvarhölgye.

Csillag Anna assz., Bécs
Kérem postautánvéttel egy tégelyt az Ön kitünő hajpomádéjából küldeni.
Metternich Vilma grófnő
Rubein kastély, Merán mellett, Tirol.

Csillag Anna assz., Bécs.
Kérem postafordulattal két tégelyt az Ön kitünő pomádéjából küldeni.
L. Schweng v. Reindorf,
cs. és k. kapitány neje, Prága.

Tek. Csillag Anna urhölgy!
Sziveskedjék Kielmanseg Grófné Ő Nagyméltósága helytartóné Bécs, Herrngasse 6. cimére 3 darab kenőcsöt 2 frtjával a haj ápolására küldeni, mely máris jó eredményt mutatott. Tisztelettel
Pietzl Irma, ő Nagyméltósága komornikja.

T. Csillag Anna assz.!
Az ön csodakenőcséről már sok szépet hallottam, miért is tisztelettel kérem postafordultával két tégelyt küldeni. Maradok önt tisztelve
Velonter Antonia Győr

T. Csillag Anna assz.!
A világhirü hajkenőcséből sziveskedjék egy tégelyt küldeni.
Palavicini A. őrgróf
Abauj-Szemere.

T. Csillag Anna assz.!
Postautánvéttel kérnék a kiváló hajpomádéjaból két tégelylyel részemre küldeni.
Id. Esterházy Em. gróf
Bakony Szt.-László.

T. Csillag Anna assz.!
Tisztelettel felkérem az eddig nagy sikerrel használt hajpomádéból ismét egy tégelyt utánvéttel küldeni sziveskedjék.
Baselli báróné
Enns, Westbahn

Nyomatott a „Pátria" irodalmi és nyomdai vállalat részvénytársaság körforgógépén, Budapest. IX, Üllői-ut 25.